

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Ejusdem Hermiae Sozomeni Ecclesiasticae Historiae Liber V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

EJUSDEM
HERMIÆ
SOZOMENI
ECCLESIASTICÆ
HISTORIÆ
LIBER V.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΕΡΜΕΙΟΥ
ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΟΜΟΣ ε΄.

CAPUT PRIMUM.

*De defectione Juliani Apostata, & de obitu
Imperatoris Constantii.*

ET hujusmodi quidem res in Orientis partibus per Ecclesias contigerunt. Interea vero Julianus Cæsar victis prælio Barbaris qui Rhenum fluvium accolunt, multos eorum interfecit, alios vivos cepit. Qua ex re ingentem gloriam adeptus, cum ob modestiam ac morum lenitatem gratissimus esset militibus, Augustus ab iisdem renuntiatur. Nullaque ob id factum exultatione usus, sicut par erat, apud Constantium; iudices quidem ab eo promotos mutavit, Litteras autem ejus de industria ostentavit, quibus ille Barbaros ad bellum contra Magnentium invitans, in Provincias Romanorum induxerat. Cumque antea Christianus fuisse videretur, repente mutata religione, semetipse Pontificem maximum appellavit: & Gentilium templa ingrediens, diis sacrificavit, & subditis suadere cepit ut eo ritu Deos colerent. Porro cum metus subesset ne Persæ in Romanorum ditionem irrumperent, adque idcirco Constantius in Syria moraretur, animadvertens Julianus se absque ullo prælio Illyricum occupare posse, eo contendit: fingens se excusandi sui causâ, ad Constantium iter facere, ne sua sponte præter illius voluntatem insignia Imperii à militibus suscepisse videretur. Cæterum eo primum ingredienti in fines Illyriorum; ajunt vites quidem post tempus vindemiæ circa occasum Vergiliarum, uvis acerbis plenas

Κεφ. α΄.

Περὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς Ἰουλιανῆς τῆς ἀποστασίας
ἡσυχασίας Κωνσταντίνου.

Αἰ τὰ μὲν ὡς ἀνά τὴν ἑα πρὶ τὰς ἐκ-
κλησίας σωθήσεται ἐν τῷ δὲ Ἰουλιανῷ
ὁ καῖσαρ, μάχη κεκλήσας τῆς ἀπὸ τῆς
ῥῆνον ποταμὸν βαρβάρων, οὗ μὴν ἐχρη-
σατο οὗτὶ δὲ ἐξώγησεν λαμπρὸς ὁ Ἰουλιανῷ
δε Φαυκίς, καὶ ὑπὸ μετρείτητος καὶ ὀπί-
κείας κεχαρισμῆτος τοῖς στρατιώταις ἡ-
γονῶς, ἀναγορευέται πρὸς αὐτὸν σέβας
μὴ δὲν δὲ πρὶ τῆς, ὡς εἰκός, πρὸς Κων-
σταντίνου ἀπαιτησάμενος, ἀρχόντας μὲν οὖν
ὑπὸ αὐτῷ χειροτονήσας ἡμεῖς ὀπίσθους
B ὅτι τὰς ὀπίσθους ἐπέδεικνυ, διὰ οὗ οὗ
βαρβάρους καλῶν καὶ μαγνητῶν, εἰς Ῥο-
μαίους ἠγάγη. Ἰσαπὸς δὲ τῆς Ἰου-
σκίαν μετὰ βαλῶν, πρὸς τὴν χειροτονίαν
δοκῶν, δεξιερὰ ἀνόμαζεν αὐτὸν, καὶ τῶν
ἐλλήνων ναοὺς ἐφοῖτα, καὶ ἐβύς, ὅτι
ὑπὸ τῆς ὡς δὲ Ἰουλιανῷ ἐπειθε πρὸς
κωμένων δὲ πρὸς Ῥωμαίους ὀπίσθους
καὶ διὰ τῆτος ἐν Συρίᾳ Κωνσταντίνου
C πρὸς οὐλοῦ, λογισάμενος ἀμαχῆ δὲ αὐτῶν
τῶν Ἰλλυριῶν κρατεῖν, εἶχε τῆς ἐπὶ αὐτῶν
ὁδῶς πρὸς Φασίαν ποιήσας, ὡς δὲ
γίας χάριν ἐλαύνει πρὸς Κωνσταντίνου, καὶ
τῆ μὴ ἐκὼν δόξα πρὸς τῶν στρατιω-
τῶν γνώμην αὐτῶν τὰ σύμβολα τῆς βα-
λείας καταδέχεσθαι λέγει ὁ ἡμεῖς
τῶ τῆς ὁρῶν ἐπέση, τὰς μὲν ἀμύσας
καὶ τρυγίω ἀμφὶ τὴν τῶν πλειάδων εἶτα

ὁμφάκων πηλῆεις φανῆναι τῶν δὲ ἀπὸ
 ἀέρος δρόσον, διαχρθεῖσαν κτ' τῆς αὐτῆς
 ἐδῆται καὶ τῶν ἐπομένων, καὶ ἐκάστης α-
 γόνα, σαυρὸς σημεῖον ἐντυπῶσαι ἐδόκει δὲ
 αὐτῶν καὶ πολλοῖς τῶν σωζόντων, οἱ μὲν βό-
 τρεις ἄλλα καιρὸς φανῆναι, σύμβολον εἶναι
 ἀγαθὸν ἢ τὸ δρόσον, ἐκ τῶν ἀνυχοῦντων ὡδὲ
 τὴν ἐδῆται καὶ ἀξίως καθ' ἧς ἔτυχε περὶ
 αὐτῶν ἄλλοι δὲ ἔλεγον τοῦ συμβόλου, τὸ
 μὲν, ἄωρον σημαίνειν δροσίδα τὸν βασι-
 λεῖα, ὁμφάκων δὲ κίλιν, καὶ ὀλιγοχρόνιον ἐσε-
 δαι αὐτῆς τὴν βασιλείαν τὸ δὲ, περιμύθεν
 βράνιον εἶναι τὸ δόγμα τῶν χειριανῶν, καὶ
 χρῆναι πάντα τὰ σημεῖα τῶν σαυρῶν κα-
 τασμαθῆναι ὡς εἶκε δὲ, οἱ τειναντία
 τῶν βασιλεῖ δόξασαντες, ἐδήμαρτον τῆς
 ἀληθείας ἀμφοτέρω γὰρ ἐνδόχως εἰρηδαί
 αὐτῶν ὁ χρόνος ἀπέδειξεν ἐπεὶ δὲ ἐπύ-
 θετο κωνσταντῖος ἐκτραβῆεν ἐπ' αὐτὸν ἰε-
 λιαρὸν, καταλιπὼν τῶν πρὸς τὰς πόλεις
 ἀσασκευῶν, ἐπὶ τῶν κωνσταντῆς πόλιν
 ἐπέγετο ἡνίκα δὲ τῶν ὀδοιπορίων ποικί-
 μῶν, ἐτελεύτησεν ἐν μύμφου κρήναις,
 μετὰ κιλίκων καὶ καππαδοκῶν τῶν πρὸς
 τὴν ταύρω' ἔτη ἀμφὶ τεσσαράκοντα καὶ
 πέντε γεγονώς. Ἐξ ἂν τρισκαίδεκα σὺν τῶν
 πατρὶ βασιλευσε, πέντε δὲ καὶ εἰκοσι μὲν
 οὐκ εἶδον ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησεν, ὁ μὲν ἰελιαρὸς
 καὶ τὴν ἱράκλιν εἶχεν ἕως εἰς μακρὰν ἡμερῶν
 κωνσταντινέωσιν ἐλθὼν, αὐτοκράτωρ ἀνηγο-
 ρῶσθαι οἱ Ἕλληνας ἐλογοποιεῖν, ὡς καὶ πρὸ
 Ἑλλάδας δροσίδα αὐτὸν, μαυλικοὶ καὶ
 αἰμίμονες ἐπὶ ταύτῃ τὴν ἐκτραβῆσαν ἐκίνη-
 σαν, τὸν κωνσταντῖον θάνατον περιμύ-
 θωσαν, ἅ τιν τῶν πραγμάτων μεταβο-
 λῶν ἢ ἀρα πιθανὸν πρὸς τὰ ταῦτα κα-
 λῶν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸν ὅσον ἐπὶ τὸ ἔβριξ τέ-
 λῶν ἐφθασεν, ὡς ἐν ἐνείρω τῆς βασιλείας
 γευσάμενον εὐνηθεσ γοῖμαι λέγειν, ὡς διὰ τῆ
 μαυλικῆς περιδῶν τὴν ἀνύοματον κωνσταντῆς
 τελευτῆν, καὶ τὴν αὐτῆς πρὸς τὰς πόλεις σφα-
 γῆν, ἐκόντως εἰς πρὸς τὸν ἡλατο θάνατον αὐτῶν
 μὲν, ἐδὲν ὅτι μὴ ἀβελτίας καὶ ἀμαθῆς
 ἐρατήγιας πρὸς τὴν ἀνάστασιν δόξαν πρὸς πολ-
 λούς τῆς Ἑρωμαίων ὑποκόω, τοσάτον ἐπα-
 γαγῶσιν κίνδυνον, ὡς μικρὰ πᾶσαν, ἢ τὸ

A subito apparuisse : rorem vero ex ac-
 te delapsum, tum in ejus chlamyde,
 tum in vestibus eorum qui ipsum se-
 quebantur, signum crucis singulis gut-
 tis depinxisse. Et ipse quidem, co-
 mitumque ejus quamplurimi, uvas in-
 tempestive apparentes pro bono omi-
 ne accipiebant. Rorem vero casu quo-
 dam fortuito vestes in quas ceciderat,
 ita depinxisse opinabantur. Alii dice-
 bant, ex his duobus prodigiis, alterum
 quidem portendere, Imperatorem im-
 maturo exitu periturum, perinde ac
 uvas illas; regnumque illius brevi
 tempore duraturum esse. Alterum
 vero prædicere, Christianorum reli-
 gionem cælestem esse, cunctosque signo
 crucis consignari oportere. Ac meo qui-
 dem judicio ij qui aduersa Imperatori
 augurabantur, à veritate minime aber-
 tarunt. Utrumque enim felici conse-
 ctura ab illis dictum fuisse, progressus
 temporis declaravit. Constantius por-
 to, cum Julianum bellum ipsi inferre di-
 dicisset, relicto belli apparatu aduersus
 Perlas, Constantinopolim contendit.
 Sed dum iter faceret, Mopsucrenis, qui
 locus est inter Cilices & Cappadoces
 qui Taurum accolunt, fato functus est:
 annos natus quinque & quadraginta. Ex
 quibus tredecim quidem unà cum Pa-
 tre; quinque vero ac viginti post ejus
 obitum imperavit. Mortuo itaque
 Constantio, Julianus quidem jam Thra-
 ciam obtinebat. Verum paulo post in-
 gressus Constantinopolim, Imperator
 est appellatus. Caterum Gentiles age-
 bant, eum multo ante quam ex Galliis
 discederet, ad hanc expeditionem su-
 scipiendam incitatum fuisse à vatibus
 atque daemonibus, qui & Constantii
 mortem, & futuram rerum mutatio-
 nem ei prædixerant. Possent id qui-
 dem non absurde vocari præscientia
 rerum futurarum, nisi ipsemet statim
 morte præventus fuisset, Imperio vel-
 ut in hominis duntaxat degustato. Stul-
 tum enim, ut opinor, fuerit dicere, eum
 cum fatalem Constantii interitum, &
 suam ipsius eadem in Perside futuram
 per diuinandi artem præuidisset, ultro
 ad mortem ante oculos positam pro-
 perasse: quæ ipsi quidem nihil allatura
 esset, præter opinionem imprudentiæ
 atque imperitiæ rei militariis: Ro-
 mano autem Imperio tantum inuectu-
 ra esset periculum, ut parum abfuerit,
 quin uniuersum, aut certe pars ejus

maxima Persis subiceretur. Verum hæc A
quidem à nobis ita dicta sint, ne præter-
missa esse videantur: singuli vero de iis
statuant, prout voluerint.

πλείστον αὐτῆς, κινδυνεύσαι ὑπὸ πέρσων γε-
νέας ἀλλὰ ταῦτα μὴν, ἵνα μὴ ἀπολαθῆ-
σθαι δόξῃ, ἅδε εἰρήδω ἡμῶν, κ' ὅπη ἐκασ-
βέλε), ταῦθ' ἡγήσῃω.

CAP. II.

De vita & institutione ac victu Juliani, &
quomodo ad Imperium pervenerint.

POST obitum autem Constantii, per-
secutionem metus Ecclesiam inva-
sit. Malique expectationem gravio- B
ipso malo faciebat Christianis, & longin-
quitas temporis elapsi, quæ ipsis oblivio-
nem ac desuetudinem hujusmodi peri-
culorum attulerat; & vetustorum cru-
ciatum recordatio, & odium Principis
in ipsorum religionem. Etenim statim
ab initio fidem Christi adeo impudenter
abnegasse fertur, ut sacrificiis quibus-
dam atque invocationibus quas Græci
depulsorias vocant, & victimarum
sanguine, baptismum Christianorum e-
luerit, sacramentis Ecclesiæ renuntians:
atque ex eo tempore haruspicinâ, & vi-
ctimis, & cæteris Gentilium ritibus, tum
privatim, tum publice usus sit. Quodam
igitur tempore cum exta inspiceret,
ajunt signum crucis ei in extis apparuisse
coronâ circumdatum. Et reliquos qui-
dem divinationis illius conscios ac parti-
cipes, metu percussos esse, quippe qui
religionis nostræ vim, & manuram in
perpetuum doctrinam ex eo conjice-
rent. Corona siquidem quâ crux erat
circundata, signum est victoriæ: &
undequaque exordium sumens, at-
que in se desinens, ambitu circuli nus-
quam terminatur. Verum doctor hujus
scientiæ, Imperatorem bono animo esse
jussit. Extæ enim fausta & ex animi sen-
tentia ipsis apparere, quippe quæ Sym-
bolum religionis Christianorum undi-
que concluderent, atque in angustum
coarctarent; ita ut nec dilatari, nec libere
quo vellet evagari posset, utpote ambitu
circuli circumscripta. Audivi præterea,
cum aliquando in illustrissimum quod-
dam ac religiosum adytum descendisse,
initiationis cujusdam, aut certe oraculi
consultendi causâ. Cumque repente
spectra, quæ machinationibus quibus-
dam & magicis præstigiis in ejusmodi
locis apparere solent, ei objecta essent,
præ terrore ac metu, oblitus eorum

Κεφ. β'.

Περὶ βίης & ἀγωγῆς κ' ἡθῶν τοῦ εἰς τὴν βασιλίαν
παρέδωκε Ἰουλιανῷ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ὁ τελευτήσας, εἰς τὴν
διαγωγὴν ἢ ἐκκλησίαν καθίστατο καὶ φε-
ραλίαν τῆς παλαιᾶς τῆν πρὸς τὸν
ἐποιοῦτο τοῖς χριστιανοῖς, ὅτε δια μέσου τοῦ
χερῶν, ἀπέβη αὐτὸς κατὰ τὴν τῶν
των κινδύνων, κ' τῶν πάλαι πμωμένων ἡ αἰ-
μνησι, κ' τὸ τῆς κεφαλῆς ἐν τῷ αἵματι
(ὅς λέγει) γὰρ ἐν δὲς ἀφανῶς ἔτος αὐ-
δὴν ἀπαρήσατο τὴν εἰς χεῖρας πίστεν, ἡ
δυσίαις ποὶ καὶ Ἰηκλήσασιν, ἀεὶ δὲ πο-
παῖες Ἕλληνας καλεῖται, κ' αἰματι σφαγῶν
τὴν καθ' ἡμᾶς βλάβισιν δὲ πνύσας, τὴν
σει τ' ἐκκλησίας δὲ πρὸς ἑαυτῶν καὶ τῶν
ἐκείνης, ἰδία τῆς δημοσίας ἐπιόμοις, κ' ἰσχυ-
κ' τοῖς ὅσα θέμις ἐστὶν Ἕλλησι, χερῶν ποτε γὰρ
αὐτῶν θεομῶν, λόγῳ ἀναδειχθῆναι σω-
σημῆιον ἐν τοῖς ἀπλάγχθοις σεφάνῳ κινδ-
μενον καὶ ὅδῳ μὲν ἀλλες κοινωνῶν τῆς μα-
τείας εἰς δέῃ ἐμβαλεῖν, συμβαλλοῦσας ἐ-
τεῦθεν τὴν μὲν ταῦτα τ' ἰρηκείας ἰσχυ, κ' τὴν
δόγματι τὸ αἰδιον καθόπι ὁ σεφάι
πρὸς κ' ἡπλο, νίκης τῆς σημαυλικῶν ἐστὶ τὴν πρὸς
δα ἑκκύκλε, πάνθεν δεχόμενον, κ' εἰς ἐπι-
τόν λήγων, ἐδαμῆ πρὸς αἰσται ὅ γε μὴν δεχ-
γὸς τ' ἀεὶ ταῦτα διαγνώσεως, θαρρῆν ἐπι-
λυσεν, ὡς αἰσίων κ' γνώμην αὐτοῖς τῶν σφα-
γίων ἀναδεικνυμένων, κ' ἀεὶ κ' ἐπίσταν τὸ
δόγματι σύμφορον, κ' εἰς ταῦτον συμπα-
των, ὡς ἐμὴ πλάινεας, καὶ ἀδεῶς χωρεῖν ἐ-
ἐς βέλε), ὅσον ἔχοντα τὴν τῆς κύκλε πρὸς
φῆν ἐπιυθόμεν ὅ ὡς ἐ τῶν ἐπισημοτάτων
φοβερῶν ἀδύτων εἰς πκατῆν, τελεῖται τὸ
νὸς ἢ μαρτίαις χάριν Ἰζαπίνης ὅ πρὸς
δαλλόντων αὐτῶν ἐπὶ τέτοις μεμνηχαι-
μένων, κ' γοησίαις ἀδραφανομένων φε-
μάτων, ὑπὸ φόρῳ καὶ δέος τῶν παρῶν
ἐπι-

Ἰουλιανὸς μὲν ὁ ψὲς γὰρ τῆς ἡλικίας ἐπιτο-
 αὐτῷ ἦλθε τὴν μάθησιν ἔλαθεν δὲ πρὸ τῆς προ-
 γερῆς συνουσίας, οἷά γε χριστιανὸς ἐν δόξοις
 κηδυνώεις ἀπειληφθεὶς, τῷ συμβόλῳ δὲ χει-
 ρεῖ καὶ ἀσσημαίνας ἐαυτὸν αὐτίκα τέφρα δα-
 τὰ φάσμα τὰ ἐγγύετο, καὶ τὸ σπαραζόμενον
 ἐμπεπόδισο δόξοι μὲν ὅτι πρὸς τὴν οὐ-
 σαγωγὸς, ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸ αἴτιον τῆς φυγῆς τῶν
 δαιμονίων, ἀγὼ τὸ γεγονός δόξα καλέσας, καὶ
 αἰδοῦνόν ἐναί, καὶ μὴ δὲν περὶ αὐτῶν ἔνοησαι χρι-
 στιανικὸν ἀσφακελδισάμενος, αὐτίς ἐπὶ τὴν τε-
 λέω αὐτὸν ἔγρη ἔμετρίως ὅτι ἐλύπει σὺν χρι-
 στιανὸς καὶ ἀειδέεις ἐποίησεν, ἢ ἀπὲρ ταῦτα σπα-
 ραζὴ δὲ βασιλείας, καὶ μάλις αὐτὸ χριστιανὸς
 ἢν ἀρθερῶν εὐλαδῶν γὰρ ἀπὲρ τὴν Ἰρησκειάν
 παύσαν γυρόμενος, ἐκ νέως ἐμνήθη καὶ τὸν
 ζῆμον τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰς ἱεραῖς γρα-
 φὰς ἐπαυδῶν, καὶ ὑπὸ ἐπισκόποις καὶ ἐκκλη-
 σιαστικοῖς ἀνδράσιν ἐτραφῆ γέγονε γὰρ αὐτῷ
 καὶ γὰρ πατὴρ καὶ ἀνὴρ, ὁμοπατρὶς ὁ
 ἀδελφὸς καὶ ἀνὴρ ἔβασιλεύσαντο, καὶ
 δαλματίας ἔπαυς ὁμώνυμος καὶ σαρδανα-
 βειχθῆς, ἀνῆρθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν μὴ τὴν
 καὶ ἀνὴρ τελευτήν ὄρφανος ὅτι πατὴρ γε-
 ννησὶς ἐ αὐτοὶ τότε, δαλματῶ σωμαπο-
 λέας ἐκιδυώδον ὄξειλετο ὅτι τῆς ἐπιβελῆς
 γὰρ ἄλλον μὴν, ὅτι νοσῶν ἔτυχε, ἐδὸν ἔπω αὐ-
 τῷ ματῶς τεθνήξεω ἀρθεροδοκῆθη ἰκλιανὸν
 ὅτι τὸ νέον ἔτι γὰρ ὄγδοον ἡλικίας ἔγρη ἔτῳ
 ἀπὸ δόξοις ὅτι ὄξοι διασωθέντες, περὶ σιδήχθη-
 σαι ἐν καππαδοκίᾳ διατέθειται ἐν μακίλ-
 λῳ χωρίῳ ὅτι τὸ βασιλικὸν πρὸς τὰ δό-
 ξοι ὄρει, σὺν δὲ πολλῶ τῆς καισαρέων πό-
 λεως, μεγαλοπρεπῆ τε βασιλεία ἔχον,
 καὶ λυτὰ καὶ κηπὰς, ἐ πηγὰς ἀεινάς
 εὐδα δὲ θεραπείας καὶ ἀγωγῆς βασιλικῆς
 ἔχειτο, καὶ μαθήμασι καὶ γυμνασίοις
 τῶν καθ' ἡλικίαν ἐχρῶντο, καὶ λόγων δι-
 δασκάλους, ἐ τοῖς ὑψηλῶ τῶν ἀγίων
 γραφῶν ὡς καὶ κλήρω ἐγκαταλεγεῖναι,
 καὶ ἀναγιώσκων τὰ λαὸ τὰς ἐκκλη-
 σιαστικὰς βίβλους ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ
 τῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἔργων, τῷ εὐσέβειαν ἐπε-
 δεικνύσῃ πρὸς πολλὰ ποιέμενοι σὺν ἱερέας,
 καὶ τὰς ἀλλὰ ἀγαθὰς, καὶ ἀπὲρ δόγμα σπα-
 ραζῆς, τοῖς τε ἐκκλησιαστικῶν οἰκοῖς θαμίζοις,

A quæ gerebantur: jam enim adultâ aeta-
 te ad eam disciplinam se transtulerat:
 ex pristina consuetudine, utpote
 Christianus, in gravissimo discrimine
 constitutus, imprudens signo crucis
 seipsum consignavit. Statimque spe-
 ctra evanuerunt, & id quod perficere vo-
 lebant impeditum est. Sacrorum autem
 Antistes ea re perturbatus, postquam
 didicit quam ob causam demones aufu-
 gissent, piaculum esse dixit id quod ab
 Imperatore factum erat: hortatusque
 ut forti animo esset, nec Christianum
 quidquam aut ageret aut cogitaret, cum
 B rursus ad peragendum sacrum deduxit.
 Porro Christianis non mediocrem do-
 lorem ac metum incutiebat, studium
 Principis erga hujusmodi superstitionem,
 ac præcipue quod Christianus
 ante exstitisset. Nam cum parentibus
 Christianæ religioni addictissimis ortus
 esset, à puero juxta Ecclesiæ ritum ini-
 tiatus & sacris literis institutus; sub
 Episcopis denique & Ecclesiasticis viris
 educatus fuerat. Ipsi enim & Gallo pater
 fuit Constantius, Germanus frater
 Constantini Imperatoris, atque Dal-
 matii: cujus Filius eodem nomine
 C nuncupatus Dalmatius, cum Cæsar re-
 nuntiatus fuisset, post obitum Constan-
 tini à militibus est interfectus. Quo qui-
 dem tempore ipsi quoque patre orbat,
 parum absuit quin perirent unâ cum
 Dalmatio. Sed Gallum quidem peri-
 culo exemit morbus quo tum labora-
 bat, & quo propediem moriturus pu-
 tabatur: Julianum vero ætas tenera.
 Octavum enim ætatis annum nondum
 exegerat. Ita præter omnium spem
 atque opinionem servati, in Cappa-
 docia degere jussi sunt in Macello.
 Villahæc est publica, ad Argæum mon-
 tem sita, haud procul ab urbe Cæsa-
 rea, quæ & magnificum habet pa-
 latium, & lavacra & hortos & fon-
 tes perpetuos. Illic ambo regali cultu
 educati sunt atque instituti: ibi discipli-
 nis & exercitationibus, ipsorum ætati
 convenientibus imbuti: ibi denique
 ab humaniorum artium magistris, &
 à doctoribus sacrarum literarum ita
 sunt eruditi, ut in clerum ascriberen-
 tur, & Ecclesiasticos libros populo
 prælegerent. Moribus quoque &
 factis pietatem præ se ferebant: quippe
 qui tum sacerdotes, tum reli-
 quos viros bonos & Christianæ do-
 ctrinæ Studiosos, plurimi facerent;
 Ffff

Ecclesias crebro adirent, & Martyrum A sepulcra competenti honore venerarentur. Eo igitur tempore, ajunt illos sepulcrum Mamae Martyris amplissima basilicâ circumdare studentes, opus inter se partitos esse. Dumque alter alterum magnificentia & cultu superare contenderet, rem admirabilem prorsusque incredibilem accidisse, nisi multi nostra adhuc ætate superessent, qui rem ipsam ab illis qui eam viderant, acceperunt. Nam pars quidem operis quæ Gallo obvenerat, attollebatur, & ex animi procedebat tententia. Ex operibus autem Juliani B alia corruiebant; alia ex fundamentis sursum propellebantur; alia ne solo quidem coherere ab initio sustinebant, non secus ac si contraria quadam vi deorum obsistente retruderentur. Et omnibus quidē ea res prodigio similis visa est. Multi vero, quid portenderet, ex eventu judicaverunt. Sed nonnulli ex eo conjecturam cæperunt, illum haudquaquam sincero animo erga religionem esse, verum præ metu Principis qui tum temporis Christianus esset, pietatem fingere; parum tutum esse existimantem, sententiam suam in apertum proferre. Porro paternam religionem prodidisse dicitur, vatum familiaritate & colloquiis primùm inductus. Nam aliquanto post ita Constantii placatâ, Gallus quidem in Asiam profectus, Ephesi mansit: quo in loco majorem partem rei familiaris sitam habebat. Julianus vero Constantinopolim reversus, magistrorum qui illic erant auditoria frequentavit. Qui cum egregia indole præditus esset, & in disciplinis magnos progressus faceret, haudquaquam in obscuro delituit. Privato enim habitu in publicum procedens, cum plurimis familiariter versabatur. Sed quoniam ut in populi multitudine D & in regia civitate fieri solet, tanquam frater patruelis Imperatoris, & rebus gerendis idoneus, brevi ad Imperium perventurus sperabatur; multique hujusmodi sermones de illo passim spargebantur, jussus est Nicomedie degerere. Illic Maximus Ephesius Philosophus ei occurrens, & Philosophiam eum docuit, & odium religionis Christianæ: atque ut vates, ei affirmavit verum esse quod de illo vulgi sermonibus ferebatur. Ille, ut plerumque evenire solet hominibus qui imminentium

καὶ ταῖς θεοσηκείαις πμαῖς τὰς τῆς μα-
 τύρων θήκας γεραίοντες τιμωατα, γὰρ
 φασὶν ἀνίε, ἀπεδάζοντες μέγιστον ἀεὶ
 εἶναι οἴω τὸν τάφον μάμας μαξίμου, καὶ
 ἀμφοτέρωθεν μείσαι τὸ ἔργον ἀμνημονεύ-
 ῃ ἑκατέρω Φιλομήνῃ καὶ πηλὴ ὑπερβα-
 λειῶν τὸν ἕτερον, ἀδρόξον συνεισ-
 κλησὶν καὶ παντελῶς ἀπίστον, εἰ μὴ πολλοὶ τῶν
 ἀκηκόων ἀπὸ τῶν θεοσηκείων μείσαι
 εἰς ἡμᾶς ἀπέστησαν τὸ μὴ γὰρ γὰρ μείσαι
 ἐπέδιδε, καὶ τῆ γνώμῃ ἀεὶ ὑπερβα-
 λειῶν ἰσλιανῶ ποιημάτων, τὰ μὴν, ὑπερβα-
 λειῶν τὰ δὲ, ἐκ τῆς γῆς ἀνεδίδδοτο τὰ δὲ, ἀδρόξον
 συνάπειδαμ πρὸς τὸ ἔδαφον. ὅσα πη-
 χεῖ, οἷα γὰρ δὲ ἀνιτύπε καὶ βίαια πη-
 δυνάμειος κάταθεν ἀνταθέσης ἀνακα-
 μβρα πᾶσι δὲ εἰκότως τεράσιον ἔδοξε τῆ
 πρῶτον. ὅτις μὴ πολλοῖς, τῆ δόξης
 σὺ ἐκείνη οἷ δὲ, δὲ ἐκείνη συνεισ-
 κλησὶν μὴ ὑγιᾶς ἔχειν τὸν ἀνδρα ἀπὸ τῆ
 σκίαν, ἀλλ' εὐσεβεῖν πλάπειδαμ, χεῖρα
 οἷα τὸν τότε κραδίοντα ὑποκεινομένη
 καὶ εἰς τὸ ἀεὶ φανέσ δὲ ἀγένην τῆ γνώμῃ
 C ὅσα ἀσφαλές ἡγήθηρον ἀεὶ ὑγιᾶς δὲ, καὶ
 λέγειν, τὴν πατρίαν Ἰηροσκίαν, συνεισ-
 κλησὶν ὑπαχθεῖς τὰ πρῶτα μὴ χεῖρα
 γὰρ πηλα πωσαμθῆς κωνσταντῆς ἀγένη
 γὰρ μὴ εἰς τὴν ἀσίαν ἔλθω, εἰ ἐφ' ἧς
 δὲ ἐπέβη, ἔβα δὲ τὰ πλείω τῆς ἑστίας ἐγὼ
 ἰκλιανὸς δὲ, εἰς κωνσταντινέπολιν ἐπανέ-
 θων, τοῖς ἐκείνη δὲ δασκάλους ἐφ' ἧς Φι-
 σεως δὲ εὐχων, καὶ τοῖς μαθημασι πρὸς
 D ἰπιδίδε, ὅσα ἐλάνθανε ἐν ἰδίω τῆ
 χήμαλιτὰς ἀεὶ ὑγιᾶς ποιέμεθον, πολλοὶ
 συνεισ- κλησὶν ἐπεὶ δὲ οἷα Φιλᾶ, εἰ οἷα
 E βασιλευσὴ πόλει, ἀδελφῶν καὶ
 κρατέον, καὶ πρῶτα μάλιστ' ἀδελφῶν
 εἶναι φανόμενος, ἀεὶ ὑγιᾶς βασιλευσὴ
 καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτῆ τοῖς δὲ ἐκείνη
 γὰρ, ἀεὶ ὑγιᾶς ἐν νικουμένη δια-
 ἐνταῦθα ἀεὶ ὑγιᾶς ἀπὸ μαξίμου δὲ
 σὺ Φιλόσοφος, φιλοσόφων ἀπὸ λόγων
 ἰηγητῆς ἐγέμε, καὶ μίσησ τῆς χεῖρα
 ἰηροσκίαν καὶ οἷα μάνης, ἀληθῆς εἶναι
 εἰς τὸ πρὸ αὐτῆ ἰηροσκίαν οἷα δὲ, τῆ
 δὲ τὸ πολλοῖς συμβαῖον, εἰ ὑπονοῖα ἀεὶ ὑγιᾶς

πραγμάτων ταλαιπωρήσθαι, βεκολη-
 θης αἰτίαις ἐλπῖσι, φίλον ἔχει τὸν μάξιμον
 τῷ βασιλεῖ δὲ τέτων μινυθέντων, δει-
 στας ἐν χροῖ ἐκείνου, καὶ τὸν μοναχικὸν
 ἐπιλάθεις βίον· λάθρα ἢ τῆς ἐτέρας εἰ-
 χροτο ἰρησκευίας· ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀνδρες ἴδῃ
 παρῆι, ἐτοιμότερον ἠπήχηθη, καὶ ἐπισηῖτο
 περὶ τὰδε· θαυμάζων τε εἴ τίς ἐστὶ τέχνη
 παροσημαίνουσα τὸ μέλλον, καὶ ἀναγκασίαν
 ἠγγεῖλθαι ταύτης μάθησιν, ὧν μὴ δὲ
 χριστιανοῖς, εἰς πείρωσιν παρήχθη· καὶ τὸ
 εἰς ἐκείνους τοῖς ταῦτα μελεῖσιν ἐχρήστο φί-
 λους· ὡδὲ ἴχων γνώμης, ἦκεν εἰς ἀσίαν
 ἀπὸ νικομηδείας· καὶ συζηνόμην· ἐκείσε
 ταῖσιν, παροσημότερον περὶ ταῦτα γέγο-
 νεν· ἐπεὶ ἡ γαλλ· ὁ αὐτὸς ἀδελφὸς καίσαρ
 καίσαρ, μινυθείς νεώτερος ἀντρέθη,
 ὑπολαβὼν κωνσάντι· καὶ αὐτὸν ἐρωῖ βα-
 σιλείας κατέχεσθαι, ὑπὸ φυλακῆς εἰ-
 χροτο ἰρησκευίας δὲ αὐτὸν ἐνσεβείας
 τῆς γαμῆης κωνσάντι, παροσημότερον
 αὐτὸν, ἀπέδημσεν εἰς ἀθήνας· παροφάσει
 μὴ τῷ ἐλλωικῶν πόνων ἢ παιδευτερίων·
 ὡς ἡ λέγεισιν κοινωσόμενοι τοῖς ἐκείσε μάν-
 τασιν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν μελακαλεσάμενοι
 ἢ αὐτὸν ἐνθένδε κωνσάντι, καίσαρα κα-
 τεστησε· κατεστησας τε αὐτῷ παρὸς γάμον
 κωνσάντι τῷ αὐτῷ ἀδελφῷ, ἴπῃ οὖν
 παρὸς δύσιν γαλάτας ἀπέπομφεν· οἱ γὰρ
 βαρβαροι, εἰς αὐτὸς παρὸς κτ' μαγνη-
 τῆς ἐμυδάσασθαι εἰς συμμαχίαν, εἰδὲν
 ἴπῃ· εἰς τῆτο γρόμην, οὖν γαλάτας
 ἴπῃ· ἐπεὶ ἡ ἐτι νε· ἦν, τοῖς ἐπομένοις
 αὐτῷ παροσημότερον τὰ παροσημότερον· τῶν
 ἢ παροσημότερον, αὐτὸς ὡς ἐνῶ ὁ καίσαρ
 τὸ πολέμια παροσημότερον καὶ οὖν παροσημότερον
 παροσημότερον περὶ τὴν μάχην κατέστη-
 σεν, ἀλλως τε παροσημότερον παροσημότερον,
 καὶ ἴπῃ τὸν μιστὸν τάξας ἐκάστω βαρβαρον
 ἀναρῆντι· κωνσάντι δὲ τοῖς παροσημότερον
 ταῖς ἐπείσθεν γρόμην, εἰδήλωσε κωνσάν-
 τῶν τῶν παροσημότερον παροσημότερον
 δὲ ἐτέρας, συμβαλὼν τοῖς βαρβαροις, κα-
 λῶς ἐπείσθεν· τῶν ἢ περὶ παροσημότερον
 μένων, ἢ ἴπῃσιν κωνσάντι παροσημότερον
 κων, μελακαλεσάμενοι σφῶς ἐπὶ τὴν ῥωμαίων

A calamitatum metu affliguntur, melio-
 ris fortunæ spe illectus, Maximum in fa-
 miliaritatem suam adscivit. Quibus
 Imperatori nuntiatis, timore percussus
 comam rasit, & monasticum vivendi ge-
 nus simulavit: clam veto Gentilium su-
 perstitionem amplexus est. Posthæc jam
 virilem ingressus ætatem, promptius ad
 hæc ferti, eaque agere cæpit. Artem igitur,
 si qua illa est, quæ res futuras
 prædicit, ingenti admiratione suspicere,
 ejusque notitiam necessariam sibi esse
 existimans, experimentum cepit ea-
 rum rerum quæ Christianis interdictæ
 sunt. Ex eo tempore eos qui artem
 istam profiterentur, in amicorum habu-
 it numero. Cum igitur eo animo es-
 set, relicta Nicomediâ in Asiam perrexit,
 & cum ejusmodi vitis illic congregatus,
 ardentiore studio in eas artes incu-
 buit. Cæterum cum frater ipsius Gal-
 lus Cæsar res novas moliri delatus, eam-
 que ob causam interfectus fuisset, suspi-
 catus Constantius Julianum quoque im-
 perandi cupiditate ardere, sub custodia
 eum tenuit. Verum cum Eusebia
 uxor Constantii pro illo deprecata esset,
 ipse veniâ à Constantio impetratâ,
 Athenas profectus est: specie quidem,
 ut Græcas disciplinas perdisceret, &
 scholas frequentaret: re vera tamen, ut
 C Vates illic degentes de rebus suis consu-
 leret. Verum paulo post Constantius
 eum inde accersitum, Cæsarem re-
 nuntiavit: desponsaque ei Constantia
 sorore sua, cum in Gallias misit. Et-
 enim Barbari, quos ipse paulo antea
 ad auxilium sibi ferendum contra Ma-
 gnetium mercede conduxerat; cum
 nullum sui usum in eo bello præbuis-
 sent, Gallos populabantur. Et quo-
 niam Julianus adhuc juvenis erat, du-
 cibus ipsum comitantibus, rerum cu-
 ram commisit Constantius. Qui cum
 segnius agerent, ipsemet Cæsar pro
 virili parte belli curam suscepit: &
 D milites ad pugnandum alacriores red-
 didit, cum aliis modis eos incitando
 ut periculis sese objicerent, tum cer-
 ta mercede proposita ei qui Barbarum
 interfecisset. Quam ob causam ac-
 ceptus militibus, ducum suorum desi-
 diam Constantio per literas indicavit.
 Altero igitur Magistro militum misso,
 cum Barbaris congressus, rem feliciter
 gessit. Cumque illi legatos de pace
 misissent, & literas ostenderent Constan-
 tii, quibus ipsos in Romanorum ditione

evocayerat, ipse legatum qui ea de re A venerat, dimittere de industria cunctatus, magnam hostium multitudinem inopinato adortus devicit. Ajunt porro Constantium insidias Juliano struentem, Bellum istud ei gerendum commisisse: quod tamen mihi nequaquam videtur probabile. Nam cum ei liceret, illum ne Caesarem quidem initio facere, quid causae est cur fecerit, cur sororem suam illi in matrimonium dederit, cur de Ducum desidia conquerenti morem gesserit, & eorum loco alium strenuum miserit ut victoriam de B ga illum animo affectus fuisset? verum ut equidem conjicio, initio quidem Constantius cum eum benevole complecteretur, Caesarem nuncupavit. Sed postquam praeter ipsius sententiam Augustus renuntiatius esset; ceu metu, eo quod ipsum ac fratrem adhuc adolescentem injuria affecerat; ceu invidia, ut videtur, impulsus, eo quod parem ipsi honoris gradum consequutus esset, Barbarorum qui Rhenum accolunt opera, insidias ei comparavit. Verum de his rebus alii aliter sentiunt.

γῆν, ἐπίτηδες ἀποπέμψαι μελήσας τὸν τὰ
δε πρὸς ἐβδόμενον, ἀδοκίμως τὰ πλῆθει τῶν
πολεμίων ἐπελθὼν, ἐνίκησε λέγεται ὁ
Σάνλιον ἐπιβελεύοντα αὐτὰ, τῆτον ἐπιπέμψαι
τὸν πόλεμον ἐμοὶ ὃ ἐπιβάνον εἰναίτερο δο-
κεῖ· ὃ γὰρ ἔξῃ μὴ ὃ καίσαρα τὴν δόξαν
ποιεῖν αὐτὸν, τὴν ἐποίησε, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐπι-
δε γαμήτην, ὅς μεμφομένω πρὸς τῶν βαρ-
μῶν στρατηγῶν ὑπέκχεε, καὶ ἀπεδῶκεν αὐτῷ
τῆτων ἔξαπέσειλεν, ὅπως καθορῶσι τὸν
πόλεμον, εἰ μὴ Φίλῳ ἐτύγχανεν ἀλλ' ὡς
συμβάλλω, τὴν μὴν δόξαν εὖνεσ ὡν ἀπὸ τῶν
Σάνλιῳ, καίσαρα κατέσειπεν ἐπεὶ ὃ ἀπὸ
γνώμην αὐτῶν σεβαστὸς ἀνεκρύχθη, ἢ ἀ-
διδῶς ἀπὸ ὡν αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν νέεσσι-
λας ἠδίκησεν, ἢ φθονῶν, ὡς εἰκόσ, ἐπὶ τῇ ὁμο-
πιῇ, ἐπέβλεπεν αὐτὰ δια τῶν πατρῶν
ῤῥῆνον βαρβάρων ἀλλὰ τὰδε μὲν, ἀλλὰ
ἄλλως δοκεῖ.

CAPUT III.

Κεφ. γ'.

Quomodo Julianus ad Imperium in vestus,
res Christianorum sensim labefactare, &
Gentilium superstitionem callide
instaurare cepit.

ὅτι κατασας εἰς τὴν βασιλείαν Ἰουλιανὸς, ἔριμα πῶς τὸ
χριστιανῶν ἀνακινῆν ἤρξατο, καὶ τὸν Ἰλλυριανῶν τοῦ
τως εἰς αὐτὸν.

Ubi vero solus Imperio potitus est, in Orientis quoque partibus Gentilium templa aperuit. Et ea quidem quae neglecta fuerant sarciri; everta vero refici; & aras extrui jussit. Multaque eis vestigalia constituit. Priscos etiam ritus, & patrias urbium ceremonias ac sacrificia renovavit. Ipse palam ac publice diis immolans, victimas ac libamenta offerens, eos qui istarum rerum studiosi essent, in honore habebat. Sacrorum praeterea initiatoribus, Flamini- bus, Hierophantis, & simulacrorum ministris pristinos honores restituit; & quae à superioribus Imperatoribus in eorum gratiam constituta fuerant confirmavit; immunitatem quoque à functionibus publicis, & ab aliis oneribus, sicut antea habuerant, iis decrevit. Adhuc annonas ædituis templorum ablatas, reddidit. Iussitque ut à cibis abstinerent, &

Ἐπεὶ ὃ μόνῳ εἰς τὴν βασιλείαν κατέ-
ση, καὶ ἀνα τὴν ἑω τὰς ἐλλογίας κατέ-
ἀνέωξε καὶ τὰς ἡμελημένους ἐπικουράσας
τὰς ὃ κατὰλυθῆναι ἀνανεῶσε, καὶ τὰς ῥώμας
ἀνίστασας προσητάξας ὅσ πολλὰς αὐτῶν ὄ-
δεσες φόρας ἔθη τὴν παλαιὰ καὶ τὰ παλαιὰ
πόλεων, καὶ τὰς θυσίας ἀνανεῶσει αὐτῶν
ἀναφανδὸν δημοσίᾳ ἔθνε καὶ ἑσπευσε, καὶ τὰ
πρὸς τὰ ταῦτα ἀπεδῶκεν εἰς πολλὰ τιμῶν
ἐποίητο μύσαις τε καὶ ἱεροῦσιν, ἱεροφάνταις
τε καὶ τοῖς τῶν ξοάνων θεραπεύταις, τὰς τε
λαϊὰς πρὸς ἀπέδωκε καὶ τὰ παλαιὰ τῶν πα-
δεν βασιλέων νενομοθέτημένα ἐπ' αὐτῶν
ἐκύρωσε λειψργιών τε, ὅσ τῶν ἀλλοθῶν
πρὸς εἶχον, τὴν ἀτέλξαν ἐπέψηφισατο καὶ τὴν
ἀφαιρέθῆναι τῶν νεωκόρων σὺν ἱερέσιν ἀπέδωκε
καὶ καθαρὰς εἶναι ἀπὸ τῶν φθῶν διεκελευσθῆναι.

ὅσον ἀπέχεσθαι προσήκει τὸν, ὡς Ἕλληνας λέγοντες, ἀγιστεύειν ἀσβεβήτων ἀσβεβήτων, καὶ τὸν πῆχυν ἔνειλε, καὶ τὰ σύμβολα, καὶ τὰ παλαιὰ πάτρια κομιζέσθαι πρὸς τὸν σάραπιν, καὶ πρὸς ἄξιν γὰρ κωνσταντίνου τῆ ἐκκλησία προσεφέρετο. τὰ δὲ κοινὰ τῶν πόλεων πολλάκις ἐγράφεν εἰ μὴν πρὸς ἑλληνισμὸν τετραμυθίας ἔγνω, πρὸς τῶν ὑπὲρ αὐτῶν βέλοισι δῶρα ἰσχυρῶς ἡριστιανισμοῦ, πρὸς φανῶς ἀπηχθάνετο, μήτε ἐπιδημῆν αὐτὸς ἀνεχόμενος, μήτε πρὸς εὐδόντων πρὸς τῶν λυπεντων, τὰς πρὸς εὐδίας δεχόμενος. ἀμελείας πρὸς δοκίμων ἰσχυρῶς πρὸς ἐπιστολήν, πρὸς εὐδίας πρὸς τὰς νηδύσι, ὡς πασιελῶς ἡριστιανισμοῦ, καὶ μήτε ὅτι ναὶς ἀνοίγῃσι, μήτε εἰς τὰ ἱεροὺς Φοιδῶσι, ἠπέλιψε μὴ βοηθεῖν, μήτε πρὸς εὐδίας δέχεσθαι, καὶ ὡς ἰσχυρῶς τῆς αὐτῶν πόλεως μὴ ἐπιβήσεται πρὸς τῶν, εἰ μὴ πύθοιτο εἰς ἑλληνισμὸν μέγα βλάβος ἀσβεβήτων ἡ καὶ τοῖς ἐν παλαιῇ κωνσταντινέσσι ἐγκαλῶν, πρὸς ἐνεμέγαλῶς τὴν αὐτῶν πόλιν ταύτην γὰρ τὴν κωνσταντιανὴν ὡς ἐν τῇ πρὸς ἀνὴρ, ἐπίνοον γαζαίων ἔσαν καὶ μακρῶν πρὸς ἀγορευομένων, μακρῶν κωνσταντίνου ἐς τὰ μάλα τῶν ἡριστιανῶν ἡριστιανισμὸν πρὸς εὐδίας, ἀξία πόλεως ἐτίμησε, καὶ κωνσταντίνου τὰ παιδὶ ἐπὶ νόμασε, καὶ καθ' ἑαυτὴν πολλὴν εὐδίας διατάξασθαι λογισάμενος ἄδικον εἶναι, τελεῖν ἰσχυρῶς γαζαίοις ἐς ἑλληνισμὸν ἐπεὶ ἡ εἰς τῶν βασιλείαν παρῆλθεν ἰσχυρῶς, δίκην ἑλαχον ἡ γαζαίοι τοῖς κωνσταντινέσσι καὶ δικαστῆς κατὰ αὐτὸς, πρὸς ἐνεμέγαλῶς τὴν κωνσταντιανὴν, ἀμφὶ ὅτι εἰκοσι σάδεις διεσώσῃ καὶ τὸ δὲ ἐκείνης τῆς πρὸς εὐδίας ἀφανιστῆσα πρὸς ἡριστιανισμὸν, ἀσβεβήτων ἡριστιανισμὸν γαζαίων πόλεως ὀνομάζεται, κοινὸν ἡ αὐτοῖς πολιτικοὶ ἀρχόντες, ἡ εὐδίας, καὶ τὰ δημόσια πράγματα μόνον ἡ τὰ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν εἰσέτι ἡ νὸν δύο πόλεις δεῖκνυσθαι ἑκατέρω γὰρ ἰδίᾳ ἐπίσκοπον, ἡ κληρονομήσει, ἡ πανηγύρεις μαρτύρων, ἡ μνηστῆς τῶν παρ' αὐτοῖς γνησμένων ἱερῶν, ἡ ὄρας τῶν πρὸς ἀγρῶν, οἷς τὰ ἀνήκοντα ἑκατέρω

A ab aliis omnibus, à quibus temperare convenit eos, qui, ut Gentiles loquuntur, in castu esse volunt. Præcepit etiam, ut cubitus Nili, & sacra Symbola juxta morem majorum ad templum Serapidis deferrentur. Nam ex præcepto Imperatoris Constantini, deportabantur ad Ecclesiam. Scribat frequenter civitatibus: eas quidem quas Gentilium superstitioni deditas esse cognoverat, ultro adhortans ut peterent quicquid donari sibi vellent. Illas vero quæ Christianam religionem colebant, palam averfabatur: nec ipse eas adire sustinens, nec legatos earum admittens, si quando de incommodis suis conquererentur. Denique cum Persarum irruptio eo tempore expectaretur, Nisibenis qui legatos eadere ad ipsum miserant, eo quod Christiani omnes essent, ac neque templorum aperirent, neque ad sacra accederent, minatus est se nec opem laturum, nec legationem admittiturum esse, nec in ipsorum urbem utpote sceleratam, pedem prius illaturum, quam ipsos ad Gentilium religionem se transulisse didicisset. Constantiensibus quoque in Palæstina idem crimen obijciens, urbem eorum Gazæ conturbavit. Hanc enim urbem Constantiam, uti supra retulimus, cum navale esset Gazæorum, & Majuma prius diceretur, Constantinus Christianæ religioni impense deditam esse intelligens, civitatis jure donaverat, & Filii sui Constantii nomine appellatam, separatim rempublicam habere præceperat: iniquum esse ratus, ut Gazæis Græcorum superstitioni supra modum addictis contributa esset. Verum ubi Julianus ad Imperiū pervenit, Gazæi adversus Constantiensis litem inoverunt. Ipse vero in ea causa iudex sedens, Gazæis Constantiam adjudicavit, viginti circiter stadiis ab ea distitam. Atque exinde priore spoliata vocabulo, maritima pars urbis Gazæ appellatur. Ac civiles quidem Magistratus, & Duumviri, & respublicæ ambabus communis est. Quod vero ad Ecclesiam pertinet, ea solum parte duæ urbes etiamnum videntur. Utraque enim suum scorsum habet Episcopum, suum clerum: dies item festos Martyrum suorum, & commemorationes Episcoporum qui ipsis præfuerunt: vicinorum denique agrorum limites, quibus Ecclesiæ ad utrumque

Episcopatum pertinentes distinguuntur. Nostra igitur atate quidam Episcopus urbis Gazæ, mortuo Episcopo Majumitanorum, utrumque clerum adunare ac sibi subicere conatus est, nefas esse dicens, ut unius urbis duo essent Episcopi. Sed cum Majumitani contradicerent, Synodus Provinciæ, causâ cognitâ, alterum Episcopum ordinavit: prorsus æquum esse judicans, ut qui pietatis causâ jus civitatis adepti fuissent, sed pagani Principis sententiâ eo jure excidissent, in iis saltem quæ ad sacerdotiû & Ecclesiasticû ordinem spectant, concessis sibi præmiis nequaquam spoliarentur. Verum hæc postea, ad hunc quem dixi modum contigerunt.

A Ἀποκοπή δυσίας ἡμεῖς διορίζομεν τῶν ἐν κατὰ ἡμᾶς Ἀποκόπων τῆς τῆς γαζαίων πόλεως, τῆς ἐλευθιηκότου Ἐπερσεύτου τῆς μαιουμιτῶν ἐκκλησίας, ἕως ἄσθεν ἀμφοτέρωθεν κληρὸς ὅτι ἐαυτὸν ποιῆσαι, μὴ δευτέρου εἶναι λέγων, μίαν πόλεωσ δύο ἐπισκόπους ἕρωςάσαι ἀντιπόνων ἡτῶν μαιουμιτῶν, διὰ τὴν ἡθῆς σωδοῦ, καὶ ἕτερον ἐχρησίστησεν ἐπίσκοπον πάντως ἕρωςάσαι δογμασασα, ὅθεν δι' ἐνσέβειαν δικαίων πόλεωσ ἀξιοθέλειας, διὰ τῆς κείσων ἐλλωσις ἐρωςάσας ἀλλωσ ἕρωςάσας, ἐν ἰερωσώσων καὶ τάξει ἐκκλησιῶν, χρῆναι ἀφαιρέσει τῶν ὁφέντων γερῶν ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὑπερβῆναι ἀπέβη.

CAPUT IV.

Quantis malis Casarienses affecerit Julianus: & de fiducia Maris Chalcedonenfis Episcopi.

Κεφ. δ'.

Ὅσα κατὰ καιρῶσιν ὁ Ἰουλιανὸς διαπραξάσας ἐπὶ τῶν ἐνσῆσ μᾶσι τῶν ἐπιτρεπίστων χαλκεδόνος.

PER idem tempus Julianus Imperator, Cæsaream ad montem Argæum sitam, urbem amplam atque opibus abundantem, & totius Cappadocia metropolim, ex albo civitatum expunxit: & cognomentum Cæsaris ei ademit, quod olim regnante Claudio meruerat, cum Mazaca prius diceretur. Nam & antea ejus civitatis incolæ gravissimo odio proferebatur, propterea quod omnes pene Christiani essent, & quod duo apud ipsos templa, Jovis scilicet præfidis urbis, & Apollinis patrii, jam pridem destruxissent. Ubi vero templum Genii publici, quod solum supererat, se regnante à Christianis eversum esse didicit, gravissima indignatione commotus est adversus universam civitatem. Ac Gentiles quidem qui illic erant admodum pauci, inculcavit quod ad opem ferendam non accurrissent, & si quid periculi subeundum erat pro Genii defensione, alacri animo non pertulissent. Omnes vero opes ac possessiones Ecclesiarum, tam quæ in urbe Cæsarea, quam quæ in vicinis locis essent, tormentis exquiri, & in medium proferti jussit. Et confestim quidem trecentas auri libras sisco inferri: universos autem clericos referri in album Officii Rectoris Provinciæ: quod quidem genus militiæ onerosum, & inter Romanos milites vile atque inhonestum existimatur.

ΠΕρὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, καὶ τὴν πόλιν ἕρωςάσαι καὶ σάσαι, μετὰ τὴν ἐνσῆσ ἀφαιρέσει, καὶ μητροπόλιν ἕρωςάσαι καὶ ππαδοσὸν κλίμασ, ἐν ἕ καταλόγῳ τῶν πόλεωσ ἕρωςάσαι ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς ἐπανουμίας ἕ καίσαρ ἕ ἀφείλεσ, ἡς πάλαι ἐτυχεσ ἐπὶ κλαυδίου καίσαρσ, μᾶζα κατὸ πῶσ τὸν ἡμαζορῶν ἡμισιγῆ καὶ ἕρωςάσαι μίθσ ὅθεν αὐτῆσ οἰκητορας, ὡσ πανοῦμια χριστιανίζονσας, καὶ πάλαι καθελόνσας ὅθεν παρᾶ αὐτοῖσ νεῶσ, πολισχεσ διδσ, καὶ παρᾶσ δαπῆλωνσ, ἐπεὶ ἡ καὶ τὸ τῆ τυχεσ, ὁ μῶνσ ἀφείλεθ, αὐτὸ βασιλεύονσσ ἕ ἕρωςάσαι τῶν χριστιανῶν ἀντετάπει, δευῶσ ἀπηχθάνεσ πασ τῆ πόλεωσ, ἕ ἐδυσφόρει ἕ ἐλλωσις μὴ, ὅθεν ὅθεν ἕρωςάσαι μᾶλα, ἐμῆμφέσ, ὡσ μὴ ἐπὶ αμῶνσας, ἕ ἐπαθεῖν ἕδειτῆ, ἕρωςάσαι τῆ τυχεσ ἕρωςάσαι πᾶσ τῶν κλημῶσ τᾶ χημάτα τῶν ἐν καισαρεία καὶ ἕρωςάσαι τῆσ ὄρεσ ἐκκλησιῶν, ἐρδνωμῆρα μῆ βασιανων, εἰσ μῆσὸν φέρεαδσ ἕρωςάσαι αὐτῶσ πριακοσίας λίτεασ χερσῶ τῶ ταμείωσ ἕρωςάσαι κλημῶσ ἡ πᾶσας ἐρωςάσαι τῶν τολόγω τῶν ἕρωςάσαι τὸν ἀρχοντᾶ ἕ ἕρωςάσαι τῶν ὁ δαπανησὸν εἶναι σφόδρα καὶ ἐπὶ αὐτῶσ ἕρωςάσαι τῶν ῥωμαίων ἐρωςάσαι νομῶσ.

τὸ ὅπληθὺ τῶν χριστιανῶν συνῶνωμαξί καὶ
 παισὶν ἀπογράψασθαι, καὶ καθάπερ ἐν ταῖς
 κώμαις φόρους τελεῖν ἕνορκον ἢ ἠπέλησεν,
 ὡς εἰ μὴ τάχῃ τὰ ἱερὰ ἀνεγείρωσιν, καὶ παύ-
 σετ' ἡμιλιῶν, καὶ κακοποιῶν τὴν πόλιν καὶ
 καὶ δὲ τὰς κεφαλὰς συγχωρήσει ἑὸν γαλι-
 λαῖος ἔχειν ὡς δὲ γὰρ Ἰππιθαλάων καλεῖν
 εἶθε ἑὸν χριστιανὸς ἔξέβηδ' ἀνίσως εἰς ἔρ-
 γον ἢ ἀπειλή, εἰ μὴ θάπρον ἐτελεύτησεν ἑπεὶ
 ἔδρα τὴν δεξιὴν, ὅσα ἐλεῶν ἑὸν χριστι-
 ανὸς, φιλανθρωπότερον ἐφάνη τῷ παρόντι
 διωξάντων τὴν ἐκκλησίαν ἀλλ' ἐν τῷ
 φθασάντων ἑυρών, ἔδεν ὁ φελοῦ εἶναι τι-
 μωρῶν εἰς σύσασιν ἑλληνισμοῦ ταύτη δὲ
 μάλιστα τὰ χριστιανῶν ἠύξησται, καὶ ἐν-
 δοξότερα γενησάται τῇ ἀνδρεία τῶν διὰ
 τὸ δόγμα ἀποθανέντων ἐλομνίων ὅθεν δόξης
 αὐτοῖς φθονῶν, καὶ φειδόμενον, πρὸς μὲν
 ἢ σιδήρω, ἢ τοῖς ἑσώματι κακισμοῖς, ἢ
 τῷ κατὰ ποινῶσαι, καὶ ζῶνας κατὰ ρύ-
 τειν, ἀ τὸ πρὸν ἐσπαδάζετο, ὅσα ἀναγ-
 καῖον εἶδεν εἰς μέγιστον γνώμης λόγῳ δὲ
 ἔδρα ἑσπασεσιν πειθεῖν ἠγείτο τὰ πλήθη εἰς
 ἑλληνισμὸν μέγα βαλεῖν καὶ ἑσ σκοπεῖ ἑσείσε-
 σται ῥαδίως, εἰ βιάσασθαι μὴ ἀξιώσας, ἐν
 ἑσπαδάζε φιλανθρωπὸς τις εἶναι δόξει πρὸς
 αὐτὸς λέγειν γὰρ τυβομένῳ αὐτῷ ἐν κων-
 σταυλίνα πόλεως ταχίῳ παρὰ ἑσπασθῆναι μάστιγιν
 τὴν χαλκηδόνῃ ἑπισκοπον, ἀσεβῆ τὸ δὴ
 μισία ὑβρίσαι, καὶ ἄθεον καὶ ἑσπαδάτην ἀπο-
 καλέσαι τὸν δὲ, μόνῳ αὐτῷ ὀνειδίσαι τὴν
 τὸ φλωσιν ὑπὸ χειραγωγῶν ἡλιθύθει, γέ-
 ρων ἢ ἑὸν ὀφθαλμοῦς ὑποκεχυμένῳ
 πρὸς ἢ καὶ ἑσπασθῆναι, οἷα πρὸς εἶθε, εἰς τὸν
 χριστὸν βλασφημῆν, καὶ ἢ ὁ γαλιλαῖός σε
 θεός, εἶπε, θεραπεύσει σε ὑπολαβὼν μάστιγιν,
 ἀλλ' ἐγὼ χάριν ἔχω τῷ θεῷ μετ' ἐτυφλώ-
 σεως, ἔφη, ἵνα μὴ σε θεάσωμαι τῆς εὐσε-
 νείας ἐπιτεπνοκῶτα καὶ ὁ βασιλεὺς μηδὲν
 ἀποκερσόμην παρὰ ἑσπαδάτην ὡς ἔδρα ταύ-
 τη μᾶλλον ἑλληνισμὸν κρατύνει, ἀνεξίκακον
 καὶ πρῶτον ἀδοκῆτως τῷ πλήθει τῶν χριστιανῶν
 ἑαυτὸν ἐπίδεικνύς.

A Vulgus vero Christianorum unâ cum
 uxoribus & liberis describi, & perinde
 ac in pagis, tributa pendere præcepit.
 Additio quoque jurejurando minatus
 est, nisi quamprimum templa instauraf-
 sent, se urbi succensere eamque oppri-
 mere non destitutum: ac ne permissu-
 rum quidem, ut Galilæi, sic enim Chri-
 stianos per ludibrium vocabat, capita
 sua retinerent. Ac fortasse ad opus i-
 sum pervenissent minax, nisi morte præ-
 ceptus fuisset. Nam & initio Imperii, cle-
 mentiosem se præbuit iis qui prius Ec-
 clesiam persecuti fuerant, non quod
 B Christianos miseretur: sed quoniam
 ex præteritis rebus deprehenderat, nihil
 prodesse supplicia ad confirmandam
 Gentilium religionem: immo vero res
 Christianorum ea potissimum ratione
 auctas esse, multoque quam prius illu-
 striores existuisse, ob fortitudinem eo-
 rum qui religionis causâ mortem oppete-
 re non dubitassent. Quocirca invidens
 gloriæ Christianorum, non autem iis
 parcens, nequaquam necessarium esse
 existimavit ad eos de sententia dedu-
 cendos, igne ac ferro & corporum cru-
 ciatibus uti, nec in mare demergere, aut
 vivos humi defodere, quod à superiori-
 bus fuerat factitatum. Sed populos ra-
 tione atque exhortationibus inducen-
 dos esse censuit, ut ad Gentilium reli-
 gionem se conferrent: seque id quod cu-
 piebat facile assecuturum, si omnia vi,
 præter omnium expectationem cle-
 menter se erga eos gerere videretur.
 Porro quadam die, cum in templo Genii
 publici Constantinopoli sacrificaret,
 Maris Chalcedonenfis Episcopus eum
 adiiisse dicitur, & tanquam impium pa-
 lam contumelia affecisse, Deique ho-
 stem & desertorem fidei appellasse. Ju-
 lianus vero solum ei exprobravit cæcita-
 tem. Etenim senex suffusione oculorum
 laborans, manu pueri deductus accesser-
 rat. Sed cum more solito irridens, & in
 Christum blasphemans dixisset; nun-
 quam profecto Galilæus Deus tuus te
 sanabit: respondens Maris, at ego, in-
 quit, gratias ago Deo meo, quod lumini-
 bus orbatus sum, ne te videam qui à pie-
 tate excidisti. Imperator vero nihil re-
 spondens, prætergressus est. Hoc enim
 pacto se Gentilium superstitionem con-
 firmaturum esse existimabat, si multitu-
 dini Christianorum patientem se ac mi-
 tem præter expectationem ostende-
 ret.

ὄντι ἀλλοτῶ ὅτι πᾶσι χόθεν συμβαλλεῖν
 ἐπὶ φόνων μὴ ἕνεκα καὶ πρῆνοίας τῶν εἰς τὸ σώ-
 μα πτωρῶν, μετριώτερον αὐτὸν γυρεῖται τῶν
 παρὰ τὸν διωξάτων τὴν ἐκκλησίαν ἐν ἧ τοῖς ἄλ-
 λοις χαλεπώτερον φαίνεται ἢ ὅτι πᾶσιν αὐ-
 τῶν κακῶς ποιήσας πλὴν ὅτι τὰς ἀλλοτρίαν οἰ-
 κείν καὶ ἀδικαδίαν ἐπὶ τῶν κωνσταντίας
 βασιλείας μετεκαλέσατο λέγει ἢ μὴ φε-
 ροῖ τῆ περὶ αὐτὰς ταῦτα πρὸς ἄξαι ἀλλ' ὡ-
 σὲ, ἢ ὑπὸ τῶ πρὸς ἀλλήλους ἐριδι ἐμφυλίου
 μάχῃ πολεμείας τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τῶν οἰ-
 κείων διαμαρτεῖν φερούσῃ ἢ κωνσταντίον δια-
 βολῶν ὡς ἔο γὰρ χεδὸν πρὸς πάντο ἰσῆκοον
 καὶ τελείῃσιν ἀνιτέτω, μισοῦ καὶ ἀσκαδίζεν,
 ὡς μὴ ἑλληνιστάς, ὡς ὁμόφρονας φεραπέυων
 τὰς ἢ διὰ Χριστὸν ἐπὶ ἐκείναι κακῶς παθόντας,
 ὡς ἠδικημένους, ἐλεῶν ἀμέλειται καὶ τὰς ἐνέ-
 χους, ὡς ἀπὸ καλαθυμίας, τῶν βασιλέων ἐξέ-
 βάλεν εὐσεβίον ἢ τὸν μαίζονα τῶ βασιλικῆς
 αὐλῆς, θανάτω ἐημίωσεν ἢ διὰ γὰρ αὐτῶ λυ-
 πη πῆς ἦν πρὸς τῆτον, καθὸπ γάλλον τὸν
 ἀδελφὸν τῆ αὐτῆ ἐπίβλη ἀνηρητῆς ἰσῶ-
 πιδεν ἀέπειν ἢ τὸν ἀρχηγὸν τῶ ἐνομιμῆς ἀρέ-
 τως, ὑπὸ κωνσταντίας ἰσπερθεῖαν φυγὴν κα-
 τὰ κακῶ ἐίτω, καὶ ἄλλως ὑποπίον διὰ τὴν πρὸς
 γάλλον ὁμιλίαν, ἐνυμνῶς δὲ μάλα γράψας
 πρὸς καλέσατο πρὸς αὐτὸν, δημοσίαι ἰσῶ-
 πῆμα δὲ δωκῶς ἐκτοιαυτῆς ἢ αἰτίας, καὶ ἐλευ-
 σον τὸν κυρῖκε ἐπίσκοπον ὑπὸ βαρυλάτω ἐπι-
 μω πρὸς ἐτάξε τότε, ταῖς αὐτῆ δαπάναις
 ἐκείνο μόνους μὴσιν ἀνοικοδομησαστὴν ναυα-
 γιστῶν ἐκκλησίαν, ἢν ἐπὶ κωνσταντίας καθεῖλεν
 καὶ ἄλλα ἢ πολλὰ ἀν' ἐνυρε πῆς, ἀδιὰ μισοῦ
 ἢ πρὸ αὐτῆ ἠγεμονεύσασιν, τὰ μὴν, αὐτὸς
 ἐπαίσει τὰ ἢ ἄλλων ποσῆτων, ἢν ἐχέτω.

A conjecti sunt. Undecūque igitur con-
 jicere licet, quod quidem ad cades & ad
 novos corporum cruciatus attinet, eum
 leniorem fuisse illis qui Ecclesias antea
 fuerant persecuti; in reliquis vero acer-
 biorem. Etenim omni ex parte Ecclesi-
 am vexasse deprehenditur: nisi quod
 Episcopos qui regnante Constantio re-
 legati fuerant, ab exilio revocavit.
 Istud tamen non miseratione impulsus
 jussisse dicitur; sed ut ex mutuis inter il-
 los contentionibus, Ecclesia civili bello
 conflictaretur, & à suis institutis descis-
 ceret; vel certe ut Constantium probro
B afficeret. Odium enim omnium fere
 Romanorum in illum, licet mortuum, se
 concitaturum esse sperabat, si Paganos
 quidem, utpote idem cum ipso sentien-
 tes foveret: eos vero qui illo regnante,
 propter Christum male multati fuis-
 sent, miseratione prosequeretur. Quin
 & Eunuchos, eo quod illi cari fuissent,
 palatio eiecit. Eusebium vero præposi-
 tum palatii, morte multavit. Nam &
 privatim illi erat infensus, eo quod Gal-
 lum fratrem eos consilio, interfectum
 esse suspicabatur. Sed & Actium aucto-
 rem sectæ Eunomianorum, qui à Con-
 stantio ob id relegatus fuerat, & alioqui
C ob amicitiam cum Gallo suspectus eidē
 exstiterat, scriptis ad eum literis plenis
 humanitatis, dataque copia publici
 cursus, ad se evocavit. Simili ex cau-
 sa, Eleusio Cyzicenorū Episcopo sub
 gravissima multa injunxit, ut intra spa-
 tium duorum duntaxat mensium Eccle-
 siam Novatianorum, quam Constantii
 temporibus destruxerat, suis sumptibus
 instauraret. Multa quoque alia reperire
 licet, quæ in odium decessoris sui, partim
 ipse gessit, partim alios gerere per-
 misit.

Κεφ. 5.

CAP. VI.

ὅτι καὶ ἀθανάσιος τότε ἐπὶ χρόνους ἰσῶ πῆς
 φρονι καὶ ἀραιά κρυπτήρῳ, ἀνιφάνη, καὶ τῆς ἀλε-
 ξανδρείας ἐπέβη.
EΝ ἢ τῶ τότε, καὶ ἀθανάσιος τὸν
 πρὸ τῆς τῆτον χρόνον λαυθάνων ὅπῃ διέ-
 τρεῖεν, ἀγελθεισῆς τῆς κωνσταντίας τε-
 λουτῆς, ἀνεφάνη νύκτωρ ἐν τῆ ἀλεξαν-
 δρείαν ἐκκλησίᾳ ἢν ἢ τῆτο εἰκότως πρὸς ἀδο-
 ξον, ἢ ξαπίτης ὡς πρὸ τὴν προσδοκίαν
 συμβῆν ἢνικα γὰρ ἐξ ἐπίβλητῆς τῶν γεωργίς

*Quomodo Athanasius cum per septem an-
 nos apud virginem quandam pudicam
 ac venustam delituisse, tandem apparuit,
 & Alexandriam reversus est.*

Eodem tempore Athanasius, cum
 antea nescio ubi delituisse, nuntia-
 to Constantii interitu, in Alexandria Ec-
 clesia noctu comparuit. Quod quidem
 merito admirationi fuit, cum repente
 præter omnium expectationem con-
 tiguisset. Nam cum ex intidiis amico-

Gggg

tum Georgii, jubente Constantio Dux A
 Ægypti eum comprehendere conatus,
 frustra fuisse, sicuti supra retulimus :
 fugâ elapsus Athanasius, ad hoc usque
 tempus Alexandria delituit apud quan-
 dam virginem consecratam. Quam qui-
 dem formæ venustate reliquas mulieres
 adeo superasse accepimus, ut spectanti-
 bus quidem instar esset miraculi: viris
 autem modestiam & castitatem profiten-
 tibus, fugienda esse videretur, ne ex si-
 nistra suspitione aliquid ipsis probrum
 aspergeret. Erat enim in ipso ætatis flore
 gravis admodum & modesta: quæ res
 etiam si naturæ adjumentum desit, ad-
 mirabili venustate corpus exornare so-
 lent. Re vera enim, non ut quibusdam
 videtur, qualia sunt corpora, tales etiam
 sunt animi. Sed ex animi institutis forma
 corporis exprimitur: & unusquisque cu-
 jusmodi studiis deditus est, hujusmodi
 etiam apparet eo tempore, quo in studiis
 illis versatur. Et huic quidem sententiæ,
 si quis exacte rem expendit, nemo ut
 opinor contradicit. Cæterum ajunt
 Athanasium impulsam divina visione,
 quæ ipsum hac ratione servatum iri mo-
 nuerat, ad eam virginem confugisse. Ac
 mihi quidem in rei totius exitum intu-
 enti, hæc non absque Dei nutu videntur
 esse disposita: sed ut propinqui Athana-
 sii nullam sustinerent molestiam, si quis
 eos scrutari, & curiose de illo inquirere
 voluisset, aut jurare etiam compulisset:
 & ut ipse occultus latitaret apud eam
 virginem, quæ ob formæ quidem venu-
 statem non sinebat, ut quis sacerdotem
 illic degere suspicaretur, præ animi au-
 tem fortitudine eum excepit, & prudenti-
 à suâ servavit. Usque adeo fida custos,
 & sedula ejus ministra, ut & pedes ei la-
 varet, & res ad victum necessarias, ac re-
 liqua omnia quæcunque naturæ neces-
 sitas exigit, ubi opus esset, sola per se
 ministraret: libros præterea quibus ille
 indigebat, ab aliis commodatos affer-
 ret: & longissimi temporis spatio quo
 hæc gerebantur, nemo tamen ex Alex-
 andrinis civibus rem cognoscere

Ἰησοῦ ἐπιπέσει. ὁ βασιλεὺς ἀπε-
 δάσας αὐτὸν συλλαβεῖν, ὁ τῶν ἐν αἰγύπτῳ
 ταγματῶν ἡγεμὼν ἀπέτυχεν, ὡς ἐν τοῖς
 παλαιῶν βιβλίοις, διαφυγὼν μὲν ἔτι παρὰ
 ἡγεμονίας, ἀλλὰ ἵνα παρθένοι ἴσθον ἐν αἰ-
 ξανδρεία ἐκρύβητο· ἦν δὲ τοσούτη καλλι-
 τὰς τότε γυναικῶν ὑπερβάλλουσα παρὰ
 φάρμακον, ὡς θαῦμα μὴ αὐτὴν εἶναι τοῖς ἰσθ-
 φουλέων ἢ τοῖς Ἰησοῦσιν καὶ Καθεστωμένοι
 ἐπαγγελιοφόροις, ἵνα μή τινα λόγον εἰς ἡ-
 νοίας αὐτοῖς ἀποδείξω. ἦν γὰρ ἐν αἰσθη-
 τῶν, σεμνή τε καὶ σώφρων εἰς ἀγαθὰ καὶ
 εὐφύσως συλλαμβανέσης, διακοσμηθεῖσα
 δὲ τὸ σῶμα εἰς εὐπρέπειαν καλλῆς ἢ ἰσθ-
 φουλέων εἶπε, ἔχ' ὡς παιδοκεί, ὅποια τὰ σώμα-
 τα, τοιαύτην εἶναι τὴν ψυχὴν ἀλλ' ἐστὶν
 τῆς ψυχῆς Ἰησοῦ δέμασιν ἀπεικονίζουσα
 ἡ σῶμα ἢ τὸν αὐτὸν ὅπως αὐτὸν
 Ἰησοῦ δέμασιν, τοιοῦτον ἢ διαφανεῖς, καὶ ἵνα
 ἐπιπέσει καὶ τὴν καὶ τὴν μὴ τὰ λόγων
 πρὸς ἀκελεῶς εἰσεύσθαι, ἐδὲ εἰς οἰκονομίας
 ἀθανάσιον ἢ λόγον, καὶ θεῶν ὅλων ὡς ἰσθ-
 φουλέων αὐτῶν σωθῆσθαι, ὡς ταύτην τὴν
 παρθένοι καὶ αὐτοῦ καὶ μοιδοκεί ὡς ταύτην
 ἀπόδασιν ὁράντι, ὅτι ἀθεῖ ταῦτα οἰκονομίας
 θῆναι ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ἀθανάσιων Ἰησοῦ
 δέμασιν μὴ ἔχον πράγματα, εἰ τις ἀντὶς πρὸς
 λυπευομένην περὶ αὐτῆς Ἰησοῦσιν, ἢ
 ὁμνῶναι εἰσάσασθαι ἢ αὐτὸν διαλαθεῖν περὶ
 ταύτην κρυπτόμενον, ἢ τὸ μὴ καλλῆ, ἔστω
 χῶρὶ ὑπονοεῖσθαι ἐνθάδε διαγέγονται ἰσθ-
 φουλέων ἢ αὐτὸν ὑπεδέξατο, ἢ διαφανε-
 σιν ἀπέσθαι Ἰησοῦσιν πρὸς ἑαυτὴν φιλίας
 καὶ διάκονον ἀπεδαία γρομῶν, ὡς πρὸς
 αὐτῆς νίπην, καὶ τὰ περὶ τῶν καὶ ἄλλων
 πάντα, ὅσα φύσιν ὑπονοεῖσθαι βίβλιν
 ταῖς κατεπεργασίας χεῖρας, μόνον αὐτῶν
 διακονεῖσθαι ὡς ἔπειθ' ἢ βίβλιν ὡς ἐστὶν
 παρ' ἄλλων κομίζεν καὶ Ἰησοῦ πολλὰ ἔτι
 τέτων γρομῶν, μηδὲν τῶν κατεπεργασίας
 τὴν ἀλεξανδρείαν πόλιν μαθεῖν.

Κεφ. ζ.

Περὶ τῆς ἀναίρεως καὶ τῆς θρασύτητος γεωργίου τοῦ ἀλεξανδρείας, ἧς τὰ ἐν τῷ μὲν θρησκ. συμβάντι καὶ οἱ ἄλλοι Ἰουλιανὸς ἀπὸ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως.

CAP. VII.

De eade & tractione Georgii Alexandrini Episcopi ob ea qua in templo Mithrae acciderant: & quid ea de re scripserit Julianus.

Ὁ Μὲν ἐν ἀθανάσιῳ ὡδὲ διασωθεὶς, καὶ ἀπεροδοκῆτως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θανείς, εὐδὲ ὄθεν ἀπορήθην ἐγνωσκέτο· ἀεχάρης δὲ γηρόμενος ὁ τῷ ἀλεξανδρείαν λαὸς, τὰς ἐκκλησίας αὐτὰ παρέδωκεν· ἐκκληθέντες δὲ οἱ τὰ δόξαις φρονησῆτες, ἐν ἰδιωτῶν οἰκίαις καθ' ἑαυτοὺς ἐκκλησίαζον, λέκτιον ἀντὶ γεωργίου, τῆς αὐτῶν αἰρέσεως ἐπίσκοπον προβαλλόμενοι· γεωργίου δὲ εὐτυχῆ ἢ ἀναίρεθείς· ἀμα γὰρ δημοσίᾳ δῆλον ἐποίησαν οἱ ἀρχόντες τελεθροῦ κωνσταντίνου, αὐτοκράτορα Ἰουλιανὸν εἶναι, ἐστασίασε τὸ ἐλλυμικὸν πῆθος τῶν ἀλεξανδρείαν κερραγότες τε καὶ λοιδορούμενοι ὠρμησά ἐπ' αὐτὸν, ὡς παρὰ χρῆμα ἀναίρεθῆτες· ἀνακοπέτες δὲ τῆς παλαιᾶς ὁρμῆς, τότε μὴ αὐτὸν ἐν δεσμοῖς εἶχον· ὅσα εἰς μακροῦ κατὰ δρασμόντες ἔαθεν εἰς τὸ δεσμωθῆεν, ἀναίρεθῆσαν αὐτὸν καὶ καμῆλω θάψαντες, ἡμερσίαντες τε ἐν ταῖς κατ' αὐτὸ ὑβρίαι, ἀπὸ δὲ ἰλλω ὄψιαν περὶ παρέδωκαν· ὅσα ἀγνοῶ δὲ, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς δόξαις αἰρέσεως, τὰ δὲ λέγουσι παθεῖν τὸν γεωργίον πρὸς τῶν τῆ ἀθανάσις σπασθῶν· ἐγὼ δὲ τῶν ἐλλυμικῶν ἠγάθημα μάλλον εἶναι τὸ δόγμα λογιζόμενος ὡς μείζους ἔτοι καὶ πλείους ἀφορμὰς πρὸς αὐτὸν εἶχον, καὶ μάλιστα τὴν ἀπὸ τῶν ἑσθῶν καὶ οὐκ ἔχον ὑβρίαι, καὶ τῶν τῶν ὑσιῶν καὶ πατριῶν κώλυση· ἐπέτεινε δὲ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπέχθειαν, καὶ ἢ ἐν τοῖς βασιλείοις διώμασι καὶ οἷα φιλεῖ δῆμον· πρὸς οὐδὲ ἐν δυνάμει πάσχειν, ὅσα ἀνεκλόν ἠγῆτο πρὸς τὴν τῆτοις καὶ τοιούδε τότε τινεσὶ ἀπὸ τὸ καλῶν παρ' αὐτοῖς μίθρον· τῆτον γὰρ τὸν τόπον ἔρημον πάλαι γηρόμενον, ἐδωρήσατο κωνσταντίνῳ τῷ ἀλεξανδρείαν ἐκκλησίᾳ· γεωργίου δὲ εἰς ἐπισκοπὴν ἐκκλησίας οἴκου ἀνακαθαίροντο, αὐτὸν ἀνεφάνη ἐν ᾧ ἑσθῶν μὲν ἴσως καὶ ὄργανα πῶς εὐρέθη τῶν ἐπιθῶν τότε μυνέντων ἢ τελεθροῦν· ἀ τοῖς ὁρῶσι γέλοιά τε καὶ

ET Athanasius quidem hoc modo servatus, ac præter omnium expectationem in Ecclesia conspectus, undenam prodiiisset ignorabatur. Populus autem Alexandrinus ingenti gaudio exultans, Ecclesiam ei tradidit. Ariani igitur Ecclesiis pulsi, in privatis ædibus conventus suos separatim egerunt, cum Lucium quendam, Georgii loco, Episcopum sectæ suæ constituissent. Iam enim Georgius interemptus fuerat. Nam simul atque Magistratus palam fecissent, Constantium quidem mortuum, Julianum vero ad Imperium evectum esse, Alexandrinorum Gentilium vulgus seditionem commovit. Clamantesque universi & conviciis cum incessentes, impetum in eum fecerunt, velut jamjam interfecturi. Verum impetu statim represso, tum quidem eum in vincula conjecerunt. Paulo post vero, prima luce ad carcerem decurrentes, eum trucidant: & camelo impositum, cum pet totum diem contumelias affecissent, tandem sub vesperum incendio consumpserunt. Nec ignoro Arianos quidem affirmare, Georgium ista passum esse ab Athanasii fautoribus. Ego vero, hoc facinus Gentilium fuisse potius existimo: Considerans videlicet, eos plures & graviores odii causas in illum habuisse, præcipue ob contumelias templis ac simulacris illatas, & ob sacrificia ac patrios ritus prohibitos. Sed & auctoritas quæ pollebat in Imperatoris palatio, odium civium in illum auxerat: atque ut solet vulgus animo affectum esse erga potentiores, eum intolerabilem sibi existimabant. Acciderat præterea quidpiam in loco quem Alexandrini Mithrium vocant. Hunc enim locum, cum jam pridem desertus esset, Alexandrinorum Ecclesiæ Constantius donaverat. Sed cum Georgius ad exstruendam illuc Ecclesiam eum repurgaret, adytum quoddam apparuit: in quo simulachra nescio quæ, & instrumenta reperta sunt, eorum qui tunc temporis sacra tradebant & accipiebant. Ea vero ridicula Gggg ij

admodum ac peregrina spectantibus sunt visa. Quæ Christiani publice proponentes, traducere cœperunt, irridendo Paganos. At illi numero quamplurimi, in unum congregati, in Christianos irruunt; pars gladiis & lapidibus; pars obvio quoque telo armati. Multisque interfectis; quibusdam etiam ad religionis nostræ contumeliam cruci suffixis, plurimos vulneratos reliquerunt. Hanc ob causam Christiani quidem opus quod inchoaverant, imperfectum dimiserunt: Gentiles vero, Juliano Imperium ineunte, Georgium trucidarunt. Idque ita se habere ipse Imperator testatur. Qui profecto nunquam id confessus esset, nisi veritas ipsa eum adegisset. Maluisset enim, ut opinor Christianos aut quoscumque alios, Georgii interfectores esse, quàm Paganos. Sed tamen veritatem rei non celavit. Et in Epistola quidem quam ad Alexandrinos ea de re scripsit, visus est graviter succensere. Verum literis duntaxat eos oburgavit: Prænam vero remisit, in gratiam, ut ipse ait, Serapidis Præsidis eorum urbis, & Alexandri conditoris, & Juliani avunculi sui, qui antea Præfectus fuerat Ægypti atque Alexandriæ. Vir Gentilium superstitioni supra modum addictus, & qui Christianos gravissimo odio prosequeretur: adeo ut quantum quidem in ipso erat, contra Imperatoris sententiam persecutio Christianorum ad eandem usque processerit.

Ἄξίνα ἐδόκει δημοσίᾳ ἢ ταῦτα καθόλου αἰ
χειριστοὶ, ἐπὶ ὁμῶν ἐπιβλάζοντες τοῖς ἐκ
κλησιαστικῶν οἱ δὲ, πληθῶν εἰς ταῦτο συλλε
χθέντες, ἐπὶ ἄλλοις τοῖς χριστιανῶν οἱ μὴ ἐξου
νήλθοις οἱ ἕτεροι τὰ ὡς ἐτυχεν ὀπισθὰ κεν
καὶ πολλὰ ἀνεμόντες, ὅθεν ἢ ἐσαυρώσαντες
ἐφ' ὕψει τῆς θρησκείας, τραυματίας ὅθεν
πλείους κατέσταν ἢ ἡ τῆς, χριστιανῶν μὴ
τὸ δέχθαι ἔργον, ἀτελες ἐγκαλέσασκεν οἱ ἰ
κλινοῖς, Ἰππικῆς τῆς ἰουλιανῆς βασι
λείας, τὸν γεώργιον ἀνέλεον μαρτυροῦν καὶ
βασιλεὺς αὐτὸς τῆς ἔτι ἔχειν ὅτι ὁ αὐτὸς
ὡμολόγησεν, εἰ μὴ ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐκ
δη ἠθέλετο, οἶμαι, χριστιανὸς οἶσε δὴ ποῖ
ἐλλίνας εἶναι τὴν γεωργίαν φορέας ἀλλ
ὁμῶς οὐκ ἀπεκρύψατο φανεῖ γὰρ οἱ τὸ
καὶ τῆς ἀλεξάνδρειας Ἰπποκρίτου
ξας χαλεπαίνων μέχρι ἢ γραμμάτων μ
νονεῖ μὴ φάτο, καὶ τὴν τιμωρίαν σωφρο
νησεν ἀλλ' οἱ φησὶ τῆ καὶ ὁ σάρα πρὸς τὴν
τῶν πολιτῶν, καὶ ἀλεξάνδρον τὸν οἰκιστὴν καὶ
ἰουλιανὸν τὸν αὐτὸς θεῖον, ὅς καὶ τῆς ἀρ
πῆ καὶ τῆς ἀλεξάνδρειας αὐτῆς ἤρξεν ἀρ
ἔς τὰ μάλιστα ἐκκλησιαστικῶν χαρῶν, καὶ τῶν
χριστιανῶν ὑπερφυσῶς μισῶν, ὡς τὸ γε κατ
αὐτὸν, ἰουλιανῶν τῆς ἢ κελεύσει γὰρ
μῆς, καὶ μέχρις αἵματι κακῶς παθεῖν τῶν
χριστιανῶν.

CAPUT VIII.

De Theodoro sacrorum vasorum custode
Antiochensis Ecclesie: & quomodo Julia
nus avunculus Juliani Apostata, ob sacra
vasa violata, à vermibus corrosus est.

QUICUM tunc temporis Antiochen
sis Ecclesie donaria, quæ plurima
erant ac pretiosissima, ademisset & in
Imperatoris ararium transferri curas
set, sacrasque ædes occludi iussisset, om
nes statim clerici autugisse dicuntur. So
lus Theodorus Presbyter remansit in
civitate. Quem ille utpote sacrorum
vasorum custodem, qui eorum notitiam
tradere valeret, comprehensum gravissi
me cruciavit. Quumque inter tormenta
forti animo respondisset, & in Christianæ
fidei confessione enitisset, ad extremū

Κεφ. η'.

Περὶ Θεοδώρου Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ αἱ τῶν
ἁγίων ἰουλιανῶν ἐπίσκοπος ἢ ἰουλιανῶν
τοῖς ἐκκλησιῶν.

Λέγεται γὰρ ἀπεδάροντο αὐτὸς τῶν
θεῶν θησαυρῶν, πλείους ὄντα καὶ πρὸς
τὰ ἀναθήματα τῆς ἀντιοχείας ἐκκλησίας
καὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐκκλησίαν, ὅθεν
γὰρ μὴ πάντας τὴν κληρικῶν μόνον ἢ θεο
εργὸν τὸν πρεσβύτερον, μὴ ὑπερφυσῶς
λεως ὄντως φύλακα τῶν κειμηλίων, τῶν
τέτων γράσιν καταμιῶσαι δωρεὰν
συλλαβῶν, δεινῶς ἠκίστατο ὅθεν τὸ τελευτῶν

ἀναρρηθῆναι ξίφει ἀποστάξει, ὡδ' ἀπάσαν
 βάσανον ἀνδρείως δποκρινάμενον, κ' ἐν ταῖς
 ἰσχυρῶν δόγμασι & ὁμολογίαις ἠυδοκιμηκό-
 ται ἐπεὶ ὅτι ἱεροῖσι δὴ ἐλήσασθε, περὶ ῥέψας
 αὐτὰ κ' ἔδ' ἀφες, ἐπέλωθασε' κ' βλασφη-
 μίας ὅσα γέ ἠέ ἐλέετο τὸν Χριστὸν, ἐμάδισεν
 ἐπ' αὐτῶν, κ' τὴν ὕβριν ἐπὶ ἤξησεν αὐτίκα ὅτι
 αἰδοῖον καὶ τὰς ἀμφὶ τῆτο ἀναγκαίως πόρως
 διεφθάρη' καὶ καταπέσαι τε αἱ τῆδ' ἐσάρκες,
 εἰς σκώληκας μείβαλον, κ' τὸ πάθ' ἐκροῦται
 τῆ ἰατρῶν τέχνης' Ἐμεντοι τῆ πορὸς βασι-
 λέα αἰδοὶ κ' δέει, διὰ παντὸς ἀπὼν Φαρμά-
 κων πέρας ἐληλύθεισαν πολυμίξες τε καὶ
 πλειόνας ὀρνεὺς θύοντες, τὰ τέτων λίπη τὰ διε-
 φθορῶτα μύερα ἐπέπλαθον, κ' εἰς τὴν Ἰπ-
 θάνειαν ἔξεκαλῆντο σκώληκας' ἀλλ' ἐδ' ἐν
 ἡνῶν ἐν βαθει γ' καὶ κρυπτόμυροι, πρὸς τὰς
 ζώας σάρκας εἴρπον, κ' ἕως ὅτε αὐτὸν ἀνεί-
 λου, ἐδ' ἐλίπον κέρουτες' ἐδόκει ὅτι θεομη-
 ναιτοιαύτη χρῆσασθ' συμφορὰ' καθότι καὶ
 ὁ τῆ βασιλικῶν ταμείων φύλαξ, καὶ ἄλλοι
 πῖες τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις ἀρχεῖν Ἰππε-
 ραμύρων, νεανιδυσάμυροι κ' τ' ἐκκλησίας,
 ὡδ' ἀδοξίως κ' ἐλεεινῶς τὸν βίον κατέλυσαν, ὡς
 ἰσχυρῶν ὀργῆς καὶ ἀδικαδ' ἐπίτες.

A gladio eum obtruncari jussit. Postquam
 vero sacra vasa diripiisset, projectis illis
 in solum, cœpit illudere: & impia ad-
 versus Christum pro animi sui libidine
 locutus, sedit super illa, & contumeliam
 exaggeravit. Quo facto, statim ejus ge-
 nitalia, & circumposita ad meatus ne-
 cessarios loca, corrupta sunt: & earo il-
 larum partium computrescens, in ver-
 mes ebullit. Morbus denique omni
 medicorum arte superior fuit: tametsi
 præ Imperatoris reverentia ac metu,
 omnia medicamentorum genera exper-
 ti essent, & pretiosis ac pinguibus avibus
 immolatis, adipem earum putrefactis
 corporis partibus imposuissent, & ver-
 mes ad superficiem cutis eliciuissent. Ni-
 hil tamen proficere valuerunt. Nam ver-
 mes in profundo abditi, ad integras ad-
 hue carnes proserpebant: nec à depa-
 scendo cessarunt, priusquam ipsum ne-
 cessent. Hanc potro calamitatem inve-
 tam ei fuisse divinitus, cuncti existima-
 runt. Nam & Comes largitionum sa-
 crarum, & alii quidam summis in pala-
 tio dignitatibus præditi, cum petulante
 illuissent Ecclesiæ, insperato ac misera-
 bili exitu perierunt, tanquam indignati-
 onis Dei sententiâ condemnati.

Κεφ. θ.

Ἐπὶ τῆ μαρτυρίας τοῦ ἁγίου Ἐυσεβίου, καὶ Ζηνῶνος, ἐν
 τῇ πόλει τῆ Γάζα.

CAP. IX.

De Martyrio Sanctorum Eusebii, Nestabii,
 & Zenonis in civitate Gaza.

Ἐπεὶ δ' εἰς τῆτο ἀπορήχθην λόγος, καὶ
 τὴν γεωργίαν καὶ θεοδώρα ἀναίρεσιν
 ἐξήλθον, καὶ ῥὸν ἔχον δοκῶ ποιήσασθ' μνή-
 μων εὐσεβείας, καὶ νεσάβου, καὶ Ζηνῶνος τῶν
 ἀδελφῶν' ἕως κ' τῆτο μισῶν ὁ τῶν γα-
 ζαίων δῆμοι οἰκοὶ κρυπτόμυρας συμελάβον-
 τε, καὶ δεσποῦντο τὰ πρῶτα παρέδοσαν,
 καὶ ἐμασίγησαν' ἐπέλα συμελθόντες εἰς
 θίατρον, πλείστα αὐτῶν κατεβόησαν, ὡς κα-
 κερησάντων τὰ ἱερά, καὶ ἐπὶ καθαιρέσει
 καὶ ὕβρει ἔλλινισμῶ, τὰ παρελθόντα χεθ-
 νοδοχρησάμυρων ἐν ὅτι τὸ κεκεχαγῆται, καὶ
 παροτρύνειν ἀλλήλους εἰς τὸν κατ' αὐτῶν
 φόνον, ἐν πλήθεισαν θυμῶ καὶ ὡδ' ἀκελευ-
 σαμένοι ἑαυτοῖς, οἷα γέ δῆμοι ἑσασάζων
 εἴθε, κατέδραμον εἰς τὸ δεσποῦντο καὶ
 ἔξαγαγόντες αὐτοὺς, ὡμότερα διεχρήσαντο

Sed quoniam ad hunc sermonem de-
 venimus, & Georgii ac Theodori
 eadem jam commemoravimus, oppor-
 tunum nunc videtur, ut Eusebii, Nestabi,
 & Zenonis fratrum mentionem fa-
 ciamus. Quos populus Gazæorum odio
 prosequens, tunc temporis domi abdi-
 tos comprehendit. Ac primum quidem
 in carcerem eos conjecit, & flagris ver-
 beravit. Deinde omnes in theatrum
 convenientes, adversus eos vociterati
 sunt, quod templi ipsorum violassent, &
 superiorum temporum opportunitate
 ad everfionem & contumeliam Græca-
 nicæ religionis abusi essent. Dumque ita
 vociferantur, & in eadem illorum sele-
 mutuo incitant, tutorem animis conce-
 perunt. Atque ut vulgus seditiosum so-
 let, semetipsos cohortati, ad carcerem
 properant: eosque inde eductos, cru-
 delissimo mortis genere interfecerunt;

Gggg iij

nunc pronos, nunc supinos trahentes, & pavimento allidentes: & pro arbitrio, alii lapidibus, alii fustibus, & cujusquemodi telis quæ ad manum essent, eos cædentes. Audivi etiam, mulieres relicta telâ ex domo progressas radiis illos pupugisse: & cocos qui in foro erant, partim ollas aqua ferventi bullientes, focis abreptas, eis superfudisse; partim verubus eos transfixisse. Postquam eos dilacerassent, & capita eorum ita confregissent, ut cerebrum humi efflueret eos extra civitatem traxerunt, ad locum quo jumentorum cadavera projici solebant. Ibi accenso rogo, corpora eorum concremarunt: & quæ supererant ossa, quæ scilicet ignis minime absumperat, camelorum asinorumque ossibus illic temere disiectis permiscuerunt, ne facile reperiri possent. Sed tamen non latuerunt diu. Etenim mulier quædam Christiana, non illa quidem oriunda ex urbe Gaza, sed quæ illic domicilium fixerat, Deo jubente, noctu ea collegit: & in ollam conjecta, Zenoni eorum consobрино custodienda tradidit. Sic enim Deus in somnis præceperat, & locum ubi vir iste degeret, mulieri indicaverat. Ac priusquam illum vidisset ei ostenderat. Erat enim ignotus mulieri, & ob recens excitatam persecutionem occultus latebat. Parum siquidem abfuerat, quin & ipse comprehensus à Gazæis occideretur. Sed dum populus consobrinorum ejus cadibus intentus esset, ipse opportunitatem nactus, Anthedonem aufugit, urbem maritimam, viginti circiter stadiis Gaza distantem: quæ quidem eo tempore superstitioni Gentilium perinde addicta, & simulacrorum cultui supra modum dedita erat. Ibi cum indicio quorundam Christianus esse proditus fuisset, tergo virgis graviter casus est ab Anthedoniis, & urbe ejectus. Cumque ad Gazæorum navale se contulisset, illic abditus delitescbat. Ibi mulier ei occurrens, reliquias tradidit. Eas ille domi abditas aliquamdiu servavit. Postea vero Episcopatum illius Ecclesiæ fortitus: id autem contigit principatu Theodosii. Basilicam extra urbem ædificavit, & altare sublime erexit, & Martyrum reliquias deposuit, juxta Nestorem confessorum. Qui cum consobrinis suis dum viverent familiariter versatus, & unâ

πῆ μὴν πηνεῖς, πῆ δ' ὑπίεις ἐλκόντες, καὶ τὰ ἐδάφει περὶ σπυγγύλιος· καὶ εἰ ἐτυχον παύοντες, οἱ μὴ λίθοις· οἱ δ' ἐξυλοῖς· ἄλλοι δ' ἄλλοις τι τοῖς ἐπιτυχῶν ἐπιθύμω δ' αὐτῶν καὶ γυναῖκες ἐκ τῶν ἰσῶν ἐξελθῶσαι, ταῖς κερκίταις αὐτὰς καλέκέντων· καὶ τῶν ἐπ' ἀγορᾶς μαγαζῶν, οἱ μὴν, ὑδάτι θερμῷ καχλάζοντας τὰς λέβητας ἐξαρπάζοντες τῶν χυτῶν ὄντων, κατέχεον· οἱ δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς διέπερον· ἐπὶ δ' αὐτὰς διασπάρραξαν, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐθλασαν, ὡς καὶ τὸν ἐγκέφαλον χαμάδιον, ἢ γὰγον πρὸς τὸν ἄσπετον, ἢ τὰ δόκον ἡσυχία τῶν ἀλόγων ζῶων ῥίπην εἰδῶσαι· καὶ πρὸς ἀφαιεῖς, ἐκασαν αὐτῶν τὰ σώματα· καὶ τὰ πρὸς φθέρια τῶν ὀστέων, ὅσα μὴ τὸ πρὸς ἐκπάνησε, τοῖς ἐρριμμοῖς αὐτοῖς καταμίχων· καὶ ὄντων ὀστέοις ἀνέμιξαν, ὡς καὶ ῥαδίαν αὐτῶν εἶναι τὴν εὐρεσιν· ἔλαθε γὰρ μὴν ὅσα αὐτῶν πολὺ· γυνὴ γὰρ πρὸς χριστιανῶν, ὅσα δὲ πρὸς τῆς ἄσπης, ἀλλ' ἐνθάδε τὴν οἰκίαν ἔχουσα, καὶ θείαν συντάξιν ἀνελέξατο ταῦτα νύκτωρ ἐμβαλεῖσα χύτρα, ζήνωνι τῶν αὐτῶν ἀνεῖναι φυλάξην ἐδωκεν· ὡς δὲ ἔν τῶν ὀστέων ἐχρησεν ὁ Θεὸς, καὶ τὸν ἀνδρα τὴν γυναῖκα καταμήνησεν, ἢ διάγοι καὶ πρὶν ἰδῆναι ἐπὶ τῶν καθότι ἀγνωστῶν ἦν αὐτῇ, καὶ πρὸς τῶν τῶν διαγωγῶν κεννημῶν, ἐκρυπτεῖσθαι καὶ αὐτὸς τότε μικρῶν συλληφθεὶς πρὸς τὴν γαζαίων ἀνηρέθη· ἀχολογημῶν δ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν τὸν φόνον τῶν αὐτῶν ἀνεψίων, καιρὸν ἐρωτῶν ἐρωτησῶν εἰς ἀνθηδόνα πόλιν ἐπὶ θάλασσαν, ἀφῆσαν γὰρ τῆς ὡς εἰς αἰδῶν εἰκοσι, πρὸς τῶν σίως δ' τηνικαὶ τὰ τῶν ἑλληνισμῶν χαιρεσάν, καὶ πρὸς τὴν θεραπεῖαν τῶν ἰσοάνων ἐπισημῶν καὶ ταμνηθεὶς δ' ἐνθάδε ὡς χριστιανός, δεῦθεν καὶ νῶτα ῥαβδῶν ἐμασίωθη πρὸς τῶν ἀνθηδόνων, καὶ τὴν πόλεως ἐξήλαθη· καὶ εἰς τὸν γαζαίων ἐπὶ τῶν ἐλθῶν, ἐλαθεν ἐκείσε κρηπίδιον· ἐνθα δὲ ἀεὶ τυχὸν αὐτῶν τῶν γυναικῶν, τὰς λείψανα δέδωκεν· ὁ δ' ἐπὶ τῶν μὴ οἰκοιταῖς ἐφύλαξεν ἐπὶ τὴν αὐτόν· ἐκκλησίαν ἐποίησεν ἐπισκοπεῖν, σωθέν δὲ τὸ ἐπὶ τῶν ὀστέων βασιλείας, εὐκτέριον ἐδείμασθαι· καὶ πρὸς τὸν ἄσπετον, καὶ δυσαστήμον ἐπὶ αὐτῶν ἐπήξατο, καὶ τὰ ὅσα τῶν μαρτύρων ἀπέβησαν πλοσίον νέσπον· τὰ ὁμολογησῶν· ὅς τῶν αὐτῶν ἀεὶ σι τοῖς αὐτῶν ἀνεψίοις σωτῆρῶν καὶ τῶν

ληθεις αμα αυτοις πασα τε δημια, δεσμων
 κη μαστιγων ενονωνησεν εν τω ελκεδαμ,
 καλον εχοντα το σωμα ιδουτες οι ελκοντες,
 ηλησαν κη πασα την πυλων, επι μη εμπνεον-
 τα, αποθανειν τω προδοκαμδρον ερριψαν
 ανελομδροι δε πνες, προς ζωωνα διεκομι-
 σαι παρ ε τω ελκη και τας πληγας επι δε-
 ραπευομδρω, ετελευτησε γαζαιοι τω με-
 γηθη αναλογιζομδροι τε οικειε τολμημα-
 τος, αειδεετς ησαν, μη οδκ ανεξε) ο βασιλευς
 ατιμωρητες σφας καλαπενι ηδη γδ κη φη-
 μη ης δεφοιτα, ως χαλεπας φερει, και απο-
 δεκατην το πληθη πασαδαι οι ην τω ταδτα
 ψεδθη, κη φρυλλθη μονον, ως εικος, δημω-
 δης, απο της δειλιας τε στωειδεναι α πεπερα-
 χασιν εν τοις πολλοις παυφρομδρω, επι-
 δη εδε τε το δη το προς αλεξανδρεας γερονος
 επι γεωργιας, εδεν εν γραμμασιν εμιμψατο
 ταις γαζαιοις αλλα και τον ηγεμενον τότε
 εθνηες, τω δελιω αφειλετο, και εν ιωνοια
 εχε και αγωγμον ποπισας, το μη θανατα
 καθαιρηφισααδς, φιλανθρωπιαν ελογισατο
 επιηιατο τω αυτον, καθοτη πνας την γαζαιων,
 οι τ εασεας και την φονων αρχαι ελεγοντο,
 συλλαβομδρω εν δεσμοις ειχεν, ως κη νο-
 μες ενθυνας υφεξοιλας τι γδ, φησιν, εδει αυ-
 τες απαγεαδς, ει γαλιλαιεσ ολγυεσ ανθων
 πολλα εις αυταε, κη οδω θεαε ηδικησαν, ημυ-
 τωε; ε τα μην ωδ ελεγε).

A cum illis a populo comprehensus, vin-
 cula ac flagella simul cum iis pertulerat.
 Sed inter trahendum ii qui eum raptab-
 ant, conspecta illius pulchritudine, Ju-
 venem miserati sunt: & extra urbis por-
 tas projecerunt, adhuc quidem spiran-
 tem, sed qui brevi moriturus sperabatur.
 Inde quidam eum tollentes, ad Zeno-
 nem deportarunt: apud quem dum ul-
 ceribus ejus ac plagis medicina adhibe-
 retur, animam exhalavit. At Gazæi
 gravitatem facinoris sui animo reputan-
 tes, metuere cœperunt, ne Imperator i-
 pso impune abire non sineret. Iam
 enim rumor sparsus fuerat, indignari il-
 lum, & decimum quemque ex plebe ne-
 cari statuisse. Sed id falsum erat, ac ru-
 mor duntaxat popularis ex metu, ut cre-
 dibile est, & ex eorum quæ gesserant
 conscientia, per vulgus dispersus. Siqui-
 dem Imperator, ne id quidem quod er-
 ga Alexandrinos ob Georgii cædem fe-
 cerat, Gazæos per literas reprehendit.
 Immo Consularcm qui tunc Provinci-
 am illam regebat, exaudivit, suspen-
 sumque habuit: & in iudicium addu-
 ctum clementiæ suæ tribui voluit quod
 nequaquam morte mulsetaret. Incusâ-
 bat autem illum, quod quosdam ex Ga-
 zæis qui seditionis ac cædis auctores tu-
 isse dicebantur, comprehensos in vincu-
 la conjecerat, ut ex legum præscripto ju-
 dicium subirent. Quid enim, inquit, illos
 duci necesse erat, qui paucos Galilæos
 pro multis injuriis quibus ipsos ac deos
 ipsorum affecerant, uli essent? Et hæc
 quidem ita gesta esse perhibeatur.

Κεφ. ι.

CAP. X.

Πηρι τω εν τω Ηλαριονος, κη την εν ηλιε πελει παρβατων, υπο του συν
 αναμειβειζω, κη παρ τω ετην μαρτυρια μαρτυριον τω αρι-
 θμω των επιζυπιε.

De sancto Hilarione, & de Virginibus He-
 liopoli a suis interemptis. Et de atrocissi-
 mo Martyrio Marci Arethufio-
 rum Episcopi.

ΕΝ τω τω Ηλαριων μοναχος επιζητε-
 ωμδρω πασα των γαζαιων, εφυγρ εις σι-
 κελιαν εθα δη εβλα συλλεγων εν των ερη-
 μων ορων, ε επι ωμων φερων, εν τη πολη διε-
 παλθη κη οσον δποζηνη, τετω τω προπω την κα-
 σημερων προσην εποειζετο καταμνηθειε δε
 εστι ειη και οιω, απο δαυμονων αιθροδς
 των εισημων, ε δαυμοναν αυτον απαλ-
 λαζαε, ηλθεν εις δαλματιαν μεγατα τε
 κη πασαδοξα στω θεια δυναμει κη ταδθα

PER idem tempus Hilario quoque
 Monachus a Gazæis quæsitus, in Si-
 ciliam se recepit. Ibi ligna ex desertis
 montibus colligens, & humeris suis in
 urbem portans vendebat: eoque pacto
 quantum ad vitam sufficit, quotidianum
 sibi parabat alimentum. Tandem vero
 quisnam & qualis esset, indicatus a viro
 nobili qui dæmonio vexabatur; post-
 quam eum immundo spiritu liberasset,
 trajecit in Dalmatiam. Et cum illic quo-
 que divinâ virtute maxima miracula

perpetrasset, adeo ut mare ipsum quod A
 actu quodam terris superfundebatur, oratione sua constrinxerit, inde rursus abcessit. Neque enim jucundum illi erat, apud eos morari qui ipsum laudarent: sed loca commutando, obscurus esse, & famam quæ de ipso, vulgabatur, crebris migrationibus studebat abolere. Ad extremum, cum Cyprum præternavigaret, appulit Paphum. Invitatusque ab eo qui tunc temporis Cypriorum erat Episcopus, ibi degere constituit, & juxta locum qui Charburis dicitur philosophatus est. Et fuga quidem obstitit, quo minus B
 hic vir Martyrio perfungeretur. Idcirco autem fugit, quia Dei præceptum est, ne persecutores exspectemus: sed ut si comprehensi fuerimus, forti animo simus, & persecutorum violentiam superemus. Porro hæc quæ supra commemoravi adversus Christianos facinora, non apud solos Gazæos & Alexandrinos tentata sunt. Sed qui Heliopolim ad montem Libanum sitam, & qui Arethufam Syriæ incolunt, istos crudelitate longe supergressi fuisse videntur. Nam illi quidem, quod profecto incredibile esset, nisi quidam C
 eorum qui tunc temporis vivere, id commemorassent; sacratas Deo virgines, quibus insolens erat à populo conspici, vestibus nudatas, in publico stare coegerunt, ad commune omnium spectaculum ac ludibrium. Cumque omni contumelie genere eas prius affecissent, tandem decalvarunt: & medias dissecantes, ad viscera earum devoranda porcos provocarunt: cibo illis consueto superficiem viscerum ita operientes, ut porci non facile internoscerent, sed consuetum cibum appetentes, necessario humanas etiam carnes discerperent. Porro Heliopolitæ ad hanc adversus sacratas virgines crudelitatem proruperunt hanc ob causam, ut equidem conjicio, quod interdictum ipsis fuerat, ne juxta morem patrum virgines suas obvio cuique stuprandas exponerent, priusquam sponfis legitimis jungerentur. Etenim Constantinus destructo apud Heliopolitas Veneris templo, primum illic Ecclesiam ædificaverat; & lege lata prohibuerat, ne consuetæ supra in posterum perpetrarent. Arethulii vero Marcum qui ipsorum Episcopus fuerat, senem admodum, nec vita minus quam canitie venerandum,

καθάρσας, ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐν ἡλίῳ
 ἐξ ὑπνοσήμεως ἐπικύσαι τὴν ξηρὰν καὶ
 πρέχουσαν, πάλιν ἐνθεν ἀνεχώρησεν ἔργον
 ἴδιον ἢ αὐτῶν, διατρέψεν τὰ τοῖς ἐπαύ
 σιν ἀλλ' ἐν τῷ οὐδὲ τόπος ἀμείβειν, ἐπαύ
 δασεν ἀδελφός ἐστιν, καὶ τὴν κερδοῦσαν πρὸς αὐτῷ
 δόξαν διαλύειν ταῖς συχναῖς μετοικίσεσι τῷ
 δὴ τελεθλαῖον ἀδραπέλιον τὴν κύπρον, καὶ τὴν
 εἰς πάφον· πρῶτον τε ἀδραπέλιον τὴν κύπρον
 πρῶτον Ἰησοῦς, ἡ ἀπίστευτην ἐκβαδὸς διατρέ
 ψην, καὶ πρὸς χάρβυριν, χωρεῖον ἔτος ἐπινομή
 ζόμενον, ἐφίλοσόφει ἔμην ἐν μὴ μαρτυροῦ
 σαι τὸν ἀνδρα γέγον, ἀπὸν ἢ φυγὴ ἐφύγει
 καθὼς πρῶτον ἀπὸν ἐστὶν ἐστὶν, μὴ ἀμείβειν
 οὐδὲ δὴ ἀπὸν ἐστὶν ἐστὶν, μὴ ἀμείβειν, ἀ
 δρῆεις ἡμέρας, καὶ κρείττους τῶν διανοήτων
 ἀνάγκης· ἔμην μόνος ἢ γὰρ αἰσίων καὶ ἀ
 ξανδροῦσι τὰ εἰρημῆα μὴ τῶν χριστιανῶν
 ἐτολμηθὶ φαῖνον ἢ γὰρ αἰσίων ἀμείβειν ἀ
 βολῆν ἐνεκλήκότες, οἱ τὴν πρῶτον ἀμείβειν ἀ
 πολιν, καὶ τὴν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 μὴν γὰρ ἀπὸν ἢ καὶ λέγειν, εἰ μὴ πρῶτον ἀ
 ἐκείνο καιρῷ γεγονότων ἀνὴρ ἡλιαν παρθε
 νας ἱερὰς ἀνέβη ὄρεσας ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 σία γυμνὰς ἐπὶ τῷ ἢ ἰσάσας καὶ ἡλιαν ἀμείβειν ἀ
 εἰς κοινὸν τῶν βελουθῶν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 ἐμπαρρησάντες ἢ πρῶτον ἢ ἰσάσας, τὸ
 τελεθλαῖον ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 λεμόνες, ἐπὶ τὴν βρωῶσιν τῶν ἐγκατῶν ἀμείβειν ἀ
 ἐκαλεῖτο οὐδὲ χοίρας, σιωπῆς τῶν ἀμείβειν ἀ
 φῆ Ἰππολῆς τὰ σπλάγγνα καὶ ἡλιαν ἀμείβειν ἀ
 ὡς μὴ ῥαδίως οὐδὲ διακείναι, ἀλλ' ὡς
 ἀνάγκης τῶν σιωπῆς ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 τὰ ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 Δλω, εἰς τοσαύτῃ ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 παρθένας ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 λυθῆναι, καθὼς πρῶτον ἢ αὐτοῖς πρῶτον
 ῆν, ἐκπορνεύεται ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 ἢ τὰς ἐκβαδὸς παρθένας, πρῶτον τοῖς μὴ
 σῆρσι σιωπῆς εἰς γάμον ὁ γὰρ καὶ σιωπῆς
 νῦν καθελὼν τὸν ἐν ἡλιαν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 νεῶν, τότε πρῶτον πρῶτον ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 ἐδείματ' ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 θεις ποιεῖν πορνεῖας· ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 τὸν ἡλιαν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ
 ὄνα, πρῶτον ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀμείβειν ἀ

νῶς διεχρήσαντο· τῆτον δὲ καὶ πρῶτην ἐν
 ὄργῃ εἶχον· πρῶτον μὲν γὰρ ἢ καὶ περὶ
 κωνσταντῆ βασιλεύοντος, ὅτε ἐλλήνιστας
 εἰς χριστιανισμόν ἐπαγγέ, καὶ τὸν παρ' αὐ-
 τοῦ σεμνότεον καὶ πολυτελέστατον ναὸν κα-
 θάραι· ἐπεὶ δὲ μετέπεσεν εἰς ἑλιανὸν ἢ δρ-
 γῆ, κεννημύρον ἐπὶ αὐτὸν τὸν δῆμον ὄρων,
 αἶμα δὲ καὶ καὶ πρῶταγμα βασιλέως κα-
 τὰ δακρυδαί, ἢ τῶν δαποτίμωσιν ἔναε ἐκ-
 πῆσαι, ἢ τῆτον ἀνοικοδομησαί λογισάμε-
 νος ὡς ἀδύνατον ἐκάτερον, χριστιανῶ δὲ ἀλ-
 λως ἀθέμιτον τὸ δεύτερον, μήτι γὰρ δὴ ἰε-
 ρεῖ, ἔφυγε τὰ πρῶτα· μαθὼν δὲ δι' αὐτὸν
 κινδυνεύει πολλὰς, ἐκκυσμάτων τε καὶ δι-
 καστηρίων καὶ τῶν ἐν τῆτοις περὶ αὐτοῦ δει-
 νῶν, ἐπαπλήθην δαπὸ τῆς φυγῆς, καὶ ἐθε-
 λούσης ὁ π βέλουτο αὐτὸν δρᾶν τὰ πη-
 θεα πρῶτη γὰρ· οἱ δὲ, εἰς ὧν ἔδει πλεον
 ἐπαίνειν αὐτὸν ὡς φιλοσόφῳ πρῶτασαν
 πρᾶξιν ἑπιδείξασμενον, ὑπερεπεφρονηδῶς
 ἰουδαίους, πᾶς ὁ δῆμος ἐπ' αὐτὸν ἐχώρησε·
 καὶ διατῶν ἀγμῶν εἰλικῶν, ὠθεῖντες καὶ τίλλον-
 τες, καὶ ἢ ἐτυχε τῶν μελῶν, ἐκάσθαι παίων·
 ἢ ἐσπῶν δ' ἔξω ἢ τὸ δρᾶμα ἀνδραγαθῶ καὶ
 γυναιξί, καὶ πάσῃ ἡλικίᾳ, καὶ πρῶτον μὲν
 καὶ ὄργῆς ὡς καὶ παρρηϊκῶς λεπτοῖς τὰ ὦτα
 αὐτῶ διαλεμῆν· παῖδες δὲ εἰς διδασκά-
 λους φοιτῶντες, παῖσιν ἐποιεῖτο τὸ
 πρῶτον καὶ μελεωρίζοντες αὐτὸν, καὶ
 πρῶς αὐτὸν κυλιόντες, ἀνιέμπόν τε καὶ
 αὐτῶ χοντο ταῖς γραφίσιν, καὶ ἀφειδῶς κα-
 τὰ τῶν ἐπεὶ δὲ ἅπαν τὸ σῶμα τραυ-
 μάλας ἐχέτο, ἐπ' ἢ ὁμως ἐνέπνεε, μέ-
 λη δὲ γὰρ ἀλέφαντες αὐτὸν, καὶ καρ-
 γῶν ἐμβάλοντες, πλέγμα δὲ τῆτο ὀλό·
 χονον, εἰς ὕψος ἤσαν ἠνίκα δὲ λέγε-
 ται σφηκῶν καὶ μελισσῶν ἐπιπταμένων
 αὐτῶ καὶ τὰς σαρκας κατεδρισῶν, πρῶς
 ὅτε δρῶντος εἶπεν, ὡς αὐτὸς ὑψηλός
 εἶν· ὅτε δὲ ταπεινὸς ὄρα καὶ χαμαὶ ἐρχομέ-
 νος, καὶ τῆτο αὐτῶ τε καὶ κείνοις συμβάλλ-
 λεν ἔσεσθαι τὰ καὶ ταῦτα λόγῳ δὲ τὸν
 τότε ὑπαρχόν, ἐλλήνιστὴν μὲν ἐστὶ μάλισ-
 τῶν, ἡναιὸν δὲ τὸ ἦθῳ, ὡς καὶ εἰσέπιν ἰδὴ τὴν
 αὐτῶ δόξαν κρατεῖν, θαυμάσαντα μάρ-
 κων τὴν ἐγκρατεῖας, παρρησιασασῶς πρῶς τὸν

A miserabili mortis genere interemerunt,
 cui quidem jam pridem infensi erant.
 Nam regnante Constantio, in tradu-
 cendis ad Christianam religionem Gen-
 tilibus actiorem se ostenderat, quam
 esse solent ij, qui verbis suadent: &
 sanctissimum apud ipsos ac magnifi-
 centissimum templum destruxerat.
 Postea vero Imperio ad Julianum trans-
 lato, cernens populum in se concita-
 tum; simulque Imperatoris edicto
 condemnatus, ut aut pretium quanti
 templum aestimatum fuisset persolve-
 ret, aut illud restauraret: cum neu-
 trum horum à se fieri posse animadver-
 teret, posterius autem illud nefas esse
 homini Christiano, nedum sacerdoti;
 primum quidem fugam arripuit. Sed
 ubi multos suâ causâ periclitari raptari-
 que, & iudicia ac tormenta subire
 comperit, rediit ex fuga, seque sua
 sponte obtulit multitudini, ut quocun-
 que placuisset modo in ipsum sævirent.
 Illi vero qui hominem laudare debue-
 rant, utpote qui dignum Philosopho
 facinus edidisset, spretos se potius
 hoc factò existimantes universi factò
 impetu in eum irruerunt; & per compita
 eum trahentes, pulsare ac vellicare cœ-
 perunt, quæ quisque vellet membra fe-
 rientes. Nec viri solum, sed & femi-
 næ, & omnis promiscue ætas, alacri
 animo & ira succensî, certatim huic
 operi incumbebant: adeo ut tenuibus
 funiculis aures ejus abscederint. Sed
 & pueri qui scholas frequentabant,
 ludicrum ex eo fecerunt: eumque in
 sublime tollentes, & in se ipsum vol-
 ventes, jactabant ad se invicem atq; ex-
 cipiebant, stylis eum atrociter confin-
 gentes. Cumque jam toto corpore
 vulneratus, adhuc tamen spiraret, mel-
 le & liquamine perunctum, & in spor-
 tulam ex juncis textam conjectum, sub-
 limem expulerunt. Quo quidem tem-
 pore, cum apes & vespæ ad eum ad-
 volarent, carnesque ejus exederent,
 Arethufius dixisse fertur, se quidem sub-
 limem esse: ipsos vero abjectos homique
 reptentes ab se conspici: atque ex eo
 conjicere se, quamnam sibi & ipsis sots
 brevi eventura esset. Ajunt etiam eum
 qui tunc temporis Præfectus erat Præto-
 riî, Gentilium quidem superstitioni
 admodum deditum, moribus tamen
 adeo eximium, ut ad hoc usque tempus
 fama illius perseveret, Marci admira-
 tum constantiam, libere reprehendisse
 Hhhh

Imperatorem : cum diceret ipsos probro & ignominia merito affici, qui a senetot tantosque cruciatus fortiter perpeffo victi essent. Periculumque esse, ne ipsi quidem ridiculi evaderent ; ii vero quos ita tractarent, illustriores redderentur. Marcus igitur Arethufiorum furori ac multiplicibus tormentis tanta animi fortitudine restitit, ut ab ipsis etiam Gentilibus eo nomine fit laudatus.

Βασιλέα, ἔμέμψαδ', ὡς εἰκότως ἀρχαίων ὀφλισκάνεσι, κεκερημύροι παρ' ἐνός γέροντος, πρὸς τοσαύτας βασάνες ἀνδρείως ἀνταξιαμένε κ' κινδυνώσαν αὐτὴς γελοίας εἶναι ἐνδοξοτέρους ἢ ἐς ταῦτα δρωῶσιν ὁ μὲν ἐν μακάριος, ἔπι τοσαῦτον ἡρναίως πρὸς τὸν δρόσιων θυμὸν κ' τὰς πολλὰς βασάνες ἀνέστη ὡς ἔπαρὸς αὐτῶν ἐπαινεθῆναι τῶν ἐλθόντων.

CAP. XI.

De Macedonio, Theodulo, Gratiano, Bufiride, Basilio & Eupsychio, qui tunc Martyrio perfuncti sunt.

Eodem tempore Macedonius, Theodulus & Tatianus, Phryges, forti animo martyrium pertulerunt. Nam cum Mero, quæ urbs est Phrygiæ, rector Provinciæ templum aperuisset, & diuturno situ ac sordibus oppletum repurgasset, illi noctu ingressi, simulachra contriverunt. Cumque alii tanquam hujus facinoris auctores comprehensi, & pœnas jamjam daturi essent, sese ipsi indicarunt. Cum autem ipsis liceret illæsis abire, si modo diis sacrificare voluissent; postquam Præses ipsis persuadere non potuit, ut vel hoc uno satisfactionis genere scelus suum diluerunt, multis eos modis excruciauit. Ad extremum vero craticulis imposuit, ignemque subiecit. Illi dum cremarentur; si carnes assas, ajebant, concupiscis, ὁ Amachi, id enim nomen erat Præsidis, alterum nobis latus ad ignem obverte, ne gustanti tibi insuaves videamur, si semiaffi simus. Et hi quidem cum ad hunc modum fortiter perstitissent, in tormentis animam exhalarunt. Ajunt præterea, Ancyra in Galatia Bufirim forti ac generosa confessione fidei nostræ inclaruisse. Qui cum esset, eo quidem tempore, ex secta eorum qui Enkratitæ dicuntur, comprehensus est ut cæderetur à Præsede illius Provinciæ, eo quod Gentilibus insultasset. Admodum igitur eculeo, Præses sublimem tolli præcepit. At Bufiris manibus ad caput sublatis, latera nudavit. Dixitque Præsidi, non esse opus ut lictores ipsum in eculeum levando ac postea deponendo, frustra fatigarentur. Se enim absque hoc ministerio, latera sua quandiu vellet tortoribus ultro

Κεφ. ια΄.

Περὶ μακεδονίου, θεοδούλου, γρατιανῶ, βεζυριδῶσι, βασίλειου καὶ εὐψυχίου, οἳ ἐν ταῖς ἐκείνοις τοῖς χρόνοις μαρτυρήσαντες.

EΝ τῷ τότε, ἔμακεδόνιου, θεοδούλου καὶ τατιανῶσι φρύγεσ, ἀνδρείως ἐμαρτύρησαν ἔπει γὰρ ἐν μίσῳ, πόλις ἦν ἐστὶν ἡ γῶν, τὸν ἐνθάδε νεῶν ἠνέωξε, καὶ ἰσχυρῶς ῥυπέντα ἔξεκάθηρεν ὁ ἔθνης ἡγεμῶν, νύκτωρ ἐπεσελθόντες, τὰ ἀγάλματα συνεψαφῶν ὡς αἰτίων δὲ τέτων συλληφθέντων ἄλλων καὶ πιμαρείδαι μελλόντων, σφάκτες καλεμύσαν ἔξον ἢ εἴ γε θυμὸν ἔχοντο, μηδὲν παθεῖν, ὡς ἐν τέτῳ μὲν ἀπολογεῖσθαι ἵσχυρῶς ἡμαρτημένων ὁ ἀρχὸν οὐκ ἐπέθε, πολλοῖς αὐτὲς ἠίσασα ἡσπαστελθολαῖον ἢ ἐχάραξις ἐπιθείς, πλεῖστον οἱ δὲ, καὶ ὀμύροι, εἰ κρεῶν ὀπιῶν, ἐφασαν ἔπιθυμῶσι ὡ ἀμάχιε, τέτο γδ ὄνομα ἦν τῷ ἀρχόντι, κ' ἔπι τὰς ἐτέρας πλοῦρας πρὸς τὸ πρὸς ἡμᾶς ἐρέφον, ἵνα μή τι γδ ὀμύρων ἡμαρτηῶσι ἡρναίως, ἀνδρείως φαινόμεθα καὶ οἱ μὲν ὡδὲ ἡρναίως διαἡρναίως, ἐν ταῖς πιμαρείαις τὸν βίον ἀπέθειτο φασὶ ἢ κ' βεσπερὶ ἀγκύρα τῆς γαλατίας λαμπρῶν καὶ ἄσπαστα τὴν ὁμολογίαν ἵσχυρῶς ἀπὸ τῆς σκείαν ὄν τῆς αἰρέσεως ὄντα τότε τῶν καλῶν ὀμύρων ἐκκαλιτῶ, συλλαβῶν ὁ ἔθνης ἀρχὸν ὡς νεανίσσας ὀμύρων κ' τῶν ἐλλυμιστῶν αἰσῶσι δαμῆβέλετο κ' δημοσίᾳ πρὸς τὰς ἀπὸ βασανιστέλιον ξύλον, αἰωρείδης πρὸς τὸν ὁ ἢ βεσπερὶ ἀναχῶν τὸ χεῖρε πρὸς τὴν καλῶν, ἐγύμνωσε τὰς πλευράς κ' μὴ μάστιγι πονεῖν τὰς δημίας πρὸς τὸν ἀρχὸν ἐφῆ, ἀνάγοντας αὐτὸν ἐπὶ τὸ ξύλον, κ' πάλιν καλῶν ἵσχυρῶς ἔτοιμῶς γδ καὶ δῆλα τέτο ὅσον βέλετο, παρέξεν τὰς πλευράς τοῖς βίω

σανταίς: θαυμάσας ἡ τὴν ὑπόθεσιν ὁ ἀρ-
 χων, μάλλον τῆ πείρα καλεπλάτῃ αἰκίζόμε-
 νος ἢ τὰς ἐπιτάξεις πλοῦρας μέγας ὅτε τῶ
 ἀρχοντὶ ἐδόκει, διεκαρτέρησε τῶ χεῖρε ἀνέχων,
 καὶ τὰς πληγὰς παρθεύμας δεχόμενος· ἐν
 δεσμοῖς ἡ μὲν ταῦτα γρόμῳ, ἀνείθη ὅσα εἰς
 μακρὰν ἀγέλην ἐλθὲν ἀνηρῆσεν ἰσχυρὸν καὶ
 μετὰ τῆ θεοδοσίᾳ βασιλείας ἐπέβη, καὶ πρὸς
 τὴ καθόλου ἐκκλησίαν μετέβη, καὶ ἄλλους
 ἡ πρὸς ἑαυτὸν αἰρέσεως λόγῳ ἡ κτ' ἑτέρον τὸν
 χεῖρον μαρτυρία τὸν βίον μετέβη, βασιλεῖον
 παρθεύμα τῆς ἐν ἀγκύρα ἐκκλησίας, καὶ
 ἐν ἑλπίδι καὶ σαφῆ κατὰ δόκην τῶν ἑυπα-
 ρηδῶν, ἀναγκῶς γαμῆν ἀγρόμῳ, καὶ οἷον ἐπ
 νηυσὶν ὅσα συμβάλλω ἡ, τὸν μὲν ἐν ἑλπίδι
 ἀναρῆσαι διὰ τὸν ναὸν τ' τυχεῖς, ἐφ' ὃ τότε
 καθαιρέθην, ὡς ἐν τοῖς παρθεύματι ἐῖρη, κοινῇ
 πάλιν καὶ αἰρέσεως τῆς βασιλείας ὀργῆς ἐπ-
 ῆσαν οἱ ἡ τ' καθαιρέσεως αὐτῶν, δίκην
 ἔδωκαν οἱ μὲν θάνατον· οἱ ἡ τὴν παρθεύμα
 φεῖν καὶ καθαιρέθην· ὁ ἡ βασιλείᾳ παρθεύμα
 τὸ δόγμα παρθεύμα γεγονῶς, ἐφ' ὅσον μὲν
 ἡ καὶ αἰρέθην, τοῖς τὰ δόγμα φεῖν
 ἀπέπεσαν ἡ διὰ τῆ τῆ φεῖν τῆ ἀμφὶ τὸν
 ἐπιτάξεις ἐκώλυθη ἐκκλησίᾳ, ἐπεὶ ἡ ἰσ-
 χυρὸς μόνῳ τὴν δόγμα δέειπεν, ὁ βασιλεῖος
 παρθεύμα ἑλπίδι χεῖρας δημοσίᾳ καὶ παρθεύμα
 παρθεύμα παρθεύμα, τῆ οἰκείῳ ἡ χεῖρας
 ἀναρῆσαι, καὶ μὴ τοῖς ἐλλήνων δύμασι καὶ παρθεύμα
 ἀναρῆσαι ἀπὸ ἑδῶς ἡ ἡ γένηται γνω-
 ρίμας εἰς αἰτέ παρθεύμα βασιλείας πῶς,
 παρθεύμα τῶν ἀποφανόμενος ἡ τῆ
 καὶ δὲ δὲ ἀποφανόμενος τῶν ἀποφανόμενος
 ἡ, ἐν ὑπονοίᾳ τῆ καὶ μίσει παρθεύμα τοῖς ἐλλήνων
 ἀναρῆσαι, δημοσίᾳ δύμασι ἡ δὲ ἡ καὶ μέγα
 ἀναρῆσαι, ἡ καὶ μὴ δὲ ἀναρῆσαι τοῖς τοῖς
 ἀναρῆσαι περθεύμα πῶς ἐν τῆ τῆ συλλη-
 φθῆς, παρθεύμα τῶ ἡ καὶ μὴ τῆ ἡ καὶ
 πολλὰς βασάνες ὑπομείνας, παρθεύμα πάντα τὸν
 ἀναρῆσαι ἀναρῆσαι τὴν μαρτυρίαν δέειπεν ἡ τῆ
 μὴ ἀναρῆσαι εἰς τῆ καὶ γνῶμην τῶ βασιλείᾳ ἀπέ-
 ἡ ἡ ἀναρῆσαι, ἡ δὲ ὀλίγας μαρτυρίας, ἡ τῆ
 τῆ ἀναρῆσαι ἀναρῆσαι γένηται. Ca-
 ἡ ἀναρῆσαι ἡ χάριν σωμαγαγῶν πάντας ὁμοῦ
 ἀναρῆσαι, ἡ καὶ διάφορος ἡ ὁ καὶ τῆς
 ἀναρῆσαι μαρτυρίας.

Apræbiturum. Admiratus pollicitatio-
 nem Præles, ipsius rei experimento ma-
 gis stupefactus est. Nam cum latera ejus
 quamdiu placuit Præsidi, unguibus fer-
 reis lacerarentur, manibus supra caput
 elatis, plagas alacri animo sustinens per-
 severavit. Post hæc conjectus in vincula,
 haud multo post liberatus est, cum mors
 Juliani nuntiata esset: & ad Principatum
 usque Theodosii superstes fuit: dam-
 nataque priore hæresi, ad Catholicam
 Ecclesiam se contulit. Eodem tempore
 martyrio vitam finisse dicuntur Basilus,
 B Ancyranae Ecclesiae Presbyter, & Euply-
 chius, Caesariensis Cappadox, nobili ge-
 nere ortus: qui recens uxorem duxerat,
 & adhuc quasi sponsus erat. Et Euplychi-
 us quidem quantum conjecturâ asso-
 quor, propter templum Genii publici
 interfectus est: quo tunc temporis de-
 structo, universi Caesarienses sicut antea
 retulimus, in Principis offensionem
 venerunt. Qui vero templum illud suis
 manibus subverterant, pœnas dedere:
 alii morte, alii exilio multati. Basi-
 lius vero Christianæ fidei defensor
 acerrimus, quamdiu quidem Con-
 stantius Imperium obtinuit, fortissime
 C restiterat Arianis: atque ob hanc cau-
 sam Eudoxiani ne plebem colligeret, ei
 interdixerunt. Ubi vero Julianus solus
 Imperio potitus est, regionem circum-
 iens Basilus, Christianos palam ac publi-
 ce hortabatur, ut doctrinæ suæ tenaciter
 adhererent, nec Gentilium sacrificiis
 ac libationibus sese polluerent: neve ho-
 nores ipsis ab Imperatore delatos magni-
 facerent, quos momentaneos esse osten-
 debat, sed perpetuo exitio compenfan-
 dos. His rebus intentus, atque idcirco
 suspectus & invisus Gentilibus, cum ali-
 quando eos publice sacrificantes vidisset,
 confitit: & graviter ingemiscens, De-
 dum precatus est, ne quis Christiano-
 rum ejusmodi errore caperetur. Hanc
 ob causam comprehensus, Præsidi Pro-
 vincia offertur, Multaque in toto certa-
 mine perpeffus tormenta, forti animo
 martyrium consummavit. Et hæc qui-
 dem licet præter voluntatem Principis
 acciderint, non paucos tamē nec obse-
 ros Martyres, ejus quoque temporibus ex-
 stitisse coarguunt. Caterum majoris
 perspicuitatis causâ, omnes simul colle-
 ctos commemoravi, tamen si diversis
 temporibus singuli martyrium pertu-
 lerint.

Hhhh ij

CAPUT XII.

Κεφ. ιβ'

De Lucifero & Eusebio, Occidentis partium Episcopis: & quomodo Eusebius unâ cum magno Athanasio & reliquis Episcopis Synodum Alexandria congregavit, in qua fides Nicæna confirmata est, & Spiritum Sanctum ejusdem cum Patre & Filio nature esse decretum, & de substantia atque hypostasi definitum est.

Περὶ λυκίφιου καὶ εὐσεβίου, τῶν δυτικῶν ἐπιπέπων, καὶ εὐσεβίου, τοῦ ἀθανασίου τῆς μεγάλῃς καὶ λοιπῶν ἐπισκοπῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνόδου συνήκρυσαν, καὶ ἅπασιν τοῖς ἐπιπέποισι, καὶ ἰερομένοι, καὶ ἱεροῦσι καὶ ἱεροποιῶσι.

Postreditum Athanasii, Lucifer Caralis in Sardinia Episcopus, & Eusebius Vercellarum quæ civitas est Liguria in Italia, ex superiore Thebaide reversi sunt. Illic enim perpetuo exulare jussi fuerant regnante Constantio. Ac de Ecclesiasticis rebus restituendis inito inter se consilio, Eusebius quidem Alexandriam venit, ut illic unâ cum Athanasio ad confirmandam Nicænz Synodi sententiam Concilium congregaret. Lucifer vero, cùm diaconum una cum Eusebio misisset, qui Synodo vice ipsius interfuit: Antiochiam profectus, Ecclesiam ejus loci turbatam reperit. Scissa enim erat per Arianos quibus præfidebat Euzoius. Sed & fautores Meletii, ab illis qui eandem cum ipsis fidem profitebantur, nihilominus dissidebant. Cumque Meletius nondum ab exilio rediisset, Lucifer Paulinum Episcopum ordinavit. Inter hæc diversarum civitatum Episcopi Alexandriæ congregati simul cum Athanasio & Eusebio, Nicæni Concilii decreta confirmant. Et Spiritum Sanctum Patri & Filio consubstantialem professi sunt, Trinitatemque nominarunt: & hominem quem Deus verbum assumpsit, non solum corpore, sed etiam anima perfectum credi debere statuerunt, quemadmodum etiam antiquis Ecclesiæ Philosophis placuerat. Et quoniam questio de substantia & hypostasi Ecclesias conturbabat, crebraque de his vocibus rixæ ac disputationes movebantur, prudenter admodum mihi videntur decrevisse; ubi de Deo sermo est, non esse statim his nominibus utendum, nisi quis forte sententiam Sabellii velit refellere: ne inopiâ verborum, unam eandemque rem tribus nominibus appellare videatur; sed ut unumquemque seorsum intelligat trifariam distinguens. Et hæc quidem decreta sunt ab iis qui tunc temporis Alexandriæ in unum conveniunt. Apud quos Athanasius ut fugæ suæ

Μετὰ τὴν ἀθανασίαν καθόδον, ἤλθε ἕως ἐν Κεφ. ιβ' καρρύλων τῆς σαρδονίας ἐπισκόπος, καὶ εὐσεβίου ὁ βερκελλῶν τῆς ἐπιταλίας λιβύων, ἐκ τῆς ἀνω θεβῶν ἐπανηλθὼν ἐτάδε γὰρ ἐπὶ κωνσταντῆς διηνεκῶς φερούμενων ἐλάχθησαν ἐπὶ διορθώσει τῆς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, κοινῇ συνθήκῃ εὐσεβίου μὴ ἦκεν εἰς ἀλεξάνδρειαν, ὅπως τῶν ἀθανασίου συνόδου ἀθροισθῆς ἐπὶ βεβαίω τῶ ἐν νικαίᾳ δοξαρίων λυκίφους τὸ ἐπὶ εὐσεβίῳ σωμαποσειδας, ὅς αὐτὸς παρέση τῆ συνόδῳ, παρὰ θυμίῳ εἰς ἀλεξανδρείαν, ἐν ταρχαίᾳ τὴν ἐνθάδε ἐκκλησίαν κατέλαβεν ἐρχίετο μὴ γνῶντι δὲ ἀείσεως, ὡν ἠγάγετο ἐν ζαίῳ, διεφείροτο ἀποδίῳ ἐν εἰρήνῃ, καὶ παρὰ σφίσιν ὁμοδοξοῦσι μελετῆσαι ἁπασῶν μὴ πῶ τῆ τέτῳ δὲ τῆ φυγῆς ἐπανηλθόντι, ἐχειρθείνθη παύλιῳ ἐπίσκοπον ἐν τετῶ τῶ πολλῶν πόλεων ἐπίσκοποι συνεληθόντες εἰς ἀλεξάνδρειαν ἀμα ἀθανασίῳ καὶ εὐσεβίῳ, τὰ δεδογμένα ἐν νικαίᾳ κεραιύνουσιν ὁμοδοξοῦσι τε τῶ πατρὶ καὶ τῶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁμολογήσαν, καὶ περὶ τῶ ὀνόμασαν ἐμόνα τὸ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ τῶ χῆ τέλειον χεῖναι δόξα ἐν ἀνθρώποι, ὅς Θεὸς λόγος ἀνέλαβεν εἰσηγήσαντο, καθά τῶ τοῖς πάλαι ἐκκλησιαστικοῖς φιλοσόφοι ἐδόκει ἐπεὶ τῶ ἀεὶ τῶ ἐσιας καὶ παρὰ ἑσῶ ζήτησις τὰς ἐκκλησίας ἐτάρατῆ, καὶ ἀπὸ τῶ ἀεὶ τῶ τῶν ἐξείδες καὶ διαλέξεις ἦσαν, ἀλλὰ μὴ λα βροῦς μοι δοκῶσιν οὐρεσαι, μηδὲ τῶ εὐθὺς ἐπὶ Θεῶ τῶ τοῖς χεῖναι τοῖς ἡμασι, ὅτῳ ἦνίκα τῆ τῆν Σεβελίῳ ἐξανεκβάλλην περὶ τῶ, ἵνα μὴ ἀπορίας ἡμάτων, ταυτὸν δόξη τις τεστῆ παρὰ ἑσῶ εἰς κατῶν, ἀλλὰ ἐκασον ἰδία νοοῖο τῶ χῆ καὶ τὰ μὲν ὡδε τοῖς τότε ἐν ἀλεξανδρείᾳ συνεληθῶσιν ἐδόξον διπολομένην τῶ τῶ ἐν τέτοις ἀθανασίῳ ἀεὶ τῆς

Φυγῆς, διεξήλθε τὸν λόγον, ὃν παρὰ τῆς ἑγραψε.

A rationem redderet, orationem recitavit quam de argumento illo conscripserat.

Κεφ. ιγ'.

CAPUT XIII.

Περὶ τοῦ ἐν ἀντιοχείᾳ ἀρχιερέως, παυλίῳ καὶ μελετίῳ καὶ ὡς ἐν- εῖθε καὶ λυκίφω προς ἀλλήλους διακόνων καὶ ὡς ἐν ἐκείνοις, καὶ ἰλαρίῳ τὸν ἐν νίκαιᾳ πῖσι ἐκροτῶν.

De Paulino & Meletio, Episcopus Antiochia: & quomodo inter Eusebium ac Luciferum orta est dissensio: & quod Eusebius atque Hilarius Nicenam fidem asseruerunt.

Καὶ διαλυθείσης τῆς συνόδου, ὡς ἀγα- γόμενος εὐσεβίου εἰς ἀντιόχεια, ἄρην ἐν διανοίᾳ τὸν λαόν· οἱ γὰρ μελετίῳ χαίρον- τες, εἰς ταυτὸν συνίεναι Παυλίῳ ὅσα ἠεί- χοντο, ἀλλ' ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ ζῶν χαλεπῶς ἢ ἐπεικῶν, ὅτι μὴ δέον ὡς τὰ τῶν συναι- νησῶν ἢ χειροτονία ἐγγεγονέαι, εἰδὲν ἐς τὸ φανε- ρῶν ἐμμενῶν, λυκίφωρα πρῶτον εἰδὲν ἢ μέρει κοινωνήσας, ἵνα ἐρχομαι τὰ λυκίφωρα ἐκείνους ἐν συνόδῳ διορθώσῃ ἐν ᾧ τὸ πᾶσι πρὸς ὁμόνοιαν συνάπτεται ἐπαρ- θαζον, ἐπανελθὼν μελετίῳ ἐκ τῆς ἰατρο- είας, κεχωρισμῶν ἐν ᾧ τὰ αὐτῶν φρονησῶν, ἰδίᾳ συνῆται, ἐξω τῆς πό- λεως ἐκκλησίᾳ ζῶν ὁ δὲ παυλίῳ, ἐν δὲ οὐκ ἔστι οἰκείων πρῶτον γὰρ, ἵνα τε βίου καὶ γήραος αἰδοῖται ὄντα, πρῶτον εὐζωίῳ ὁ τῆς ἰατρικῆς ἀρέσσεως παρρησίᾳ, ἕτερον εἰς ἐβαλε, καὶ μίαν αὐτῶν ἐκκλησίαν ἀπένευθεν εὐ- σεβίου ἢ λυκίφωρον τῆς παρρησίας, εἰς ἐδή- μωσεν ἀντιόχεια· ἵνα εὐζωίῳ δὲ παρ' αὐτῶν λυκίφωρον, ὅτι μὴ τὴν παυλίῳ χειροτο- νίαν εἰδὲν ἔλαλο, ἐχαλέπανε τε καὶ κοινω- νίᾳ αὐτῶν διεφέρετο καὶ ὡς εἰς ἐμμενῶν, τὰ ὅσα ἔλατο τῆ συνόδῳ ἐν ἀλεξανδρείᾳ δια- ἔλατο ἐπεχειρεῖ ὁ δὲ παρρησίας ἐχέου- τος ἀρέσσεως τῶν αὐτῶν καλεσμένων λυκίφωρον· οἱ γὰρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν συναχθέντων, σφᾶς τῆς ἐκκλησίας ἀπέ- χριταν αὐτὸς ἢ καί τις ἵνα τῆς λύπης κρα- τήσῃ, ἐπειδὴ διὰ τῶν διακόνων ὃν εὐσε- βίου συναπέσειλεν, ὡμολόγησεν ἐμμενῶν τῶν ἐν ἀλεξανδρείᾳ ὡς τὰ τῆς συνόδου παρρη- χείσθαι, ὁμοφρονῶν τῆ καθολικῆ ἐκκλησίᾳ, εἰς καρδονίαν ἀφικεῖσθαι εὐσεβίου ἢ κατὰ τὴν ἐν παρρησίας, τῶν ἡμεληκότας τῆς πίστεως ἐπιμαρτύρητο, καὶ ἢ καὶ φρονεῖν εἰδὲν ἔλατο

Finio autem Concilio, Eusebius An- tiochiam profectus, populum illic dissidentem reperit. Fautores enim Me- letii cum Paulino convenire renuentes, separatim collectas celebrabant. Cum- que moleste ferret, quod Paulinus con- tra quam oportebat, absque totius po- puli consensu ordinatus fuisset, nihil ta- men palam conquestus est ob reverenti- am Luciferi. Sed cum ab utriusque partis communiōne se abstinuisset, pollicitus est emendaturum se in Synodo, ea de quibus utriusque querebantur. Dum po- pulum ad pristinam concordiam revo- care conaretur Eusebius, ab exilio re- vertens Meletius, cum sectatores suarum partium se junctos ab aliis deprehendisset, unā cum illis seorsum extra urbem convectus Ecclesiast habuit. Paulinus ve- rō intra urbē cum suis collectas celebra- vit. Nam cum mitis esset, & tum ob san- ctitatem vitæ, tum ob senectutem vene- rabilis, reveritus eum Euzoius Ariano- rum Episcopus, non modo non eiecit ex civitate, sed unam ei Ecclesiam attri- buit. Eusebius vero cum conatus ipsi non succederet, Antiochiā excessit. At Lu- cifer, contumeliæ loco ducens quod Eu- sebius ordinationem Paulini non probasset, communicare illi detrectavit; & altercandi studio, ea quæ Alexandria in Synodo decreta fuerant reprehende- re conatus est. Atque ea res occasionem præbuit sectæ illorum, qui ex ejus nomi- ne Luciferiani sunt appellati. Etenim ij qui unā cum illo ob eas res indignati sunt, se ipsos ab Ecclesia præcide- runt. Ipse vero quamvis exulcerato profus animo esset, tamen quoniam per diaconum quem unā cum Eusebio miserat, se Alexandrinæ Synodi actis consenturum promiserat, cum Eccle- sia Catholica consentiens in Sar- diniam rediit. Porro Eusebius Ori- entis Provincias circumiens, eos qui in fide negligentiores fuerant corrigere, & quæ credenda essent docere cœpit.

Hhhh iij

Per Illyricum deinde transit, eidem A operi intentus, & ad Italiam pervenit. Illic Hilarium Pictavorum, quæ urbs est Aquitaniæ, Episcopum reperit, qui idem munus sedulo ante ipsum expleverat. Prior enim ab exilio redierat, Italosq; & Gallos, quæ admittenda, quæ fugienda essent dogmata docuerat. Nam & Latino sermone disertissimus fuit, & libros lectu dignissimos aduersus opinionem Arii composuit. Et Hilarius quidem iste ac Eutebius, Nicænz Synodi doctrinam hoc modo in Occidentis partibus asseruerunt.

Ἐπειτα περὶ Ἰλλυρίας, ἔκ τε ἰλλυρίας δὲ ἦλθε, καὶ εἰς ἰταλίαν ἦκεν· ἐνθα δὴ ταῦτα περὶ κατὰ κράτος κατέλαβεν ἰλαρίου, ὃς πυκνῶς ἐπὶ τοῖς δὲ ἡδὲ ἀκοιτανίας, Ἰπσιουσι· ἦν· ἐτύχε δὲ πρῶτον ἐκ τῆς ὑπερβολῆς ἐπανελθὼν, ἰταλὸς τε καὶ γάλλος διδάξας, ποῖα μὴ καὶ τῶν δόγματων ἀπορρίπτει, ποῖα δὲ φέρειν ἔχει γὰρ δὴ καὶ ἐλλόγιμα τῆν ῥωμαίων γλώσσην ἐκνεύει, καὶ λόγους ἀξιοχρεῖται, ὡς εἶρη, σωτηρίας, ἀπομαχομένους τοῖς δόξαις δόγματι ὡς δὲ μὴ ἰλαρίου· ὅτι καὶ εὐσεβίου, ἐν τῆς βιβλίου δεχομένη τὸ δόγμα τὸ ἐν ἡμεῖς σωτηρίας.

CAPUT XIV.

Quomodo Macedoniani ab Acacianis dissenserint, & quam pro se excusationem attulerint.

Κεφ. ιδ'.

Ὅτι οἱ ἀμφὶ μακεδόνιοι τοῖς ἀκακίοις ἀρνηθῆναι ἔφασκεν, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἑστέρας ἔμενον.

PER idem tempus ij qui à Macedonii partibus stabant, inter quos Eleusus erat & Eustathius ac Sophronius, qui jam Macedoniani palam vocitari cœperant, utpote qui peculiarem sectam constituerunt; Constantii obitu licentiam nacti; convocatis iis qui Seleuciæ cum ipsis consenserant, Synodos quasdam congregaverunt: & Acacianos ac fidē in Ariminensi Concilio firmatam condemnarunt. Eam vero quæ Antiochiæ promulgata, & ab ipsis postea Seleuciæ confirmata fuerat, decretis suis comprobant. Cumque his objiceretur, cur ab Acacianis dissiderent, quibus cum antea utpote sibi consentientibus communicabatur, per Sophronium Paphlagonem hæc responderunt; Occidentales quidem Consubstantialem probavisse: Aetium vero in Orientis partibus dissimilem quoad substantiam asseruisse. Et illos quidem distinctas Patris ac Filii personas Consubstantialis vocabulo temere in unum confudisse: hunc vero naturæ Filii cum Patris natura cognationem nimirum quantum divisisse. Se vero pie facere, qui Filium Patri similem secundum hypostasin dicant, & hanc mediam inter utrosque viam elegerint, cum utriusque illorum ad extremum contrariorum deflectissent. Et isti quidem apud eos à quibus reprehendebantur, hac ratione se purgare conati sunt.

Ἐν τῆσδε ἡμεῖς ἀμφὶ μακεδόνιοι, οἱ ἐλεῦσι, καὶ εὐσταθίου, καὶ σοφροῦ, ἡδη εἰς τὸ ἀποφασίζοντες μακεδόνιοι κατὰ τὸν δόξαν ἡμετέραν, ὡς εἰς ἴδιον διακεκλιμένοι ἐσμεν, ἀδελφίαις τελευχηκότες τῆν κωνσταντινῆν, συγκαλέσαντες ἐδὲ ἐν σελευκείᾳ ὁμοφρονῶντες αὐτοῖς ἡμετέροις, συνόδους πᾶσι ἐπιστάσαντες καὶ ἐδὲ ἀμφὶ ἀκακίαν, τὴν τε βεβαίως εἶσαν ἐν δεξιῶν πῶν ἀπεκρίθησαν τῆσδε ἀντιοχείᾳ ἐκλήθεισιν, ὡς ἐργῆ ἐν σελευκείᾳ πρὸς ἀπάν κωνσταντινῆν, ἐπεὶ ἠφιστάσαντες ἐκαλέμενοι ἡμεῖς δὴ ποιεῖ πρὸς ἐδὲ ἀμφὶ ἀκακίαν διαφέρειν, πρῶτον αὐτοῖς ὡς ἐμοδὸς κοινωνήτες, τὰ δὲ διὰ σωφροῦ ἐκ παλαιῶν ἀπεκρίναντες ὡς οἱ καὶ τῶν ἡμετέρων, τὸ ὁμοῦσιον ἐδόξαζον ἀέτι· ἡ δὲ τῆσδε καὶ ἐστὶν ἀνόμοιον ἢ οἱ μὴν, ἀτάκτως τὰς ἰδέας ἡμετέρας ἕως ἀσπίδος πατρὸς καὶ υἱῶν, σωτηρίας ἡμετέρας εἰς ἐνότητά τῶν ὁμοῦσιον ὀνόματι· ὅτι σφόδρα τῆσδε ἡμεῖς πρὸς τὸν πατέρα φύσει διὰ τὴν οὐκ ἐκότητά τῶν πατρὸς εὐσεβῆν, ὁμοῦσιον εἶναι τῶν πατρὸς τὸν υἱὸν κατὰ ἕως ἀσπίδος ἡμετέρας, καὶ μέσην ἀμφοῖν ταύτων τὴν ὁδὸν ὁμοῦσιον ἔσασθαι, ἐκατέρω πρὸς ἀλλήλους ἐκλήθεισιν ἡμετέρας ἀλλήλων· ὅτι μὴν ὡς ἐδοξολογήθη τοῖς ἡμετέροις ἐπεὶ ἐργῆ.

Κεφ. ιε΄.

A

οἱ ἐξέριστος πάλιν ἐγένετο ἀθανάσιος· καὶ πάλιν ἰδούσιν τὸ κυζικίον, καὶ τίτου τὸ βόσρων ἐπισκόπου· καὶ μάλιστα πάλιν τῆς συγγραφίας αὐτοῦ.

CAPUT XV.

Quomodo Athanasius iterum relegatus sit. Item de Eleusio Cyziceno & Tito Bostrensi Episcopis. Et de majoribus Sozomeni.

Ὁ δὲ βασιλεὺς, πύθοντο ἐκκλησιαστικῶν ἀθανάσιον ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀδελφῶς διδάσκειν τὰ πλήθη, καὶ πολλὰς ἑλλήνων πείθειν εἰς χριστιανισμόν μεταλλάττειν, προσέταξεν αὐτὸν ἐξέιναι τῆς ἀλεξανδρείας ὡς ἔστι ἐν ταύτῃ, μεγάλας ἀπορηθῆναι ἡμῶν· ἀποφασίᾳ ἐκκλησιῶν ποιησάμενος, ὡς πάλιν τῆς ἀλεξανδρείας βασιλέων φεύγειν κατὰ δικαιοσύνην, μὴ ἴπτασθαι ἀνελλάττειν τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἐπισκοπῆς· μὴ ἵνα συγχωρηθῆται αὐτὸν εἰς τὰς ἐκκλησίας καθόδου, τοῖς πάλαι κωνσταντίνου φυγαδευθεῖσιν, ἀλλ' εἰς πατρῴϊκας μόνον· διὰ τὸ τῆς βασιλείας ἀποσταλάσσειν μέλλων φεύγειν, δεδακρυμένῃ ἰδὼν ἀμφοτέρων τῶν χριστιανῶν πληθύν, ἀρρήτῃ, ἔφη· νεφύριον γὰρ ἐστὶν, καὶ θάλασσαν παρελεύσεσθαι· καὶ τὸ εἰπὼν, συνέλαβεν αὐτὸν καὶ τοῖς ἀποσταλάσσειν τῶν φίλων τῆς ἐκκλησίας ἀποσταλάσσειν, ἐξήλθε τῆς ἀλεξανδρείας πόλεως ἐν τῇ κυζικίᾳ πρεσβευσαμένων πρὸς βασιλέα πάλαι οἰκίῶν πραγμάτων, καὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν ἑλλήνων ναῶν, ἐπαίνας ἀνέλας τῆς ἀπὸ τῶν ἀποσταλάσσειν, πάντως παρέσχεν ὡς ἐδέησε· καὶ ἐλεύσιν τὸν παρ' αὐτοῖς ἐπισκοπον, τὴν πόλεωσιν εἰρήσεν, ὡς ἡμῶν ἀμφοτέρων τοῖς ναοῖς, καὶ τοῖς τεμενέσιν ἐν τῇ πόλει· καὶ χηροτροφία καὶ ἀποσταλάσσειν, καὶ παρθενοῶνας ἱερῶν παρθενοῶν συνησάμενον, καὶ τὰς ἑλλήνων πείθειν τῶν πατρῴϊκων ἀμελείᾳ ἀπηγόρευσε· καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ξένοις χριστιανοῖς, μὴ ἴπτασθαι ἐκ τῆς πόλεως, ὡς εἶδος, ἀνέλας τῆς ἀποσταλάσσειν ἐνεκα σασιάσθαι· σωμαρομένων αὐτοῖς καὶ πάλιν ἀποσταλάσσειν πάλαι τὸ θεῖον φρονέτων τῶν δὲ τῆς πόλεως χριστιανῶν καὶ τῶν δημοσίων ἐπιτηδεύων, καὶ τῶν τεχνιτῶν ἐνομίσματα· οἱ πληθύνοντες, καὶ εἰς δύο τάγματα πολυάνθρωπα διακεκεμημένοι, ἐκ ἀποσταλάσσειν τῶν ἀπὸ βασιλέων, ἀμα γυναιξὶ καὶ οἰκίῳσιν ἀπὸ τῆς κυζικίου διέτριβον, ἕως ἐκάσθῃ ῥητὴν ἀποσταλάσσειν τῶν δημοσίων κατὰ τὴν ῥητὴν, οἱ μὲν, σωμαρομένων χλαμύδων· οἱ

Imperator vero, cum Athanasium in Ecclesia Alexandrina collectas agere, & populum libere docere intellexisset, multosque Gentilium ad Christianam religionem eo persuadente traduci, iussit ut Alexandria excederet. Pœnasque ei gravissimas interminatus est, si illic remansisset: criminis loco id obiciens, quod cum à superioribus principibus exilio esset condemnatus, sine ipsius auctoritate Episcopalem sedem sibi vindicasset. Neque enim se his qui à Constantio relegati fuerant, reditum ad Ecclesias suas, sed in patriam duntaxat concessisse. Ob hoc igitur Imperatoris præceptum, cum Alexandria discessurus esset, & Christianorum multitudinem circa se flentem videret: bono animo estote inquit: nubecula enim est, quæ cito præteribit. Post hæc verba valedixit: & Ecclesiâ suâ optimo cuique ex amicis commendatâ, urbe Alexandria excessit. Eodem tempore Cyziceni legatos ad Imperatorem misere, de rebus suis & de instaurandis Gentilium templis acturos. Quos Imperator ob curam sacrorum laudibus profecutus, cuncta quibus opus habebant eis præbuit. Eleusio quoque ipsorum Episcopo urbe interdixit, eo quod templa vastasset ac delubra contumeliis affecisset: ædes præterea alendis viduis, & monasteria sacris virginibus construxisset: Gentilibus denique persuasisset, ut majorum ceremonias ritusque contemnerent. Quin etiam vetuit, ne peregrini Christiani qui cum illo erant, in urbem ingrederentur: causam hanc adjiciens, quod religionis suæ causa, ut verisimile est, seditionem excitaturi essent: adjunctis ad ipsorum partes Christianis qui in civitate erant, idemque cum illis de Deo sentiebant, & publicis officibus lanariis, itemque monetariis: qui numero abundantes, & in duas numerosas cohortes distributi, ex præcepto superiorum Principum, Cyzicum cum uxoribus ac domesticis incolabant: certam quotannis pensionem fisco inferentes; illi vestem militarem;

hi nummos recens cufos. Nam cum A Gentilium superstitionem omnibus modis stabilire instituisset, cogere quidem, ac supplicio afficere homines, qui sacrificare nollent, summæ imprudentiæ esse existimavit. Egredique in singulis civitatibus Magistratus ac Judices, eorum numerum inire ac describere potuissent. Sed neque eos in unum convenire, & pro arbitrio preces facere prohibuit. Noverat quippe vim ac necessitatem nil valere in iis rebus, quæ libera voluntate opus habent ut consistant. Clericos vero & Ecclesiarum Antistites civitatibus ejici curavit: re ipsa quidem studens, ut istorum absentiam conventus plebis aboleret, dum nemo esset qui eam colligeret ac doceret, & qui sacramenta ministraret: ita ut progressu temporis in oblivionem religionis suæ prolaberentur. Causam vero hanc prætexens, quod Clerici dissensiones in populo excitarent. Hac ratione Elucium sectatoresque ejus urbe Cyzico exegit, cum tamen nec seditio ulla fieret, nec futura esse crederetur. Bostrenus quoque hortatus est, ut Titum ejus loci Episcopum sub elogio præconis ejicerent. Nam cum minatus esset culpam se omnem conjecturum in illum & in Clericos ejus, si plebs seditionem moveret; Titus libellum ad Principem misit: testatusque est Christianos plebem Gentilium numero adæquare: quiescere tamen illos, & cohortationibus suis obtemperantes, nihil seditiosum moliri. Ex quibus verbis Titum plebi invisum reddere cupiens Imperator, in Epistola quam scripsit Bostrenis, eum insinulavit tanquam calumniatorem civitatis, quod dixerat illos non sua sponte, sed ipsius hortatu à seditionibus abstinere. Plebemque incitavit ut illum, tanquam hostem publicum, è civitate sua expellerent. Hujusmodi multa alibi quoque contigisse verosimile est, partim ex Imperatoris mandato, partim impetu ac temeritate vulgi. Quorum omnium culpam merito quis Imperatori adscripserit. Neque enim ex legum præscripto animadvertit in eos qui hujusmodi facinora contra leges commisissent: sed pro odio, quo religionem nostram prosequabatur, verbis quidem reprehendere videbatur eos qui ista fecerant: rebus tamen ipsis eos incitabat. Itaque licet ille palam non persequeretur,

δὲ νεκρῶν νομισμάτων ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο
 πρὸς τὸ εἶδος αὐτῶν συστήσαι τὸν ἑλληνισμὸν
 βιάσασθαι μὴν ἢ πτωρεῖας ἔδωκε δὴ μὴ μὴ
 λούτας δύναιτο ἀβελτίας νενομικεῖν· ἡ γὰρ αὐ
 τὸς ἔτων καθ' ἑκάστην πόλιν οἱ ἀρχαῖοι τὴν
 δριμυτὸν μόνον ἀπεγράψαντο· ἔτι μὲν ἔστι
 σιωπῆ καὶ τῆ γνώμῃ εὐχεστὸς διεκώλυεν
 ἡδὲ γὰρ ὡς καὶ ἀνάγκη ποιεῖ καλοθελοῦν τὰ
 παλαιότερα ἐκείνης εἰς σύστασιν δεινῶν
 ἔδωκε κληρικῶν καὶ ἔδωκε παροῦσας τῶν
 κληρικῶν ἀπελαύνειν τῶν πόλεων ἑσπέρως τὸ
 μὴν ἀληθῆς εἰπεῖν, τῆ τέτων ἀπεστία παρ
 μαλ' ἀδύμωτος διαδόσαι τῶν λαῶν τὰς σιω
 δας· ὡς μὴτε ἔδωκε ἐκκλησιαστικῶν, μὴτε
 ἔδωκε διδασκάλους ἔχειν, μὴτε μυστηρίων με
 ταλαμβάνειν, καὶ τὰ πολλὰ χροῖον ἐμπροσθέν
 λήθω τῆς οἰκείας θρησκείας σκεπτικῶν
 ὡς οἱ κληρικοί εἰς διάστασιν τὰ πλῆθη ἀγρο
 ἔτως ἐν ἔτε σάσεως χροῖον, ἔτε γὰρ
 διαπαροδοκωμένης, ἔξιναι κληρικῶν τῶν
 ἐλεύσιον καὶ ἔδωκε σιωπῆ αὐτῶν παροῦσας
 ἔστω δὲ δημοσίῳ κηρύγματι παροῦσας
 ψαῖον, διώξαι τῆς αὐτῶν πόλεως τίποι τῶν
 τότε τ' ἐνοῦσας ἐκκλησίας ἐπίσκοποι ὡς γὰρ
 ἠπέλησεν, αὐτὸν καὶ ἔδωκε κληρικῶν ἐν αὐτῶν
 ποιήσιν εἰς αἰσάσαι τὸ πλῆθος, βίβλιν
 παρὸς βασιλέα διεπέμψατο τίποι, καὶ δι
 μαρτύρατο ἐφ' ἀμύλλον μὲν εἶναι τῶν ἑλλήνων
 πλῆθει τὸ χριστιανικὸν ἠρεμῆν ἢ τέτο, καὶ τὰς
 αὐτῶν παροῦσας ἀγρόμωτον, μηδὲν αἰσά
 δες ἐνοῦσιν ἐν τοιαύτων ἰρημάτων εἰς ἔχραν
 κατὰ σῆσαι τῶν δημοσίῳ τὸν τίποι κατὰ σῆσαι
 ζων, γράφων βοσρῶν, δὲ ἔβαλεν αὐτὸν, ὡς
 κατήγορον ἔπληθες γεγνημένον οἷα δὴ μὴ
 ἀπὸ γνώμης οἰκείας, διὰ τὴν τὰς αὐτῶν παροῦ
 νήσεις μὴ εἰς αἰσάσαι καὶ ὡς δυσμενῆ ἀπε
 λαύνειν αὐτὸν τῆς πόλεως, ἀνεκίνοι τὸν δῆμο
 τοιαῦτα ἢ πολλὰ ἐ ἀλλαχόσε συμπε
 εἰκός· καὶ μὴν, καὶ παρὸς ἀγροῦ βασιλέως
 τὰ ἢ, ἔξ ὀργῆς καὶ παροῦσας δῆπων ἐφ' οἷα
 ἔτως τῶν κρατῶν τὴν αἰτίαν τίς ἀνα
 σει τῶν γεγνημένων ἐγὼ ὑπὸ τῶν τοῖς νόμοις
 ἔδωκε ὡς παροῦσας ἀλλὰ μίσει τῶν
 παρὸς τῶν θρησκείαν, μέμφεται καὶ λόγους
 δοκῶν, ἔργοις παροῦσας ἔδωκε τὰ τοιαῦ
 τα δρώντας· ὅθεν καὶ μὴ διώκονται αὐτοῖς
 καὶ

κτ' πόλεις κτ' κώμας ἐφ' ὧν οἱ χριστιανοὶ ταύ-
 τῆς Ἰϛ Φυγῆς μετέβησαν πολλοὶ τῆς ἐμῆς πα-
 τέρων, κτ' ὁ ἐμὸς πατήρ καθότι πατρός
 ἑλλῶν ὦν, αὐτὸς τε πανοικίῃ οἰδὸν ἔγε-
 νες ἀλαφίων, χριστιανοὶ πρῶτοι ἐγένοντο ἐν
 βηθελῖα κώμη γαζαία, πολυανθρώπων τε
 ἔσθη, καὶ ἱεραὶ ἐχέσθη ἀρχαιότητι καὶ κα-
 τὰ σκευὴν σεμνὰ τοῖς καθ' οἰκιστοὺς καὶ μάλιστα
 τὸ πάνθεον, ὡς Ἰπὶ ἀκροπόλεως χειροποιή-
 τε πνὸς λόφος κείμενον, κτ' πάντα χόθεν πάσης
 τῆς κώμης ὑπερέχον συμβάλλω ἢ τὸ χω-
 εῖον, ἔνθεν λαχέω τὴν προσωγορίαν,
 κτ' ἐκ τῆς σύρων φωνῆς εἰς τὴν ἑλλήνων ἐρ-
 μιλωδόμενον, Θεῶν οἰκὴ ἦερον ὀνομάζεσθαι,
 διὰ τὸν ἔπανθέα ναόν λέγει) ἢ χριστιανισ-
 μὸς αὐτὸς ἡγρέαζ τοῖς τέτων οἰκοῖς, ἰλαρίων
 ὁ μοναχὸς δαιμονίωντος γδ ἀλαφίων
 τῆς, Ἰπὶ πολὺ πνὸς ἑλλῶν κτ' ἱεραῖοι,
 ἐπαφῶν, ἔσθη ἐργασίαις τισὶ χριστιανῶν, ἐδ' ἐν
 ἦνον ὁ δὲ, μόνον τὸ τῆς χρεῖσθ' ὄνομα ἐπι-
 ἐσπόμενον, τὸ δαιμόνιον ἀπήλασεν, εἰς
 τὴν χριστιανῶν μετεβάλλοντο Ἰρησκείαν· διέ-
 πτεπε ἢ ὁ μὲν ἐμὸς πατήρ ἐν ταῖς ἔξηγη-
 τῆς τῆς ἱερῶν γραφῶν, ἐυφύης τε ὦν, κτ' οἰ-
 γνῶναι δεῖ καὶ τὸν λόγον μετερείς ἠγμένον,
 ὡς κτ' ἀθεομηλικῆς μὴ εἶναι ἀμοιρῶν ὅθεν κε-
 χαρισμένον εἰς ἄγαν ἐτύχανε τοῖς ἀνά τὴν
 ἀπαλῶνα ἔ γαζαν, κτ' τοῖς περίε χριστιανοῖς
 ὡς ἀγαθαίως τῆ Ἰρησκεία, ἔ τὰ ἀμφίεσσα
 τῆς ἱερῶν γραφῶν ἐμαρῶς διαλύων τῶν ἢ
 ἴπὸ ἔ ἑτέρας ἡγρες, γολη γ' ἂν περὶ τὴν ἀρετὴν
 ἠγρησαίτο πρῶτοι γδ ἔ τῶν ἐνθάδε ἐκκλη-
 τῆς κτ' μοναστήρια συωετήσατο, κτ' σεμνότητι
 κτ' φιλοφροσυνῆ ξένων ἔ δεομένων συω-
 κτισμῶν ἐκ ταύτης ἢ τῆς ἡγρέας, μέχρι
 ἔ εἰς ἡμᾶς ἀετῆσαν ἀνδρες ἀγαθοί, οἰς ἦδη
 πρῆσθ' ἔ τῶν νέων, συωετῆσθ' ἀλλὰ τῶν
 μὲν, ὡς ἐργὴ ἐπιμνησθῆναι δεῖ.

A per vicos tamen & civitates passim Chri-
 stiani fugiebant. Cujus fugæ tum alij ex
 majoribus meis confortes fuere, tum
 avus meus. Nam cum patre Gentili
 natus esset, ipse tamen cum universa do-
 mo, omnesque simul qui ex gente erant
 Alaphionis, primi fidem Christi susce-
 perunt Bethelie: qui vicus est Gazæo-
 rum, abundans incolarum multitu-
 dine; templaque habet tum ob vetusta-
 tem, tum ob structuram, indigenis ve-
 neranda: præcipue vero Pantheon, col-
 li cuidam manu facto, velut arci, imposi-
 tum, & supra universum pagum unde-
 quaque eminens. Unde etiam hunc
 B locum nomen accepisse conjicio, & ex
 Syrorum lingua in Græcam conversum,
 deorum domicilium vocari ob illud fan-
 num Pantheon. Porro familias eorum
 quos supra dixi, ad Christianam religio-
 nem conversas esse perhibent ab Hila-
 rione Monacho. Nam cum Alaphion il-
 le demonio vexaretur, Pagani quidam
 & Iudæi, incantamentis & magicis qui-
 busdam maleficiis diutius usi, nihil pro-
 fecerunt. Sed cum Hilarion solo Dei
 nomine invocato dæmonem expulisset,
 illi ad Christianam religionem se trans-
 tulerunt. Et avus quidem meus in expo-
 nendis Sacri voluminibus excelluit, cum
 esset eleganti ingenio, & intelligentia
 C valeret, ad ea quæ scire oportet cogno-
 scenda. Erat præterea disciplinis medio-
 criter eruditus, adeo ut ignarus non es-
 set Arithmeticæ. Itaque Christianis
 Afcalonem & Gazam & finitima loca
 incolentibus, admodum carus fuit, tan-
 quam utilis ac necessarius religioni, &
 qui sacrorum voluminum nodos facilli-
 me dissolveret. Eorum vero qui ex alte-
 ra erant familia, virtutem vix ullus possit
 exponere. Primi enim Ecclesias illic &
 Monasteria condiderunt: & sanctitate
 vitæ atque humanitate erga peregrinos
 & pauperes, ea exornarunt. Ex ea porro
 gente viri quidam boni ad nostram us-
 que ætatem superstites vixerunt; qui-
 buscum jam ætate provectis, ipse admo-
 dum adolescens versatus sum. Verum de
 his aliquanto post mentionem hæci con-
 veniet.

CAP. XVI.

De studio Juliani in stabilienda Gentilium religione, & Christiana fide abolenda: item Epistola quam scripsit ad quendam sacerdotem Gentilium.

Κεφ. 15.

Περὶ τῆς σπευδῆς ἢν εἶχε εὐσεβεῖν τὸν ἑλληνισμόν, ὅχιον διὰ τὰ ἡμέτερα· καὶ ἐπιστολὴ ἢν τινὶ τῶν ἑλλήνων ἀρχιερίων ἀπέστειλεν.

Imperator vero, qui jam pridem id maxime studebat, ut Gentilium religio per univesum Romanum Imperium praevaleret, eam à Christianorum religione longe superari cernēs, iniquo animo tulit. Nam templa quidem Deorum parebant: & sacrificia, festique Gentilium dies, ritusque majorum in singulis civitatibus ex voto Principis procedere videbantur. Dolebat tamen, cum apud se reputaret, brevi ista commutanda esse, si curā ipsius ac sollicitudine destituerentur.angebatur autem non mediocriter, cum audiret multorum flaminum uxores ac liberos & famulos Christianam religionem profiteri. Cumque existimaret Christianorum religionem ex vita & moribus eorum qui illam sectantur, maxime commendari, Gentilium templa apparatus atque ordine Christianis usitato ornare constituit: gradibus præterea ac primi concessus prerogativa; Gentilium item dogmatum & exhortationum doctoribus atque lectoribus; certorum quoque dierum atque horarum statutis precationibus; Monasteriis præterea virorum ac mulierum philosophari cupientium; Xenodochiis denique & Prochotrophis, & omni reliqua erga egenos humanitate religionem Gentilium illustrare. Ad hæc peccatis quæ vel sponte, vel ab invitis committuntur, juxta morem Christianorum congruam prænitentiæ emendationem adhibere decreverat. Sed præcipue notas ac testes Episcopaliū literarum admiratus esse dicitur, quibus solent peregrinos sibi invicem commendare; ut undelibet venientes, ad quoscumque accesserint, tanquam noti atque amici excipiantur hospitio, & benigne curentur ob testimonium ejusmodi nota. Hæc cum animo agitaret, operam dabatur Gentiles Christianorum institutis assuefaceret. Sed quoniam istud plerisque incredibile fortasse videbitur, non aliunde quam ex ipsismet Imperatoris verbis, hujus rei veritatem comprobabo. Sic enim ille scribit.

Οὐδὲ βασιλεὺς πάλαι σπευδῶν τὸν ἑλληνισμόν κερθεῖν ἐπὶ πάσαις τῆς ἰσθμῆος, χαλεπῶς ἔφερε, παρενοχλοῦν μέγρον ὄρων ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς καὶ ἀνεώγεισαν, καὶ θυσιά, καὶ ἑλλήνων πατριῶν ἐσθται τῶν πόλεων, καὶ γράμματα ἀποσχωρεῖν ἐδόξαν· ἠνίατο δὲ λογιζομένη, ὡς εἰ γυμνωθεῖ ταῦτα τῆς αὐτῆς σπευδῆς, ταχέως ἔξει τὴν μεταβολὴν ἐχ' ἡκιστα ἤχθετο, καὶ πολλῶν ἱερέων χριστιανισμῶν ἀποστάς γαμετάς ἢ οὐδὲν παῖδας, καὶ τῆς αὐτῆς ὑπολαβῶν ὅτι τὸν χριστιανισμόν τὴν σῆσιν ἔχεν ἐν τῆ βίῃ καὶ τῆς πολυλείας τῆς ἀτόν μέλιοντων, διουεῖτο παύλαχθ τῆς ἐλλήνικῆς ναῦς, τῆ ᾠδασαδῆ καὶ τῆ τάξαις χριστιανῶν ἱρησικείας διακοσμῆν ῥηματα, καὶ σπευδῆσαι, καὶ ἑλλήνικῶν δόγματων ἢ ᾠδασαδῶν διδασκαλοῖς τε καὶ μαγιστῶν, ὄρων τε ῥητῶν καὶ ἡμερῶν τῆς ἡμερῆς ἐυχαιῆς, Φεγνῆσι τοῖς τε ἀσθεῖ καὶ γυναικῶν φιλοσφῆν ἐγκωτόν, καὶ καθ' ἡμέρας ἔξενον καὶ πτωχῶν, καὶ τῆ ἀληθιῆς τῆς δεομῆρας Φιλανθρωπία, τὸ ἑλλήνικον δόγμα σεμνῶν ἐκείων τε καὶ ἀσθεῖ ἀμαρτημάτων καὶ τῶν τῶν χριστιανῶν ᾠδασαδῶν ἐν μεταμελείας σύμμετρον τάξαι σπευδῆσαι ἐχ' ἡκιστα ὅχιον τῆς σπυθῆματα τῶν ἑπικροτικῶν γραμμάτων, τοῖς ἐδοῦ ἀμοιβῶν οὐδὲν ἔξενον ὅτι διὰ διόντας, καὶ παρ' οἷς ἀνασθῆναι, πάντας ταύτας καὶ θεοραπείας ἀξιοῦν, ἀλλὰ γὰρ ἡμεῖς καὶ φιλάττας, διὰ τῶν δὲ συμμῶν μαρτυρεῖν ταῦτα διανοῦμεν, ἐσθταῖς ζετῆς ἑλλήνικῆς σπευδῆσαι τοῖς τῶν χριστιανῶν ἑπικροτικῶν ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν πολλοῖς ἴσως ἀπέθανον ἐπαιτῆτο δοκῆσαι ἀλλοθεν ἢ ἀπ' αὐτῶν τῶν δὲ βασιλέως ῥημάτων παρέξομαι τὴν τῶν ἐπικροτικῶν δόξαις ἐν γράφει δὲ ὡδε.

Ἀρσακίῳ δὲ χειρὶ γαλατίας.

A

Arsacio Sacerdoti Galatia.

Religio Gentilium nondum ex animi nostri sententia viger, culpa eorum qui illam proficentur. Nam ea quidem quæ ad Deos pertinent, præclara sunt atque magnifica, omnique voto ac spe majora. Atque id pace Nemesis dictum sit; Talem enim ac tantam exiguo temporis spatio mutationem, ne optare quidem quisquam paulo ante audebat. Quid ergo? putamusne nos ista sufficere. Nec attendimus quid Christianorum religionem potissimum auxerit; humanitas scilicet in peregrinos, & in sepeliendis mortuis sollicita diligentia, & simulata morum gravitas. Quorum singula verè à nobis exercenda esse existimo. Nec sufficit, quod tu unus ejusmodi sis: sed quotquot in Galatia sunt flamines tales esse decet. Quos tu vel pudore afficiendo, vel persuadendo, bonos redde, aut à sacerdotali ministerio remove, si unà cum uxoribus & liberis ac famulis ad Deos non accedant: sed aut servos, aut filios, aut conjuges Galilæas sustineant, qui & impii sint erga Deos, & impietatem religioni præponant. Deinde singulos flamines hortare, ut nec ad theatrum accedant, nec in tabernis bibant, nec artem ullam, aut opificium turpe ac probrosum exercent. Et eos quidem qui obtemperaverint, honore affice: contumaces vero atque immorigeros expelle. Crebra in singulis civitatibus Xenodochia constitue, ut peregrini non ex nostris solum, sed ex aliis etiam, si pecunia forte opus habuerint, humanitate nostra perfruantur. Porro unde sumptus tibi suppetant, à me jam provisum est. Nam quotannis triginta millia modiorum tritici per universam Galatiam dari jussi, & sexaginta millia sextariorum vini. Quorum quintam partem in pauperes qui flaminibus ministrant, infundendam esse censeo: reliqua peregrinis ac mendicantibus à vobis dividenda. Turpe enim fuerit, ex Judæis quidem neminem mendicare: impios vero Galilæos præter suos pauperes, etiam nostros alere. Nostros autem mendicos, nostra ope ac subsidio destitutos videri. Doce ergo Gentiles, ut ad hujusmodi ministeria aliquid conferant, & Gentilium pagi primitias fructuum diis offerant. Et Græcos

Iiii ij

ἑνεκα τῶν μελιόλων αἰών τὰ ἄρτων Θεῶν, λαμπρὰ κὲ μέγαρα, κρείττονα πάσης μὴν εὐχῆς, πάσης ἢ ἐλπίδος ἰλεως ἢ ἔσω τοῖς λόγοις ἡμῶν ἀδράσθαι τὴν γὰρ ἐν ὀλίγῳ τοσαύτην κὲ τιμωραυτὴν μετὰ βολὴν, ἐδὲ ἔξασθαι τὸς ὀλίγῳ πρῶτον ἐτόλμα τι ἐν ἡμεῖς οἰόμεθα ταῦτα δοκεῖν ἐδὲ ἀποβλέπομεν, ὁ μάλιστα τὴν ἀθεοτήτα στυγνὴν ἢ ἑστὶν ἐστὶν ξένος φιλανθρωπία, κὲ ἡ ἑστὶν τὰς ταφὰς τῶν νεκρῶν ἀμελεῖται, κὲ ἡ πεπλάσμενη σεμνότης κὲ τὸν βίον ἂν ἑκάστον οἰομαί χρεῖναι παρ' ἡμῶν ἀληθῆς ἑστὶν ἐπὶ τὸ εὐσεβεῖν κὲ ἐστὶν ἀποχρητὸ σεμνόν ἐστὶν αἰταιοῦσθαι, ἀλλὰ πάντας ἀπαξάπλως οἰπεῖ τὴν γαλατῖαν εἰσὶν ἱερεῖς ἕως ἢ δυσώπηται, ἡ πείθειν εἶναι ἀσεβείας, ἡ τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας ἀποστῆναι, εἰ μὴ ἀσεβείας κὲ ἡ γυναικῶν ἐκ παίδων ἐκ θεραπότων τοῖς θεοῖς, ἀλλὰ ἀνεχθῆναι τῆς οἰκείῃ, ἡ ἕσων, ἡ τῶν γαλατῶν γαμείων ἀσεβείων μὴ εἰς ἐστὶν ἕως ἀθεοτήτα ἢ θεοσεβείας προλιμῶν ἕπιτα ἀθεοῦσθαι ἱερεῖα, μὴτε θεοσεβείας ἀλλῆθεν, μὴτε ἐν καπηλείῳ πίνειν, ἡ τεχνῆς πόνος κὲ ἐργασίας ἀνεχθῆναι κὲ ἐπονεῖσθαι προσηλαῖ κὲ ἐστὶν μὴν πειθομένης τιμῆς ἐστὶν ἀπειθείας ἐξῶθεν ξενοδοχεῖα καθ' ἑκάστην πόλιν καλῶσθαι πικρὰ ἢ ἀπολαύσασθαι οἱ ἐξῆται παρ' ἡμῶν φιλανθρωπίας, ἐτῶν ἡμεῖς ἡμῶν, ἀλλὰ κὲ τῶν ἄλλων, οἷς ἂν δευθῆναι χημάτων ὄθεν ἢ εὐπορήσεις, ἑπινερότητα ματεύς ἑκάστη γὰρ ἐστὶν αἰσχυρῆς μαδῆς κὲ πάσαν τὴν γαλατῖαν ἐκέλευσα δοθῆναι σίτες, κὲ ἐξῆται αἰσχυρῆς οἷς ἕσας ὡν τὸ μὴν πέμπτον εἰς ἐστὶν πένθιας, ἐστὶν τοῖς ἱερέων ὑποπρετιμῶν, ἀναλίσκεσθαι φημί χρῆναι τὰ δὲ ἄλλα τοῖς ξένοις ἐκ τοῖς μεταῖσιν ἑπινερότητα παρ' ἡμῶν αἰσχυρῆς γὰρ εἰ, τῆς μὴν ἱερατικῆς ἐδὲ μεταίτεται πρῶτος ἢ οἱ δυσώπειος γαλατῖαι πρὸς τοῖς ἐστωτῶν, κὲ ἐστὶν ἡμεῖς οἱ δὲ ἡμέτεροι, τῆς παρ' ἡμῶν ἑπινερότητας ἐνδεῖς φαίνομεν) διδάσκει δὲ καὶ συνεσφῆρειν ἐστὶν ἑλληνιστὰς εἰς τὰς τοιαύτας λειτουργίας, ἐκ τὰς ἑλληνικῆς κώμας ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς τῶν μαρτῶν κὲ τὰς ἑλληνικὰς ταῖς τοιαύταις

homines hujusmodi beneficentiae affue-
facito, docens illos, id olim a nobis insti-
tutum fuisse. Homerus enim Eumaeum
ficioquentem inducit.

*Haud mihi fas, vel si veniat te vilior
hospes,*

*Quemquam desplicere. A summo nam
sunt fove cuncti,*

*Qui peregre adveniunt, modicum au-
tem munus amicum est.*

Ne igitur aliis, ut bona nostra æmulen-
tur, permittentes, ipsi per fœcordiam nos
probro afficiamus: aut potius religio-
nem erga Deos prodamus. Quod si te
hæc agere accepero, exultabo gaudio. B
Præsides domi raro inviso: sed literas ad
eos sæpius mitte. Illis in urbem ingredi-
entibus nullus flamen occurrat. Cum
autem templa Deorum adierint, intra
vestibulum duntaxat occurrat flamen.
Intrantes vero illos nullus apparitorum
præcedat: sequatur autem qui volet.
Nam simulatque ingressus est limen de-
lubri, privatus efficitur. Tum enim, ut
probe nosti, intra templum imperium
obtinens; quandoquidem & divina lex
istud postulat. Et ij quidem qui obtem-
perant, revera pii sunt cultores Deo-
rum: qui vero fastum ac pompam cir-
cumferunt, vani sunt & inanis gloriae cu-
pidi. Equidem paratus sum subvenire
Pessinuntis, si Matrem Deorum sibi
propitiam reddiderint. Sin vero eam
neglexerint, non modo reprehensione
non carebunt; sed quod dictu mihi acer-
bum est, indignationem quoq; nostram
experientur.

*Namque mihi haud fas est miserari hos
atque fovere,*

*Qui sint insensu diis immortalibus ho-
snes.*

Perfuaide igitur illis, ut si curam sui à me
suscipi volunt, universi Matri Deorum
supplices sint.

CAP. XVII.

*Quomodo Julianus, ne tyrannus esse vide-
retur, Christianos dolose persecutus est; Et
Crucis vexillum deposuit: milites denique
sacrificare invitatos coegit.*

ET Imperator quidem cum ista & fa-
ceret & scriberet, subditos suos fa-
cile ac lubenti animo à Christiana
fide traducturum se esse existimabat.

ἐν ποίαις πρὸς διζέ, διδασκων αὐτὸς ὡς τὸ
πάλασιν ἡμέτερον ἔργον ὁμῆρου γὰρ αὐτὸ
πεποίηκεν εὐμαιον λέγοντα.

Ζεῖν ἔ μοι θέμις ἐστ', ἔτ' εἰ κακίον σέθεν
ἔλθοι,

Ζεῖνον ἀπμᾶσαι πρὸς γὰρ δῖος εἶσιν ἀ-
παλλες

Ζεῖνοί τε πῶχοί τε δόσις δ' ὀλίγη τῆ
Φίλη τε.

Μὴ δὲ τὰ παρ' ἡμῶν ἀγαθὰ ἀπαλλήλει ἀ-
λοῖς συγχαρήσῃς, αὐτοὶ τῆ βαθυμῆα καὶ
βρυχούμῃ, μᾶλλον δὲ κατὰ πρῶτον μέτρα τῶν
σέθεν θεῶν εὐλάβειαν εἰ ταῦτα πύθουσι
ἐγὼ σε πρὸς πόλιν, μετὰ εὐφροσύνῃς ἡ-
μαι σέθεν ἡγεμόνας ὀλιγάκις ἴπῃ τῆς κων-
σταντινῆ πόλιν, ἡπῶν τῶν μὴ εἰς αὐτοὺς ἰσχυ-
ροῦσιν ἀλλ' ὅταν εἰς τὰ ἱερὰ φοιῶσι τῶν θεῶν, εἰς
τῶν ἀσθενῶν ἡγεῖσθαι μὴ εἰς αὐτῶν εἰς
σφαλιότης ἐπέσθαι ὁ βεβούμῃ ἀμα-
εἰς τὸν ἐδὸν ἦλθε δὲ τεμνύρας, καὶ γέγονε ἡ-
της ἀρχῆς γὰρ αὐτὸς, ὡς οἶδα, τῶν ἐδὸν, πῶ
ὁ δὲ θεῶν ταῦτα ἀπαλλήλει θεσμός καὶ ἡμῶν
πειθόμενοι, καὶ ἀλήθειαν εἰσι θεοσεβείας εἰς
ἀνελχόμενοι τετύφῃ, δοξοκόποι εἰσι καὶ
δοξοὶ τῆ ποσιν ἐν ἡ βοθηθῆν ἔτοιμός εἰμι, εἰ τῶ
μῆτερά τῶν θεῶν ἴλεω κατὰ ἡσασθαι εἰσὶ
ἀμελεῖσθαι δὲ αὐτῆς, σέθεν ἀμεμῆτοι μοι, ἀ-
λά πικρὸν εἰπεῖν μὴ καὶ τ' παρ' ἡμῶν δὴ πῶ
σῶσι δυσμῆρειας

Οὐ γὰρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν ἡλεῦ-
ρεν

Ἄνδρας οἱ καὶ θεοῖσιν ἀπέχθονται ἀθανά-
τοισιν

D Πείθε τούτων αὐτῶν, εἰ τῆς παρ' ἐμῶν κη-
μονίας ἀνελχούσαι, πανδημεί τ' μητροὶ τῶν
θεῶν ἰκέτας γῆρας.

Κεφ. ιζ.

Ὅτι ἵνα μὴ τυραννίδος δόξῃ, τυχρήντων μετὰ γὰρ τῶν
σιανῶν καὶ σέθεν τ' καθαρῶν καὶ σῶν σῶν σῶν
σῶν τὸ στρατιωτικὸν ἀκούσις πῶσιν.

Ο' Μὲν βασιλεὺς τοιαῦτα ποιεῖν καὶ γὰρ
φῶν, ἡγεῖτο βραδύως σέθεν δόξῃ
τῆς ἐκόντας μετὰ ἡσασθαι δὲ ὄσμῃ

πάντα ἀπεδάξων ἐπὶ καθυρέσει τῶν χρι-
 στιανῶν θρησκείας, ἕτε πείθειν παύσει, οἷός τε
 ἦν, ἀειφανὸς τε βιάζεσθαι, ἠγχιυέβ, μὴ
 τυραννικός εἶναι δόξῃ, ἔ μὴν καθυφῆκε τῆς
 ἀποθυμίας, ἀλλὰ πάντα ἐμνηχάτο, πρὸς
 ἑλληνισμόν τὸ ὑποήκοον, μάλιστα τὸς εὐαγω-
 λικόν, ὁ μὴν, δι' ἑαυτῶν τὸ ἵδιὰ τῶν δεχόντων
 ἐπαγορεύει, ἀτεχνῶς ἵδιὰ πάντων ἑλληνί-
 ζων προσεβίζων, μελαποειν ἔγνωκεν εἰς τὸ
 πρῶτον γῆμα, τὸ κορυφαῖον τῶν ῥωμαί-
 κῶν συμβημάτων, ὅπερ κωνσταντῖνον κτ' εἶδον
 πρῶταγμα, ὡς ἐν τοῖς πρῶτον εἰρηται,
 εἰς ταυρῶν σύμβολον μετέτυπωσεν, ἐν ἧ ταῖς
 δημοσίαις εἰκόσιν Ἰημελές ἐποιεῖτο ἄστα-
 γραφειν αὐτῶν, δία μὴν, οἷά γε ἐν τῷ ἔρανε
 προσφαιούμηνον, καὶ σέφανον καὶ ἀλεργίδα
 τὰ σύμβολα τῆς βασιλείας παρέχοντα ἄρεα
 ἔ καὶ τὸν ἑρμῆν εἰς αὐτὸν βλέποντας, καὶ
 καθάπερ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπιμαρτυρεῖντας
 ὡς ἀγαθὸς εἶη πρὸς λόγους καὶ πολεμικός.
 ἐκείδουσε δὲ ταυτὰ καὶ ὅσα ἄλλα πρὸς ἑλ-
 ληνικὸν ἔρα σέβας, ἄσταμῖνυα ταις εἰκό-
 σιν ὡς προσφάσει τῆς εἰς βασιλεία νενο-
 μωμένης τιμῆς, λεληθότως προσκωμῶν τοῖς
 συγγραμμοῖς ἀποχευόμενος τε τοῖς
 λογαίοις ἔθεσι, πάσῃ ἀεινοῖα ἐσπῆδαζε
 ἀεπτεν τῶν ὑποκόων τὴν προσείρεσιν, ἐνε-
 κειρῶς εἰ πείσειεν, ἐτοιμότερον οἷς ἀνθε-
 λῶν, τὸ λοιπὸν ἐπιχειρήσειν, εἰ ἵ ἀπειθῶν-
 τας, εὐροῖ, συγγνώμης ἐκτός κολάσειν, ὡς
 πρὸς τὰ ἔθνη ῥωμαίων νεωτερίζουσας, καὶ
 ἐπολιτεῖαν καὶ βασιλεία ἑξαμαρτίαν οἷας
 ἰστομῆν ἐν, οἷ καὶ δίκην εἰσεπραχθησαν,
 τυπῆκαν τὸν λόγον, καὶ ὡς ἐβῆ ἦν, ὅκα
 κείχοντο προσκωμῶν τὸ ἵπληθῶν, οἷα Φι-
 λῶν, ὑπο ἀγνοίας ἠγνώμης ἀπειέργα,
 ἠμῶ ἀπλῶς παλαιῶ ἠγῆντο πείθειν, καὶ
 ἀπλῶστερον ταῖς εἰκόσιν προσήσαν βα-
 σιλεῖ δὲ πλέον ἔδεν ἠνυέβ, καὶ ταύτης
 τῆς τέχνης εἰς πείρεσιν προσελθούσης, ἔ μὴν
 ἀειδῖδε, ἀλλὰ πάντα ἐπινοῶν διελέει,
 ὡς ἀν προσάγοι ὅδῃ ἀρχομένους ἄστα-
 πησῖας αὐτῶ θρησκείαν οἷον ἵ καὶ τότε
 ἐμνηχάτο, ὅκα ἀπάδει τῷ εἰρημένῳ
 ἀειφανέστερον μῦθῳ τῷ προτέρῳ καὶ
 βλαμότερον ἐπεχειρήθη, καὶ πρόσφασις

A Cumque omnia moliretur ad everten-
 dam Christianorum religionem, persua-
 dere quidem nullatenus valuit: palam
 autē vim inferre erubescēbat, ne tyran-
 nus esse videretur. Nec tamen de
 studio suo quidquam remisit: sed omnia
 excogitavit, quibus subditos ac præci-
 pue milites ad Gentilium religionem,
 partim per se, partim per Præsides allie-
 ceret. Denique ut omnibus modis
 eos Gentilium superstitioni assuefaceret,
 in pristinam formam commutare decre-
 vit signum illud nobilissimum exerci-
 tum Romanorum, quod Constanti-
 nus Deo jubente, ut superius retulimus,
 in crucis formam converterat. In pu-
 blicis autem imaginibus curavit, ut iux-
 ta se pingeretur Jupiter, velut ex cælo
 apparens, & coronam ac purpuram,
 Imperii insignia, ipsi præbens: aut
 Mars ac Mercurius, oculos in ipsum
 conjicientes, ac veluti oculorum nutu
 testificantes, eum disertum esse &
 rei militaris peritum. Hæc & ejus-
 modi alia quæ ad Gentilium cultum
 pertinent, imaginibus suis inferi jus-
 sit: eo consilio, ut sub obtentu honoris
 qui Imperatori deferri solet, Romani
 eos etiam qui simul picti erant, im-
 prudentes adorarent. Ab utensque vete-
 ribus institutis, omni industria labora-
 bat, ut subditorum animos deciperet.
 Sic enim cogitabat, si quidem ea persua-
 sisset, reliqua quæ vellet se deinceps
 facilius aggressurum. Si vero refraga-
 rios deprehendisset, se absq; ulla venia
 in illos animadverturum, utpote qui
 contra mores atque instituta Romano-
 rum, novitati studerent, & in repu-
 blicam inque Imperatorem ipsum pec-
 carent. Ac pauci quidem, qui etiam
 pœnas dederunt, consilium ejus intel-
 lexere, nec, ut moris erat, adorare
 sustinuerunt. Vulgus vero, et solet,
 vel ignorance, vel simplicitate animi
 ductum, vetustæ consuetudini omnino
 parendum esse existimabat, & incon-
 sultius ad imagines accedebat. Verum
 Imperator, ne hanc quidem fraudem
 expertus, quidquam profecit. Non
 cessavit tamen, sed perstitit omnia
 moliri atque excogitare, ut subditos
 ad eandem cum ipso religionem co-
 lendam adduceret. Id vero quod
 tunc temporis machinatus est, non valde
 discrepat ab eo quod jam retuli. Aper-
 tius tamen quam prius illud, & majore
 cum violentia susceptum est: nec paucis

qui in palatio militabant, fortitudinis suæ declarandæ occasionem præbuit. Nam cum tempus advenisset, quo donativum à Principe erogandum erat militibus, id autem plerumque fit diebus festis Romanorum, & natalibus Imperatorum atque urbium regiarum, secum ipse considerans, milites suo pro ingenio simplices esse atque incautos, & ob insitam ipsis cupiditatem pecuniis facile decipi, arte quadam usus est ut eos ad sacrificandum impelleret. Mos enim erat jam inde à prisca temporibus, ut donativum accepturi diis immolarent. Cum igitur singuli ad donativum accederent, hi qui Imperatori astabant, unumquemque thus adolere jubebant. Thus enim & ignis prope appositus erat. Idque ex veteri more institutoque Romanorum. Tum vero alii quidem absque metu magnitudinem animi sui declararunt, nec aut thus adolere, aut donativum ab Imperatore accipere voluerunt. Alii vero, consuetudinis ac vetustatis specie inducti, ne scelus quidem suum animadverterunt. Alii lucro proposito inelcati, aut metu ac perturbatione præventi ob scenam quæ repente ipsorum oculis apparebat, licet se Gentilium more sacra facere intelligerent, haud tamen istud piaculum effugerunt. Fertur autem quosdam ex iis qui istud sceleris imprudenter admiserant, cum in convivio, ut fieri solet, sibi mutuo propinarent benevolentiam testificandæ causâ, Christum ad singula pocula nominasse. Quendam vero ex convivis hæc illis respondisse: Mirum quidpiam patimini, Christum invocantes, quem paulo antea negavistis, tunc cum donativum accipientes à Principe, thus in focum imposuistis. Quibus auditis, cum facinus quod admiserant intelligere cœpissent, illico exsistentes, publice discurrere cœperunt, vociferantes, & cum lachrymis Deum hominesque testantes, Christianos se esse, ac semper fuisse: per ignorationem autem ejus quod fieret, si tamen id licet dicere, solam manum sacrificasse, animo neutiquam conscio. Post hæc Imperatorem adeuntes, projecto quod dederat auro, petierunt admodum forti animo, ut donum suum reciperet: ipsos vero interficeret. Neque enim se mutatos sententiam, si pro scelere quod manus ipsorum admiserat, toto corpore pœnas perfolerent

ἀνδρείας ὅτι ὀλίγοις ἐγγέβη τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ στρατιωτῶν ἐπεὶ γὰρ καὶ παρὴν βασιλεὺς δωρεῶν στρατιώταις, γίνεται δὲ τὸ ὡς Ἰππῶν ἐν ταῖς ῥωμαίων ἱερουργίαις, καὶ βασιλέων, καὶ βασιλίδων πόλεων ἐν γρηθλοῖς ἡμέραις, λογισάμενος ὡς ἀπλὴν φύσει καὶ εὐνοῦν ἐστὶ τὸ στρατιωτικόν, καὶ ὑποσυνήθη πλεονεξίας ῥαδίως ἠπάται χρηματικῶν τῶν δὲ Ἰππῶν ταύτῳ παροῦσαν, ἐκαστοὶ τῶν βασιλεῖ παρεσῶτες ἐκέλευον θυμῶν προῦκειν γὰρ πολλοῖον λίβαιναι καὶ πῶς ὡς δὴ τὸ παλαιὸν ῥωμαίοις νεομαρτυροῦν ἐνταῦθα οἱ μὲν, ἀδελφῶς τὴν ἀνδρείαν ἐπεδείξαντο, καὶ ἔτε θυμῶσαι, ἔτε δὲ ἄλλοι πᾶσα ἡ βασιλείῳ λαθεῖν ἠνεχότο οἱ δὲ, προσημαίνοντες καὶ δεχόμενοι, εἰς εἰς γὰρ ἐλάβον ὁ ἡμέραν οἱ δὲ, τὸ φαινομένῳ κέρδει δὲλεαδέντες, ἢ δὲ ἐκαστοὶ φορέω προσημαίνοντες ἐκ τῆς ἀποφαινομένης ἀναφανθείσης σκωπῆς, εἰ καὶ σωματικῶν ἐλλυγιστοῦν, τὸ μὴ τὸ παθεῖν ἢ δὲ τὸ γοῦν τῶν δὲ αὐτῶν ἀγνοία ἀπεποσῶν ταύτη τῇ ἀμαρτίᾳ, λέγονται πρὸς ταῦτα, ὡς εἰσὶν οἱ φιλοφρονητοῦν, οἳ γὰρ ἐν ταῖς πότεσι γίνεσθαι φιλεῖ, καὶ ἀποσῶν ἀλλήλοισι, χεῖρον ἐπινομάσαι ταῖς κινήσιν ὑπολαβόντα δὲ πᾶσα τῶν δαιμονίων θαυμασίων, ἔφη, ὑπομῆσαι, χεῖρον Ἰππῶν κέρδει, ὃν ἀποβραχέως ἠνεχάσθη καὶ τὸ δῶρον πᾶσα ἡ βασιλείῳ δεχόμενοι, τῶν πρὸς τὸν λιβανωτὸν Ἰππῶν κέρδει, ἡμα δὲ τὸ ἡκίσταν, καὶ σωματικῶν ἐργάσαντο, αὐτίκα ἀναπνοήσασθαι, ἀποσῶν ἔθειον, βοῶντες καὶ δεδαιμονίων καὶ Θεὸν αὐτὸν καὶ πάντας ἀνθρώπους μαρτυροῦντες, χριστιανὸς εἶναι σφῶν καὶ διαμῶναι ἐν ἀγνοίᾳ δὲ τὸ γεγονόσθαι, εἰ γὰρ εἰπεῖν ἐστὶ, μόνῳ ἐλλυγισμῶ τῆν χεῖρον μὴ συμπραξάσης τῆς διανοίας ἐπεὶ ὡς βασιλεὺς ἦλθον, προσημαίνοντες δὲ δῶκα χεῖρον, ὃ μάλᾳ ἀνδρείῳ οἰκείον δῶρον ὑπολαβῶν ἦταν, αὐτῶν δὲ ἀνελεῖν μὴ μεταμελήσασθαι γὰρ εἰ ὑπὲρ ὧν προσημαίνοντες ἐκτὸς ἡμαρτίας δεξιά, τῶν παντὶ σωματικῶν δὲλεαδέντων

δια Χριστόν ὁ ὁ βασιλεὺς καί τε χαλεπῶς ἐσεγκῶν, κλειναμὴν αὐτῆς ἐφυλάξατο, μὴ μαρτυρίας γεῶν ἀξιώθειεν ἀφελόμενον ὁ τῆς βασιλείας, ἡξιώσατο τῶν βασιλείων.

A propter Christum. Imperator vero, quamvis eo facto exasperatus esset, eos tamen occidere noluit, ne honorem martyrii adipiscerentur: sed ex auctoritate palatio expulit.

Κεφ. ιη΄.

ὁ ἰουλιανὸς ἐκάλει χριστιανὸν καὶ ἀγορῶν, καὶ ἐκρίνω, καὶ μὴ ἐπιτρέψαι τῶν ἰλλυρικῶν παιδείαν, καὶ οὐ βασιλείᾳ μὴ ἀποχρησθεῖν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἀπολλωνιαί, ἀντισταμίνας αὐτῶν, καὶ ἰουλιανῶν τὰ βιβλία πρὸς τῶν ἰλλυρικῶν φράσιν, καὶ ἰουλιανῶν ἀπολλωνιαί, καὶ χριστιανῶν ἀναξίμω, ὁ μὲν ἠθροικῶν καὶ ἰαν γραφῶν, ὁ δὲ ἠρωϊζῶν, καὶ παύσαι ποιεῖν μιμήματα.

CAP. XVIII.

Quomodo Julianus Christianos foro ac iudiciis uti, & Græcorum disciplinis institui prohibuit: & de Basilio magno, Gregorio Theologo, atque Apollinare, qui Imperatori resistentes, sacra volumina in Græcum sermonem transtulerunt. Et quod Gregorius Nazianzenus, soluta oratione admodum eleganter multa scripsit; Apollinaris vero Heroicum carmen composuit, cunctosque veteres Poetas imitatus est.

B quidem Nazianzenus, soluta oratione admodum eleganter multa scripsit; Apollinaris vero Heroicum carmen composuit, cunctosque veteres Poetas imitatus est.

Τούτῃ ὁ τῆ γνώμης καὶ οὐκ ἀπὸ πάσης τῆς χριστιανῆς ὑπῆρχον, ἀφορμῆς λαβόμενον ὅτι οὐκ ἐπιτρέψαι τῶν ἰλλυρικῶν παιδείαν, καὶ οὐ βασιλείᾳ μὴ ἀποχρησθεῖν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἀπολλωνιαί, ἀντισταμίνας αὐτῶν, καὶ ἰουλιανῶν τὰ βιβλία πρὸς τῶν ἰλλυρικῶν φράσιν, καὶ ἰουλιανῶν ἀπολλωνιαί, καὶ χριστιανῶν ἀναξίμω, ὁ μὲν ἠθροικῶν καὶ ἰαν γραφῶν, ὁ δὲ ἠρωϊζῶν, καὶ παύσαι ποιεῖν μιμήματα. Τούτῃ ὁ τῆ γνώμης καὶ οὐκ ἀπὸ πάσης τῆς χριστιανῆς ὑπῆρχον, ἀφορμῆς λαβόμενον ὅτι οὐκ ἐπιτρέψαι τῶν ἰλλυρικῶν παιδείαν, καὶ οὐ βασιλείᾳ μὴ ἀποχρησθεῖν τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἀπολλωνιαί, ἀντισταμίνας αὐτῶν, καὶ ἰουλιανῶν τὰ βιβλία πρὸς τῶν ἰλλυρικῶν φράσιν, καὶ ἰουλιανῶν ἀπολλωνιαί, καὶ χριστιανῶν ἀναξίμω, ὁ μὲν ἠθροικῶν καὶ ἰαν γραφῶν, ὁ δὲ ἠρωϊζῶν, καὶ παύσαι ποιεῖν μιμήματα.

Odem animo fuit erga reliquos omnes Christianos, ubi occasione nactus fuerat. Is enim qui sacrificare abnuerent, etsi nihil haberet quod illis objiceret, jus civitatis adimebat. A conventibus quoque & a foro eos prohibuit: nec iudicare aut magistratus gerere, aut honoribus ac dignitatibus frui permisit. Sed & Christianorum liberos, haudquaquam passus est Poetas atque Oratores Græcorum ediscere, & Gentilium Professorum scholas frequentare. Utebantur enim animo non mediocriter Apollinaris Syrus, omni disciplinarum genere instructus: & Basilius Gregoriusque Cappadoces, qui cunctos illius temporis Oratores longè superabant: multique præterea disertissimi viri, quorum alii fidem Nicæni Concilii sequebantur: alii opinionem Arii erant amplexi. Cum igitur persuadendi facultatem hinc tantum parari existimaret, non permisit Christianis ut Græcorum disciplinis erudirentur. Quo quidem tempore Apollinaris is quem supra dixi, multiplici eruditione & ingenio quo valebat, opportune usus, pro Homeri carmine, Hebræorum antiquitatem usque ad regnum Saulis heroico versu conscripsit, & universum opus in quatuor ac viginti partes distribuit, ac singulis libris ex Græcorum literis cognomentum indidit, juxta earum numerum atque ordinem. Scripsit etiam comædias instar fabularum Menandri. Euripidis quoque tragædias, & Pindari Lyram imitatus est. Denique ut compendio dicam, sumptis ex sacra Scriptura argumentis liberalium disciplinarum, brevi tempore lucubra-

tiones composuit, & numero & præstantia æquales iis qui apud Græcos in eo genere celebres exstiterē, seu genium, seu dictionem, seu formam, seu dispositionem operis spectes. Adeo ut nisi homines antiquitatem venerari solerent, & ea maxime diligere quibus assueverunt; Apollinaris libros æque ac veterum illorum laudaturi essent ac discituri: eoq; magis ingenium hominis admiraturi; quod veterum quidem singuli in uno tantum genere doctrinæ versati sunt: hic vero omnia complexus, vim ac præstantiam uniuscujusque, ubi usus id postularet, expressit. Nec ignobilis est ejusdem liber, quem adversus Imperatorem, & Gentilium Philosophos composuit, qui de veritate inscribitur. In quo etiam absque ullo testimonio sacrorum librorum, ostendit illos vano errore deceptos, secus quam decet de Deo sentire. Etenim Imperator nostra irridens, ad illustrißimos Episcopos hujusmodi Epistolam scripserat. Legi: intellexi: damnavi. Quibus illi ita rescriptisse dicuntur. Legisti quidem, sed non intellexisti. Nam si intellexisses, nunquam condemnassus. Non desunt tamen qui Basilio Ecclesiæ Cappadocum Episcopo hanc Epistolam tribuant: neque id à vero abhorret. Verum si ab hoc, si ab alio quopiam scripta est, scriptorem ejus mirari profecto debemus, tum ob magnitudinem animi, tum ob eruditionem.

Α ἐπενόησεν ἰσαριθμῶς ἢ ἰσὺς ἀριθμῶν μαλαίας, ἤθει τε καὶ φροσίνῃ καὶ χαλεκότητι οἰκονομία ὁμοία τοῖς παρ' Ἕλλησιν ἐν τῷ αἰσθητικῷ εὐδοκμήσασιν ὥστε εἰ μὴ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ σωτήρια δόξα ἐνόμιζον, Ἰησοῦς, οἶμαι, τοῖς παλαιῶν τῶν πολλῶν ἀρετῶν ἐπὶ τῶν καὶ ἐδιδάσκοντων τῶν πλείον ἀπὸ τῆν εὐφυῶν θαυμαστικῶν, ὅσω γὰρ τῶν μὴ δευτέρων ἕκαστος ἀπὸ μόνον ἰσώδασεν ὁ ἴσος, τὰ πάντα Ἰησοῦς, ἐν κατεπεύγησει χρεία τὴν ἐκάστην δευτέρῳ ἀπεμάξατο ἐκ ἀρχῆς ἢ ἑσπερῶς ἀπὸ τῆν βασιλείᾳ ἤτοι ἐδὺ παρ' Ἕλλησι φιλοσοφῶν ἐστὶν αὐτῷ λόγῳ, ὃν ὡς ἐρ ἀληθείᾳ ἐπιγραφῆν ἐν ᾧ καὶ δίχα τῆς τῶν ἱερῶν λόγων μαρτυρίας, εἰδείξεν αὐτῶν ἀποσκευασθέντες Ἐδρόντος ἀπὸ Θεοῦ φροσίνῃ τὰς ἡδονῶν δάζων ὁ βασιλεὺς, τοῖς τότε διαπιστωτοῖς Ἰησοῦσιν ἐπέσειλεν, ἀνέγνω, ἔγνω, καὶ ἔγνω ἑδὺ δὲ, ἀπὸς ταῦτα ἀνιχνεύσει, ἀνέγνω, ἀλλ' ἀπέγνω, εἰ ἔγνω, ὅτι κατέγνω, εἰ δὲ οἱ βασιλεὺς τῶν παλαιῶν τῆς καππαδοκῶν ἐκκλησίας ταῦτῳ τῷ Ἰησοῦ ἀναλίθησιν καὶ ἀπὸ ἀπὸ ἀπὸ ἀπὸ αὐτῶν, εἰτε ἀλλὰ ταῦτα ἐστὶν, ἀγαθὴ δὲ καὶ ἀνδρείας καὶ παιδεύσεως τὸν γραψῆσα.

CAP. XIX.

Κεφ. ιθ.

De libro Juliani quem μισοπάτριστα inscripsit: & de Daphne suburbano Antiochiæ; ejusq; descriptio: & de translatione reliquiarum Babyle Episcopi & Martyris.

Περὶ τῶν λόγων τῶν ἐπισημασμένων ἐπισημασμένων ἐν ἀντιοχείᾳ πόλεως. Ἐπεφρονεῖ αὐτῶν ἐπὶ τῆς μετὰ μισθῶν τῶν λειψάνων βασιλείᾳ τῶν ἱεροῦ τυ.

CÆterum Imperator cum bello Persis inferre cuperet, Antiochiam Syriæ venit. Ibi cum populus vociferatus esset, maximam quidem copiam esse frugum, sed eas carius vendi: Imperator liberalitate sua plebem, ut opinor, demereri studens, res in foro venales viliore quam par erat pretio distrahi jussit. Cumque mercatores fuga se subduxissent, res quidem ad victum necessariae deficere cæperunt. Antiocheni vero graviter id ferentes, Imperatorem probris affecerunt, & in barbam ejus, eo quod promissior esset, cavillati sunt:

Ο Δὲ βασιλεὺς πέρσαις Ἰησοῦσιν ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἐκδοῦσιν ἑδὺ τῶν πολλῶν μὴν ἐστὶ τὰ Ἰησοῦσιν, πολλὰ ἢ πλεονάζοντο ὑπὸ φιλοφροσύνης, οἶμαι, τὸν δὲ ἴσον ἐπαγόμῳ, Ἰησοῦσιν εἰδὲ τιμῶν μαλὶτὰ ἐπ' ἀγορῆς ὡς πάλαι ἔμαρτο Ἰαξέν ἐκφυγόντων δὲ τῶν καππῶν, τῶν μὲν Ἰησοῦσιν ἐπέλειπεν ἀνιχνεύσει ἢ δὲ αὐτῶν τῶν ποιῆμενοι, τὸν βασιλεὺς ὕβριστα, καὶ εἰς τὸν πῶν αὐτῶν ὡς βαθεύσει ἐπὶ τῶν καππῶν.

καὶ εἰς τὸ νόμισμα, ὅπ τὰυρα εἶχεν εἰκό-
 ναί τὸν ὄκοσμον Ἰπείσης τῆς Ἰωνίων ταύ-
 ρων ἰσχυρῶς ἠγεμόνι ἀνατεταράφθαι ἐπέώ-
 θησαν· ὁ δὲ, τὰ πρῶτα ὀργισθεὶς, ἠπέ-
 λει ἀνιοχέας κακῶς ποιήσεν· καὶ εἰς ταρ-
 σὸν μετοικίζεσθαι παρεσκιάζετο· ἰσπε-
 ρουῖς ὃ τῆ θυμῷ μετὰ βαλλόμενος, λόγοις
 μόνις τῷ ὕβρι ἡμιώατο· κάλλισον καὶ
 μάλα ἀσείον λόγον, ὃν μετὰ πῶγωνα ἐπέ-
 γραψέ, καὶ ἀνιοχέων διεξελθῶν χριστιανοῖς
 ὃ καὶ θάθα ὁμοίως ἐχρητο, καὶ τὸ ἐλλω-
 κὸν κρημῶεν ἐπέδραζεν· οἷα γὰρ τότε
 συνέβη παρὶ τῷ θήκῳ βαβύλα ἔ μάρ-
 τυροῦ, καὶ τῷ ἐν δάφνῃ ναῶ ἔ δόλλω-
 ροῦ· ἀξίον ἀφηγήσασθαι ἀρχομαι δὲ ἐν-
 τεύθεν δάφνῃ τὸ Ἰπείσημον τῆς ἀνιοχέας
 παρὰ τῆσιν, κομιᾷ μὲν ἄλσει κυπαρισσῶν
 πολλῶν ποικίλλε· δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
 φυτοῖς ἀναμιξέταις κυπαρισσοῖς· ἰσπερ δὲ
 τῆς δένδρον, ἀμοιβασθὸν τῆς ὠρῶν ἐνώθη ἔ
 παποδᾶπα εἶδη ἀνθῶν ἡ γῆ φέρει ὀρσφῆ
 δὲ περὶ μάλλον, ἢ σκια πᾶντα καὶ τὸν χῶ-
 ρον πείκειται, τῆ πυκνότητι τῶν κλάδων ἔ
 τῆ φύλλων μὴ συγχωρῆσα τῷ ἀκτῖνα
 τῆ δάφνῃ ἐμβάλλειν· ἰσπερ τε καὶ λίαν
 ἐπὶ τῆσιν ἐστίν, ἀφθονία τε καὶ κάλλει ὕδα-
 τιν καὶ ὠρῶν ἐνχεασία, καὶ παρσσηνῶν
 ἀνέμων πνοαῖς· ἐνταῦθα δὲ παῖδες ἐλλή-
 κων μυθῶσι, δάφνῳ τὴν λάδων ἔ ποτα-
 μῶν δὲ δακτύλου Φεύγσων δόλλωνα τὸν
 ἐρσην, εἰς ὁμώνυμον φύλλον αὐτὴν μετὰ βα-
 λῶν τὸν ὃ, μὴ ὃ ἔως ἀπαλλαγῆτα τῆ
 πᾶντες, ἔφανωθῆναι τοῖς κλάδοις τῆς ἐρω-
 μένης, καὶ δένδρον ἔσαν ἀεπιτύχασθαι, ἔ
 τῆ παρσσηνῶν τὰ μάλισα πηῆσαι τὸ χω-
 ρον, εἰπερ τι ἄλλο κεχασμένον ἰσπερ·
 τοῖς τῶ ὃ οὐ τῶ παρσσηνῶν τῆ δάφνῃ, Ἰπ-
 κᾶνεν τοῖς ἐπικέσιν, ἀχρὸν ἐνομιζέσθαι ἢ τε
 γῆ τῆσιν καὶ φύσις τῆ χῶρῆσ παρσσηνῶν
 Ἰπείσησιν, καὶ ἰσπερ τῆσιν ἐρωπική τις
 ἔσται, μικρῶς λαβομένη ἀφορμῆσ διπλῆν
 ἀπετέλει τὸ πᾶν ἔ τοῖς διεσθαρμένοις νέοις·
 εἰς ἀεπιτύχασθαι γῆ παρσσηνῶν τὰ μυθῶ-
 μῶν, χαλεπῶς ἔσκαίοντο, καὶ ἀνέδλω εἰς
 κηλῶσ παρσσηνῶν ἐχῶρην, ἔ ἰσπερ
 ἐνώμῶν, ἔτε σῶφρονας καὶ ταυτὸν ὀρεῖν

A nummos quoque irritantes, quibus
 imago tauri erat insculpta. Orbem
 enim illo imperante eversum esse, per-
 inde ac tauros supinos, jocando dice-
 bant. At Imperator initio quidem ira
 succensus, Antiochenis minatus est, sese
 illos male multaturum: Tarsumque
 migrare jam parabat. Sed animi æstu
 repente mutato, verbis duntaxat con-
 tumeliam suam ultus est: elegantissi-
 mo & admodum faceto adversus An-
 tiochenos libro composito, quem *μισο-
 πῶγωνα* inscripsit. Porro Christianos
 etiam in hac urbe solito more tractavit,
 & religionem Gentilium illic stabilire
 studuit. Ea vero quæ tunc temporis
 circa loculum Babylæ Martyris, & in
 templo Apollinis Daphnæi contige-
 runt, operæ pretium fuerit commemo-
 rare. Narrationem autem hinc ex-
 ordiatur. Daphne nobile Antiochiæ sub-
 urbanum, multarum quidem cupressor-
 um nemore nitescit. Sed & aliis inter
 cupressos confitis arboribus variatur.
 Sub arboribus autem, pro temporum
 vicissitudine, fragrantissimos omnis ge-
 neris flores tellus gignit. Porro lacunæ
 potius quoddam, quàm umbra, locum
 undique obteggit, præ frondium ac ra-
 morum densitate, folis radios humum
 usque pertingere non sinens. Amœ-
 nus præterea ac jucundus est locus ob
 aquarum copiam ac pulchritudinem, &
 ob temperiem cæli, & propter auras
 molliter spirantes. Ibi fabulantur Græci
 Daphnem Ladonis fluvii filiam, ex Ar-
 cadia fugientem Apollinem amato-
 rem, in arborem nominis sui conver-
 sam esse. Apollinem vero ne tum qui-
 dem perturbatione animi liberatum, ex
 ramis amatæ coronam sibi texuisse, eam-
 que licet arborem brachiis complexum
 fuisse. Et hunc locum præ cæteris
 quos amabat, præsentia sua ac diu-
 turno domicilio honorasse. Cum igitur
 hujusmodi esset suburbanum Daph-
 ne, pedem eò inferre vitis bonis
 turpe habebatur. Nam & situs ac na-
 tura loci ad voluptatem accommoda-
 ta, & ipsius fabulæ argumentum ama-
 torium, levi arrepta occasione, mor-
 bum duplo graviore accendebat cor-
 ruptis adolescentibus. Hi enim fabu-
 lam illam ad excusationem flagitii sui
 prætendentes, multo magis inflamma-
 bantur, omnique licentia ad turpes actus
 prorumpentes, nec ipsi modeste agere
 poterant, nec modestos viros illic cernere

Kkkk

sustinebant. Nam qui absque amica A
 diverfaretur apud Daphnen, is stupidus
 & inurbanus, & tanquam scelus quod-
 dam ac piaculum fugiendus videbatur.
 Et alioqui locus hic Paganis venerabilis,
 magnoque in honore erat. Erat enim
 illic Apollinis Daphnæi pulcherrimum
 simulachrum, & templum magnifice
 atque ambitiose constructum. Cujus
 templi conditor fuisse dicitur Seleucus,
 pater Antiochi illius, à quo Antio-
 chia nomen accepit. Credebatur et-
 iam ab illis qui ista colunt ac prædicant,
 aquam illuc divinatricem fluere ex fonte
 Castalio, qui idem nomen eandem- B
 que efficaciam haberet, quam ille Del-
 phicus. Denique & Hadriano adhuc
 privato imperium eo loco prænutiatum
 esse jactant. Nam cum folium
 lauri immerfisset in fonte, futuri no-
 titiam hausisset dicitur, quæ in fronde
 descripta esset. Cum autem postea ad
 imperium pervenisset, fontem ob-
 struxisset fertur, ne aliis etiam liceret
 res futuras prænoscere. Verum has
 fabulas, ejusmodi rerum Studiosis accu-
 ratius exponendas relinquamus. Post-
 quam vero Gallus frater Juliani, Cæ-
 sar à Constantio nuncupatus, Antio-
 chiæ sedem fixit: cum esset Christianus,
 eosque qui religionis causa mar-
 tyrium pertulerant impensè veneraretur,
 eum locum superstitione Gentilium,
 & intemperantium hominum flagitiis
 purgare constituit. Id autem se facili-
 ter consecutorum arbitratus, si Eccle-
 siam illic ex adverso templi Apollinis
 construxisset, loculum Babylæ Mar-
 tyris, qui olim Ecclesiam Antiochenam
 summa cum laude rexerat, & glorioso
 martyrio occubuerat, Daphnen trans-
 tulit. Ex eo tempore ajunt dæmo-
 nem more solito oracula reddere de-
 fuisse. Et initio quidem credebatur
 ideo obmutuisse, quod victimis & D
 cultu illo careret, quo prius observa-
 batur. Verum ex iis quæ secuta sunt
 apparuit, Martyrem qui in proximo
 collocatus erat, obstitisse, quo minus
 responsa eaderet. Etenim cum Julianus
 orbem Romanum solus administraret,
 quamvis libamenta & nidor, & hostia-
 rum copia dæmoni abunde suppeteret,
 nihilominus conticuit. Tandemque re-
 sponso dato, causam prioris silentii ipse
 met prodidit. Nam cum Imperator de
 quibus ipsi visum erat negotiis oracu-
 lum illic consulere cœterevisset, templum

ἀνεχώρητοι ὡς ἡ διατριβὴ ἐπιπέσει ἐρωμένους
 δάφνη ἐτύχχανεν, κλιθίος τε καὶ ἀγροῦ
 ἐδοκεῖ καὶ ὡς περὶ τὴν ἀγροῦ ἢ δὴ ποταμὸς
 κλιθίος ἢ καὶ ἄλλως ἢ σεβασμῶν ἐπεὶ πάλ-
 λη τοῖς ἑλληνισαῖς ὁ χάρος ἐστὶ ἐτύχχανεν
 ἢ ἡδὲ ἐνθάδε δαφναῖα δὴ πάλιν ἀνεκα-
 λές ἀγαλμα, ἐνεὸς μεγαλοφυῶς τὴν ἐπι-
 πολίμως ἐξήρασμένους ὄν λόγῳ οἰκοδομη-
 σαι σελδίκον τὸν ἀνλιοχὲν πάτερα, ὡς ἐπινο-
 μόν ἐστι ἡ ἀνλιοχέων πόλις. Ἐπιστέλλει δὲ πρὸς
 τοῖς τὰ δὲ ἀπρεσβείασι, ρεῖν αὐτοῖσι καὶ ἰσο-
 μακικὸν δὴ κασαλίας τῆς πηγῆς, ἡμῶν
 τῆς ἐν δελφοῖς ἐνεργείας τε καὶ ἀποστο-
 είας λαχέσσης ἀμείλιτοι καὶ ἀδυνατοῖσι
 ἰδωθέντι, τὰ περὶ τῆς βασιλείας αἰχμη-
 ἐνθάδε ἀπομυθῆσθαι φασι γὰρ αὐτοῖσι ἐπι-
 λον δάφνης ἐμβάψαντα τῇ πηγῇ, δρῶσα
 τὴν τῷ ἐδόμενον γῶσιν, ἐγχεσθῶς ἐπὶ τῇ
 φύλλῃ δηλωθῆσαν παρελθόντα ἢ ἐπι-
 ἡγεμονίαν κατὰ χάσασιν τὴν πηγὴν, ὡς καὶ
 ἐξῆνα καὶ ἄλλοις ἀπομυθῆσαν τὸ μέλλον
 ἀλλὰ τὰτα μὴν οἷς τέττον μέλει, ἀνεβί-
 C μυθολογῆσθαι ἐπεὶ ἡ γὰρ ὁ ἰεραὶ
 ἀδελφός καῖσαρ κατὰ σὰς ἀπρεσβείασι
 ἐν ἀνλιοχίᾳ δῆγε, χριστιανός ὢν καὶ κα-
 μάλις ἀπρεσβείων ἐστὶ ὡς ἔδωκε δόγματι
 μεμαρτυρηκότας, ἐγινωκεῖ ἑλληνικῆς ἀπο-
 δαιμονίας ἐ ὑβρεως ἀκολάσων ἀνδραπο-
 τέτων ἐκκαθαῖραι τὸν χάρος ἀπομυθῆσθαι
 βραδίως ἀπείσεσθαι, εἰ ἐπιπέσει ἐνθάδε ἀν-
 λικαλασῆσθαι οἶκον, μετέθηκεν εἰς δάφνην τὴν
 λάρνακα τῆς βαβυλῆς Ἐμαρτυρῶν ὡς δὲ μα-
 λα λαμπρῶς ἐπετέροπυσε τὴν ἀνλιοχίαν ἐπι-
 κλησίαν, καὶ ἐμαρτυρήσεν ἐξ ἐκείνης ἡ λογῆ
 μήχηρο μωδῆσαι σιωπῆως ἰο δαιμονίων ἐπι-
 κει ἢ τὰ μὴν πρῶτα τέτο παθεῖν, ὡς ἐπι-
 ἀμοιρῆν καὶ θεραπείας ἢς ἀπείσεσθαι καὶ ἐπι-
 ἐδῆξε ἢ τὰ μὴ ταῦτα, ὡς ἐν γένεσθαι ἡ
 μὴ ὁ μάρτυς, ἀ σωεχῶραι τέτο πρῶτον
 γδιστὶ ἀνεμόνα κρατῆρῶν τῶν ῥωμαίων ἐπι-
 μένης, ἀπὸ δὲ ἑκείνης καὶ ἀφθονίας ἀπο-
 των μέλεχον, ἐδὲν ἢ πῶν ἡρέμει καὶ τὸ τέτο
 ταῖον χεῖρας, ἢ λεγῆς καὶ αὐτός τῆς ἀπ-
 τέρας σιωπῆς τὴν αἰτίαν ἐπεὶ δὲ ἡ γῶσιν
 ἐβλῆσθαι ὁ βασιλεὺς ἀπείων οἱ ἐδοκεῖ ἀπο-
 θῆναι ἔ ἐνθάδε μακίαι, ἀπὸ ἀπομυθῆσθαι

εις το ιερον, αναθημασι κη θυσιας φιλοθιμως
 επιματο δαυμόνιον, δε εδ ετο παειων εσπεδα-
 (εαμελειν ο δ, παειφανως μην ωδι οση εδη-
 λωσε, μη δυνααδ χρησμοωδ εν δια βαβυλαν
 τον μαρτυρα γεινιωντα τη θηκη νεκρων δε,
 εφη, αναπλεων εν το χωριον, κη κη τωτο κω-
 λυαδ παεινεμα οδν χρησμες πολλων ηκη
 αλλων κειμερων εν δαφνη νεκρων, συμβαλων
 ο βασιλευς τον μαρτυρα μονον εμποδων γι-
 νωαδ τοις χρησμοις, παροσταξε μετακνη-
 ηται την θηκη σιωληθουες οι χριστιανοι,
 ειληκσαν την θηκη επι τλω πολν ωσει εα-
 δια τεσσαρακοντα, ενδν ο μαρτυς κειται, δε-
 δωκως απ αυτη την παροσηγοριαν τα τοπω
 φασι η τοτε ανδρας κη γυωαικας, ενεες κη
 παρθενες, γεργυιας τε ε παιδας οι τον οργον
 ειλον, παδα κελδουμνους αλληλοις, παδα
 πασαν την οδον διαιελεσαι ψαλλουιας πεο-
 φασιν μην τη ωδη οδν ιδρωτας επι κη φιζον-
 τας το ελ αλητες, υπο ζηλε κη παροθυμιας
 κη παρως, τα μη τλω αυτην γνωμην εχεν
 αυτοις τον κη ειντα παει το θεον εζηρχον η
 η ψαλλω τοις αλλοις, οι τετες ακη ειν-
 τας κη εμεπηχε το πληθον εν συμφωνια κη
 ταυτη την ρησην επιδεν ηρωιθησαν παντες
 οι παροσηκω εντες τοις γλυπτοις, οι εγκωχω-
 μμοι τοις ειδωλοις.

A ingressus, victimis ac donariis magnificis
 dæmonem veneratus est; oravitque ut
 de iis rebus quas in animo habebat, re-
 sponsum dare vellet. At dæmon, non
 quidem aperte significavit, oracula à se
 reddi non posse propter Babylam mar-
 tyrem, cujus arca in proximo erat. Sed
 locum cadaveribus refertum esse dixit,
 idque impedimento esse quo minus ora-
 cula ederet. Porro cum multa essent Da-
 phnæ sepulta cadavera, Imperator ta-
 men conjiciens solum martyrem oracu-
 lis obstare, arcam illius transferri iussit.
B Itaque Christiani eo convenientes, locu-
 lum martyris in urbem deportarunt per
 quadraginta circiter stadia, ad locum in
 quo nunc situs est, & qui ex illius appel-
 latur nomine. Quo quidem tempore
 ajunt viros simul ac mulieres; juvenes
 ac virgines, senes ac pueros qui locu-
 lum martyris trahebant, sese invicem
 cohortantes, psalmos per totum iter ce-
 cinisse: specie quidem ut laborem can-
 tu sublevarent: re ipsa vero, zelo quod-
 dam & pietatis æstu succensus, eo quod
 Princeps non idem cum ipsis de Deo sen-
 tiret. Præcinebant autem cæteris ii, qui
 psalmos apprime callebant: multitudo
 deinde respondebat cum concentu; &
 hunc versiculum succinebat. Confusi
 sunt omnes qui adorant sculptilia, qui
 gloriantur in simulachris.

CAP. XX.

*Quomodo Julianus ob hanc translationem
 multos Christianorum graviter exagitavit
 & de sancto Theodoro confessore: utq; Apo-
 linis Daphnæi templum igne caelitus
 lapsa conflavit.*

Κεφ. κ΄.

*ηχεν η μετακομιδη ταυτης, πολλους των χριστιανων εκα-
 λωσεν η παει η αρηε θεοδωρη τε ομολογητα ε, οτι η αρ
 κηραθην πετον, η ει δα φηναδν ανηρησε τα
 υπο Μωυς.*

Eκ τετες η κινηθεις παρος οργην ο βασι-
 λευς ως υβρισμενθ, πιμαρειωδ οδν
 χριστιανες εεβεβλδωτο Καλασιθ η ο την
 υπαρχον δεξασιαν επι τεταμωμθ, και πα
 ελλω υπαρχων, οση επηνεσε την βελην
 ανιλειεν η μη εχων, το βασιλεως επι-
 ταγμα εις εργον ηγε κη τη υσεραια πολ-
 λες σιωελαμδανεν εν τη χριστιανων, και
 δεσμιες εποιησεν ενα δε τινα νεανιαν παρω-
 τον πεσογαγων, θεοδωρηθ ονομα αυτα, τα
 βασανισηριω ευλω παροσηψεν ο δε, επι
 πολν τοις ονυξι πηνηομωμθ, εχ ηηθηθη
 η βασανων, εδε τον υπαρχον ελιπαρησεν

Hanc ob causam Imperator indi-
 gnatione commotus, quasi contu-
 melia affectus fuisset, Christianos suppli-
 ciis afficere decreverat. Verum Salu-
 stius qui praefecturam gerebat Praetorii,
 licet Gentilis, consilium tamen Impera-
 ris non probavit. Cum autem tefragari
 non posset, praecipuum Imperatoris exe-
 cutioni mandavit: & postredie multos
 Christianorum comprehensos in vincu-
 la conjecit. Ac primum omnium ado-
 lescentem quendam, cui nomen erat
 Theodorus, productum in medium
 eculeo applicuit. Qui tametsi unguis
 terreis diu laceratus, nec tormentis
 succubuit, nec Praefecto supplicavit.

Kkkk ij

Sed expertem se doloris ostendens, tanquam spectator poenarum quæ ipsi infligebantur, patienter verbera sustinuit; & eundem quem pridie psalmum denuo canens, parum se curare ea quorum causa damnatus fuerat, re ipsa ostendit. Præfectus autem adolescentis constantiam admiratus, cum ad Imperatorem venisset, retulit ei quæ gesta fuerant: affirmans nisi ab instituto desisteret, ipsos quidem ridiculos; Christianos vero illustriores futuros. Quod consilium cum magis placuisset, omnes qui comprehensi fuerant, è custodia dimissi sunt. Idem postea rogatus à quibusdam, utrum tormenta illa sensisset, respondisse fertur, se doloris quidem expertem penitus non fuisse: sed Juvenem quendam sibi adstantem dolores sedasse, tenuissimo linteo sudorem abstergentem, & aquam frigidissimam affundentem, qua & inflammationem compresserit, & laborum solatium præstiterit. Ac mihi quidem videtur, non cadere istud in hominem simplicem quantumvis generosum, ut corpus suum tantopere despiciat, nisi divino juvetur auxilio. Ob hanc igitur causam quam supra memoravi, martyr Babyla Daphnen translatus, atque inde postea deportatus est. Quo confecto, ignis haud multo post in templum Apollinis Daphnæ ex improvise illapsus, totum eius tectum, & simulachrum absumpsit: nudis duntaxat parietibus relictis, & ambitu templi, ac columnis quæ vestibula & posteriorem templi partem sustinebant. Et Christiani quidem, censebant ignem hunc à Deo precibus martyris annuente immisum esse in demonem, Gentiles vero, id facinus à Christianis patratum esse asseverabant. Quæ cum invaluisse suspicio, sacerdos Apollinis in iudicium adducitur, tanquam indicaturus, quisnam auctor fuisset incendii. Qui licet conjectus in vincula, multisque verberibus ac tormentis affectus, neminem tamen indicavit. Quo maxime argumento Christiani affirmabant, ignem hunc non ex hominum insidiis, sed ultione divina in templum caelitus injectum fuisse. Atque hæc quidem ita gesta sunt. Porro ob ea, ut opinor, quæ Daphnæ acciderant propter reliquias Babylæ martyris, Imperator cum accepisset Ecclesias quasdam in honorem martyrum extructas

A ἀλλ' ἀνάνδιων ἐαυτὸν φαίνομαι ἀπαρτι-
 νος, ὡς θεοῦ τῆς ἐπ' αὐτῶν γωμῆων, καὶ ἑ-
 κῶς τὰς πληγὰς ἐδέχετο. αὐτὸς τε τοὺς ἀ-
 μελῶδων ψαλμὸν, ὃν καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ
 μέλειν αὐτῶν τῶν ἐφ' οἷς ἐκένετο, τοῖς
 γοῖς ἐπέδειξε. κατὰ πλάγεις δὲ τῶν ἐν-
 σιν Ἐνεαγίῳ ὑπαρχῶ, ἐλθὼν εἰς τὴν βα-
 σιλεῖα, εἶπε τὰ γρόμματα, καὶ εἰ μὴ ἄλλο
 παύσατο τὴν ἰσχυρῆσιν, σφῶς αὐτῶν κα-
 ταγέλαστος ἐσεῖς. ἔδωκεν ὁ χριστιανὸς οὐ-
 ξοῖρας ποιῆσαι ἄμενον δὲ τέτο δόξαν, οἱ
 B συλληθηθῆναι ἀφῆθησαν τῆς δεσμῶν ἰσχυ-
 ραί τῶν βασιλευμένων καὶ ταῦτα τῶν ἐπι-
 αἰδήσει τῶν βασιλέων ἐλάμειν,
 εἶπεν τὸν θεὸν ὡς, ὡς πάλιν μὴ ἐπι-
 δυνῶν ἐκὴν ὑπαρξῶς δὲ πρὸς αὐτῶν νεανίας,
 κατέπαυσε τὰς ἀλγυδῶνας, ὑφ' ἄσματος
 πλοῦτος ἐδὼν ἰδρωτὰς διπομάσθων, καὶ οὐκ
 ἰσχυρῶν ψυχῶν, ὅσας φλεγμονῶν
 ἔπαυσε, καὶ τῶν πόνων ἀνέψυχε δοκεῖ δὲ μὴ
 σὺν ἀνδρῶν μόνος, εἰ καὶ μάλα γυναικῶν
 ἦν, μὴ καὶ θεῖα ῥοπή ἐπιπερεμῆς, τοῦ
 C τὸν ὑπερδῆν ἔσωματῶ ὁ μὴ δὴ μαρ-
 τυρ βασιλέως, ἐν τῇ εἰρημῶν αἰτίας κατε-
 κίδη ἐν δάφνῃ, καὶ πάλιν μετέβη ἐν
 εἰς μακρὰν δὲ τῶν γωμῆων, ἀπορῶν
 ἐμπροσθέν τῶν νεῶν ἔδαφναῖς διπλοῦν
 πᾶσαν τὴν ὄροφὴν καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαλμα κα-
 φλεξεί γυμνῶς ὁ μόνος ἐδὼν τοῖς καὶ ἐδὼν
 ἀεὶ ὁλοκρῆσιν, καὶ ἐδὼν κίονας οἱ τὰ πρὸς
 λαία καὶ τὸν ὄπισθ' ὄδομον ἀνεῖχοι, ἐδοκίμῃ
 τοῖς μὴ χριστιανῶν, καὶ αἰτήσιν ἔμαρτυρῶ
 θεῖα ἐμπροσθέν τῶν δαίμων πρὸς οἱ δὲ
 ἔλληνας ἐλογοποιῶν, χριστιανῶν εἶναι τὸ δόγμα
 ματαύτης ὁ τῆς ἰσχυρῆσιν ἀγῶν
 D δικαστήριον ὁ τῆς διπλοῦν ἰσχυρῶν ὡς φαν-
 ρῶσαν τὸν τολμήσαντα τὸν ἐμπροσθὸν δό-
 μῶν τῶν γωμῆων, καὶ πολλὰς ἰσχυρῶν
 πληγὰς, χαλεπῶς τε αἰκιδῶν, ἐδὲνα κα-
 μῖνυσεν ὃ δὴ μάλα ἰσχυρῶν οἱ χρι-
 στιανοί, μὴ κατ' ἐπιβελῶν ἀνδραπέων, ἀ-
 λα καὶ θεῖαν μῖνυσιν ἐσκήψαν τῶν νεῶν ἐπι-
 νιον πρὸς καὶ τὰ μὴν αὐτῶν ἔχον ὡς οἰκῶν
 δὲ ἐν τῶν συμβάντων ἐν τῇ δάφνῃ δι-
 τὸν μάρτυρα βασιλέως, τυθῶν ὁ βασι-
 λῶν, ἐπὶ πῆν μαρτύρων ἐν ἡμεῖς οἱ

ἐναι πλοσίον Ἐναῶ διδυμαίε ἀπόλλωνος, ὃς
πρὸ τῆς μιλήτης ἐστίν, ἔγραψε τὰ ἡγεμόνι
καρίας, εἰ μὲν ὄρθρον τε καὶ τεσπέρων ἰερόν
ἔχουσι, πρὶν καταφλέξαι· εἰ δὲ ἡμίεργά
ἐσὶ τὰ οἰκοδομήματα, ἐν βάθρων ἀνα-
σκάψαι.

ΚεΦ. κα'.

Πρὶν ἄγαλμα τὸ Ἰησοῦ ἐν παιτάδι, ὁ καθελάων ἰε-
ρωσύνης ἀρχιερέως, τὸ ταυτὶ ἄγαλμα ἔσκησε· ἡ δὲ ἐφθάρη τὸ τοῦτο,
ἔλαθον κεραιῶν· ἡ δὲ τῆς εἰς ἑμμαῶς πλησί, ἔθα ὁ Χριστός
ταῖς πόδας ἐν ἑστῇ καὶ πρὶ τῆς περὶ αὐτὸ Ἰησοῦ δένδρου, ὃ ἐν
αἰγύπτῳ Χριστὸν φεροσύνει, καὶ ἦν δὲ αὐτὸ
τιλεμίνον θαυμάτων.

Ἐμοὶ δὲ τῶν ἐπὶ ἰκλιανῶ συμβάντων, κα-
κεῖνο ῥηθῆεν· σημεῖον μὴ τῆς Ἐχρεῖσε
διωκτικῆς τεκμήριον· ἢ τῆς τὸν κρατῆν-
τα θεομωρίας· Ἐπεὶ γὰρ ἐγὼ ἐν καισαρεία
τῆς Φιλίππε, φοίνισσα δὲ αὐτῆ πόλις, ἠὲ
παράδα ὀνομάζουσα, ἐπίσημον εἶναι Χρι-
στὸ ἄγαλμα, ὃ ἔπαθες ἀπαλλαγῆσα ἀνε-
σκηκε ἡ αἰμορροῦσα, καθελάων τὸ τοῦτο, ἰδίον
ἀνίστησε· βίαιον δὲ ἦν ἔχουσα περὶ τὸν, τὰ
πρὸ τῆς τῆς Ἐχρεῖσε ἀνδρῶν· διετεμε, ἐτὴν κε-
φαλήν σὺ τὰ αὐχένι κατέβαλε, καὶ ἐπὶ πρὸ
σπονδῆς ἐπέτηξεν ἡ τὸ διερρωγὸς τῆς ἔσκησε, τῆς
καρνιαίας ἀθάλας πλήρης τὸν δὲ Ἰησοῦ ἀν-
θρακῆ, τότε μὲν οἱ ἑλλωσιαι σύροισι κα-
τέβαν· καὶ τὰ ταῦτα οἱ χριστιανοὶ συλλέξαν-
τες, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπέθεντο, ἐθα καὶ νῦν
φυλάττει· ἀπὸ δὲ τῆς βίαιας ἐφ' ἡ ἰσα-
το ἰσχυρῶς ἐστὶ, ὡς ἰσορεῖ εὐσεβεῖ, παν-
τοῦτων παθῶν καὶ νοσημάτων ἀλεξιφάρμακον
βόταν τῆς ἐφ' ἡ, ἡς τὸ εἶδον· εἰδὲ ἔγνω τῶν
ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς ἰατρῶν ἢ ἐμπείρων· ἐμοὶ δὲ
δοκεῖ μηδὲν εἶναι θαῦμα, τὰ θεῶς τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἐπιδημήσαντ', καὶ τὰς εὐεργεσίας
συμβῆναι ξένας· ἐπεὶ καὶ ἄλλα πλείεστα
πρὸς ἀδόξα καὶ πόλεις καὶ κόμας, ὡς εἰ-
κος, μόνους ἠκεῖνται τοῖς ἐπιχωρίοις, ἐν
τῆς ἀρχῆθεν πρὸς ἀδόσεως ἐγνωσμένα· καὶ
ὡς ἀληθῆς τὸ τοῦτο, αὐτίκα ἐπιδείξω ἐν τελευτῇ
πόλις ἐστίν ἐν παλαιστίνῃ ἢ νῦν καλε-
μένη νικόπολις· ταύτῃ δὲ ἐτι κόμῳ
ἔσαν οἰδεν ἢ θεία τῶν εὐαγγελίων βίβλ',

A esse juxta templum Apollinis Didymæi, quod ad urbem Miletum situm est, scripsit ad Præsidentem Carix, ut Ecclesiæ illæ, si quidem tectum & sacram mensam haberent, incenderentur: si vero opera adhuc imperfecta essent, funditus destruerentur.

CAP. XXI.

De statua Christi in urbe Paneade; qua eversa & contracta, Julianus imaginem suam erexit, qua mox fulmine icta ac dissipata est. Et de fonte Emmauntis, in quo Christus pedes lavit: deque Persea arbore, qua Christum in Aegypto adoravit, & de miraculis per eam editis.

EX iis porro, quæ regnante Juliano acciderunt, istud minime prætereundum est: quod & potentia Christi, & divinae adversus Imperatorem iræ argumentum est maximum. Nam cum Imperator didicisset, Casaræ Philippi: urbs est Phœnicis; quam Paneadem nominant, insignem esse statuam Christi, quam mulier sanguinis profluvio, quo jam dudum laborabat, liberata, ibi dedicavit: eam subversa imaginem suam ejus loco posuit. Statim vero ignis summa vi cælo delapsus, pectus statuæ & vicinas pectori partes discidit; caputque unâ cum collo dejecit, & pronum humi infixit quatenus pectoris pars dirupta erat. Atque ex eo tempore statua ad hunc usque diem ejusmodi specie perseverat, fulgine fulminis obsita. Christi vero statuam, tunc quidem Pagani trahentes per urbem confregerunt. Postea vero Christiani, collectam in Ecclesia reposerunt, ubi etiamnum servatur. Cæterum ex basi cui imposita erat hæc statua, planta quædam ad omnes languores ac morbos curandos potentissima, ut refert Eusebius, nascebatur: cujus speciem nullus ex medicis aut empiricis noverat. Neque vero mirum mihi videtur, quod nova quædam & inusitata beneficia hominibus contigerint, postquam Deus in terras advenit. Nam & alia plurima miracula per civitates & vicus edita, à solis, ut verisimile est, indigenis celebrantur, qui earum rerum notitiam à majoribus suis traditam acceperunt. Idque verum esse illico ostendam. Urbs est in Palestina, Nicopolis hodie dicta. Hanc cum adhuc vicus esset, sacer Evangeliorum liber commemorat,

Kkkk iij

& Emmauntem appellat. Post excidium autem Hierosolymorum, & post victoriam de Judeis relatam, Romani eam Nicopolim nominarunt: ex eventu belli nomen loco imponentes. Ante hanc urbem prope trivium, ubi Christus post resurrectionem iter faciens cum Cleopa & sociis, valde dedit, tanquam in alium vicum pergens; fons quidam salutaris est, in quo & homines & animalia variis morbis affecta, lavando curantur. Ajunt enim Christum unâ cum discipulis alicunde venientem, ad hunc fontem divertisse, ac pedes in eo abluisse: atque ex eo tempore aquam hanc ad morbos sanandos efficacissimum fuisse remedium. Sed & arborem quandam, Perseam nomine, apud Hermopolim Thebaidis fuisse ferunt, cujus surculus aut folium, aut corticis exigua portio agris admota, morbos ab eis depulerit. Ajunt enim Ægyptii, Josephum cum præ metu Herodis fugeret, assumpto secum Christo & sancta Maria Deipara, Hermopolim venisse. Cumque jam ingressurus esset, ad ipsam civitatis portam arborem illam admodum proceram, adventum Christi ferre non valentem, ad solum usque inflexisse se, & Christum adorasse. Ethæc quidem de ista arbore, sicut à multis accepi, hoc loco commemoravi. Cæterum existimo, aut hoc signum fuisse divinæ præsentia: aut arborem quæ ob proceritatem & pulchritudinem, Gentilium more à civibus colebatur, uti par erat, concussam esse sua sponte, cum dæmon qui in ipsa adorabatur, adventante hujusmodi superstitionum everlore, contremuisset: cunctaque Ægyptiorum simulacra adventu Christi commota esse, juxta vaticinium Elaiæ. Fugato autem dæmone, ad perpetuam rei gestæ memoriam permansit arbor, morbis eorum qui crederent, medelam affertens. Et horum quidem testes sunt Ægyptii ac Palæstini, singuli ea quæ apud ipsos gesta sunt confirmantes.

κ' ἔμμαδες πρὸς σαγορεύει ῥωμαῖοι ἵνα τὴν
 ἀλωπιν ἱεροσολύμων κ' τὴν κ' τῆς ἱεροσολύμων
 νίκης, νικητοῦ ἀνηγόρευσαν ἐν ἧτ' ἐπι-
 βάνθη, ἔτιως ὠνόμασαν πρὸς ταύτης τὴν
 λεως, πρὸς τὴν περιδίαν, ἐνθα συμβαδὶ
 Χριστός τοῖς πρὸς κλεόπαν μὴ τὴν ἐν νεκρῶν
 ἀνάστασιν, σωθεῖται ὡς ἐπὶ ἑτέραν κωμῶν
 πρὸς ὄρων, πηγὴ τις ἐστὶ (ὠήθη), ἐν ἧτ' α-
 δη δ' ἀπολέων) ἀνθρώποι τε καὶ τὰ ἀλλὰ (ὡς
 διαφόροις νόμοις κάμνοντα λέγει) ἡ δὲ
 ὁδοποιεῖας ποθεν ἔπι τὴν πηγὴν ἐλθοῦσιν
 Β Χριστὸν ἅμα τοῖς μαθηταῖς, ἐνθάδε ὄρον
 δας δ' ἀπολύσας, κ' τὸ ἔξ ἐκείνης ἀλεξίμακον
 παθημάτων χυμὸν τὸ ὕδωρ καὶ δ' ἔδωκε ἵνα
 καλεμῶν πρὸς ἰδῶ ἐν ἑρμηπολὶ τῆς
 βαῖδ' Φασὶ πολλῶν ἀπελάσαι τὰς νόσους
 κάρθη ἢ φύλλον, ἢ τῆς φλοιῆς μικρὸν ποτὶ
 κάμνοσι πρὸς σαπίδων λέγει) ἡ δὲ πρὸς
 αἰγυπτοῖς, ἡνίκα διὰ τὸν ἠρώδην ἐφυγῶν ὁ
 σὴφ, πρὸς ἀλαβῶν τὸν Χριστὸν ἔμαρταν τὴν
 χιαν θεοδόκον, ἐλθεῖν εἰς τὴν ἑρμηπολιν ἅμα
 ἡ εἰσιόντι πρὸς τὴν πόλιν, μὴ ὄνεγκον τῆς
 C δένδρον μέγιστον ὃν τῆς Χριστὸς τὴν ἐπιδημίας
 ἐπὶ τὸ ἔδαφ' κλῖναι κ' πρὸς κοκκῶναι καὶ
 ταῦτα μὴν πρὸς τῆς τῆς φύσ' πρὸς πρὸς
 ἀκῶσας, εἶπον ἡ γῆμαι ἡ ἡ σημεῖον τῆς
 νέας τ' ἐν τῇ πόλει τῆς Θεῶς παρρησίας
 εἰκός, ἐλληνικῶ νόμοι διὰ μέγιστον ἔκαστον
 φρησκυδόμενον τὸ δένδρον πρὸς τῶν ἐνοικη-
 τῶν, ἐσειδῆ, ἔ φρησκυδόμενον δι' αὐτὸ δ' αἰ-
 μον' φριξάνθη τὸν τῶν τοῖς τῶν καθαιρέ-
 τῶν Ἰηφανέντα αὐτομάτως σφαιρῶν καὶ
 πάντα τὰ ξόανα τῶν αἰγυπτίων Ἰηδημα-
 σανθ' τότε αὐτοῖς ἔ Χριστὸς κ' τὴν Ἡρακλῆ
 D πρὸς φησίαν ἀπελαθῆναι ἡ τῆς δ' αἰμοσύνης
 μαρτυρίαν τῆς συμβεβηκότ' ἔμεινε τὸ φη-
 τὸν, ὅδ' ἵνα χρωμένους ἰώμενοι καὶ τῶν
 μὴν αἰγυπτοῖς ἔ παλαῖστοι, τῆ παρ' αὐτῶν
 ὄνθη ἕκαστοι μάρτυρες.

A

ΚεΦ. κβ.

CAP. XXII.

ὅτι καὶ χριστιανὸν πέναν, καὶ ἰουδαίους ἀνέκε ἢ ἐν ἱεροσολύμοις πάλαι εἶναι ἢ ἄλλοι παρὰ τὴν πόλιν ἐπιβαλλομένων χίλια, πῶς ἀποδοῦναι πολλὰς ἀποδοχὰς καὶ ἀεὶ τῶν τότε φανέντων ἑσπερίων σημειῶν ἐν τοῖς ἱματίοις τῶν ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀποποιμένων.

Ὁ Δὲ βασιλεὺς εἰ καὶ χριστιανὸς ἐμίσει καὶ χαλεπῶς πρὸς αὐτὰς εἶχεν ἀλλ' ἐν ἰουδαίοις εὐνοεῖ ἢ καὶ πρῶτον καὶ πατριάρχαις ἢ ἀρχιερεῖς αὐτῶν, καὶ αὐτὰ δὲ πρὸς πλείους ἐγράψεν, εὐχεσθε ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ τῆς αὐτῆς βασιλείας ἐποίησθε τὸ ἐπισημασμένον, ὡς εἰκάσω, ἐπαυθῶν ἡδὲ γὰρ μήτερον ταύτων, ὡς εἰπεῖν, τὰ χριστιανῶν δόγματα, καὶ προσφῆταις καὶ πατριάρχαις αὐτοῖς χρωμένῳ ἀλλ' ὅτι μίσος ἀπὸ πρῶτον πρὸς αὐτὰς εἶχον οἱ ἰουδαῖοι καὶ τῆς πρὸς τὰς θεοσεβείας λυπεῖν ἐσπάρδαζεν οἱ ἀπὸ πρῶτον ἰσως ἢ καὶ πρὸς ἑλληνισμὸν καὶ ἡσυχίας ἐτοιμώτερος αὐτὰς ἐπαγεσθε ὡς πρὸς ῥητὸν μόνον ἐπιδοχόμενος τὰς ἱερῶν βίβλων, καὶ πρὸς θεοσεβείαν ὡς οἱ χριστιανοὶ, καὶ αὐτῶν ἑβραίων οἱ σοφώτεροι ἰδοὺς δὲ ταύτων ἔχον τὴν γνώμην, οἱς ἐπεχειρήσεν μετακαλεσάμενος γὰρ εὐδὲ ἀρχιερεῖς τὰ ἔθνη, πρὸς τὴν ἀνάγκην μυστικῶν νόμων, καὶ πατριῶν ἐθῶν ὑπομιμήσκων τῶν δὲ φησάντων, καλεσθέντες τὴν ἐν ἱεροσολύμοις ναὸν, μὴ θεμιτὸν, μὴ δὲ πάτριον εἶναι ἐκπεπρωκόσι τῆς μετροπόλεως, ἐτέρωθεν τὸ ποιεῖν, χρηματὰ δὲ κοινὰ ἐκέλευσεν ἀνεγείραι τὸν ναὸν, καὶ τοῖς πρὸς τὸν ναὸν ἐπίσης θεοσεβεῖν, τὸν παλαιὸν τρόπον θύνας οἱ μὲν ἐν μὴ λαβόντες εἰς ναὸν, ὡς οὐκ ἐνεχώρει κατὰ τὰς ἱερῶν προσφησίας τὸ ποιεῖν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐργασίαν εἶχοντο καὶ τὰς ἐπιστάμονας τῶν τεκτόνων ἀγείραντες, τὰς ὕλας παρεσκεύαζοντο, καὶ τὸν χώρον ἐκαθαίρουσιν ὡς αὐτὴ τὴν πρὸς τὴν ναὸν ἐπιδοχόμενον, ὡς καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας τὸν χῶρον τοῖς κόλλοις ἐκφέρειν, δέξασθαι τε καὶ πάντα τὸν ἄλλον γυναικῶν κόσμον σωμασφύρεον ἐτοιμῶς τῆς δαπάνης τὰ ἔργα πάντα δὲ ταῦτα ἀλλὰ δεύτερα ἢ ἔργα ποιεῖν, βασιλεῖ

Qualiter infensus Christianis, Iudeos templum Hierosolymis instaurare permisit: qui cum ingenti studio manum operi admovent, ignis erumpens multos consumpsit. Et de signis crucis que tunc in vestibus operantium apparuerunt.

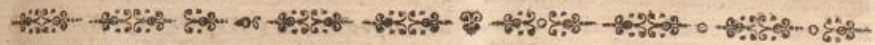
Imperator vero et si Christianos odierat, & infenso erga illos animo erat, Iudeos tamen non mediocri benevolentia & humanitate prosequabatur. Quin etiam Patriarchis ac Principibus eorum, ipsique adeo plebi scripsit, ut pro se suoque imperio vota facerent. Id autem agebat, quantum equidem conjicio, non quod illorum probaret religionem. Eam enim matrem quodammodo Christianæ religionis esse norat, quippe quæ iisdem Prophetis ac Patriarchis utatur. Sed propterea quod Iudæi inexpiabili odio Christianos prosequerentur. Studebat præterea, ut Iudeos fovendo, Christianis quibus erat infensus, dolorem afferret. Ac fortasse eos ad Gentilium superstitionem & ad sacrificia promptius allicere sperabat, quippe qui sacros libros literaliter duntaxat sensu, non juxta arcanam speculationem, ut Christiani, & ex ipsis Hebræis sapientissimi quique, intelligerent. Atque hoc ejus fuisse consilium, conatus ipse patefecit. Nam cum Principes Gentis illius ad se evocasset, hortatus est eos, ut Moysis leges auscultarent, & patrios ritus in memoriam revocavit. Cumque illi respondissent, everso Hierosolymorum templo, nec fas sibi, nec morem majorum esse, ut metropoli suâ ejeti, alibi sacrificarent, Imperator datâ illis publicâ pecuniâ, jussit ut templum instaurarent, & majorum religionem observantes, juxta præscam consuetudinem sacrificarent. Igitur illi, haud quaquam animo reputantes istud omnino fieri non posse, sicuti sacris oraculis prædictum fuerat, sedulo opus aggressi sunt. Collectisque peritissimis fabris, materias parare & locum purgare cœperunt. Tanta porro animorum alacritate operi instabant, ut uxores quoque eorum rudera gremiis exportarent, & monilia ac reliquam omnem muliebrem ornatum ad sumptus operis ultro conferrent. Sed & Imperator

ipſe & reliqui Gentiles, omnesque adeo Judæi, cætera omnia huic operi postponebant. Nam Gentiles quidem, quamvis alioqui Judæis parum faverent, non minore tamen alacritate operi incubuerunt: quippe qui sperarent se posse perficere id quod conabantur, & Christi prædictiones falsi convincere. Judæis vero, & hoc ipsum cogitabant, & opportunum tempus instaurando templo nactos se esse arbitrabantur. Cum vero prioris structura reliquias demoliti essent, solumque effodissent ac repurgassent; postero die, quo primum fundamenta positiuri erant, terræ motus ingens contigisse dicitur: eoque motu lapides ex fundamentis exsiliisse: ex Judæis autem periisse, tum eos qui opus curabant, tum qui spectandi causâ confluerant. Nam & ædes templo proximæ, & publicæ porticus in quibus diversabantur, repente corruerunt. Et complures ibi deprehensi, partim illico interierunt: partim semivivi, manibus & cruribus mutilatis reperti sunt, aut aliis corporis partibus debilitati. Postquam terra movere desiit, ii qui incolumes supererant, opus denuo aggredi cœperunt. Quippe cum & Imperatoris præcepto ad id cogerentur, ita ut detrectare non possent, & ipsis id esset gratissimum. Homines enim in rebus quæ ipsis voluptati sunt, plerumque ad id quod noxium est vergunt, idque unum utile fore existimant, quod perficere cupiunt. Et hujusmodi errore præventi, nec quid utile sit prospicere possunt, nec experimentis malorum admoniti respiciunt. Quod quidem Judæis quoque ea tempestate accidisse existimo. Nam cum prior repulsa satis perspicue ostendisset, Deum conatibus ipsorum insensum esse, D & postquam ipsorum insensum esse, rursus tamen idem frustra aggrediuntur. Simul autem ac denuo manum operi admovissent, ignis subito ex fundamentis templi erumpens, multos consumpsisse dicitur. Atque id ab omnibus uno consensu & refertur & creditur, nec ab ullo in dubium revocatur: nisi quod alii quidem narrant, cum Judæi in templum violenter irrumpere vellent, flammam ipsis occurrentem, id quod diximus præstitisse: alii vero, tunc cum humum egerere atque exportare cœpissent, Verum sive hoc quispiam, sive illud prius

καὶ τοῖς ἄλλοις ἔλλησι, καὶ πᾶσι ἰουδαίοις οἱ μὲν γὰρ ἔτε ἰουδαίους ἐνοεῖτες, ἐπισημνεν αὐτοῖς τῆς ἀσπιδῆς, ἰσχυροῦς δυνάμει καθέρθεν τὸ ἐγχείρημα, καὶ ψυδρεῖς ἀπελέγξαι τὰ χεῖρ᾽ ἐπὶ τὰς ἀσπίδας οἱ δὲ, ἅμα τὲτο διανοῶντο, καὶ καιρῶν ἔχεν ὡς ἀναστῆσαι τὸ ἱερὸν ἐπὶ δὲ τῆς ἀσπιδῆς οἰκοδομίας τὰ λείψανα καθείλον, ἀνέσκαψαν, καὶ τὸ ἔδαφος ἐξέκαθθησαν, λέγεται τῆς Ἰπύσεως κατὰ τὸν πρῶτον θεμέλιον ἤμελλον ἰσχυροῦς, σεισμὸν γινώσκει μὲγαλὸν ὑπὸ δὲ κλίματις γῆς ἐκ βάθρων ἀναδοθῆναι ὅτι ἰουδαίων δὲ ἀπολέσθαι οἱ τὸ ἔργον ἐπεσπιδου, καὶ Ἰπύ δὲ τὰ τὰ παρεγίνωσκον τε γὰρ πλησίον τῶ ἱερῷ οἰκίαι τε καὶ δημοσῖαι σοαὶ ἐν αἷς κατέλυον, ἀπὸ τῶν κατέρρυσαν καὶ οἱ πλείους ἐγκαταλήθησαν, οἱ μὲν αὖτε ἀπώλοντο οἱ δὲ, κληθέντες εὐρέτησαν, καὶ πεπηρωμένοι ἡ τὰ χεῖρας ἢ τὰ σκέλη ἄλλοι δὲ, ἀπὸ ἄλλων μέρων τῶ σώματος ἐδυσύχησαν ὡς δὲ σὺν ἐληξεν ὁ θεὸς, αὐτῶν ἐπερῶντο τὸ ἔργον ἀπειλοφθέντες, οἳ γὰρ ἀσπιδῆτες τυγγωνοῦτο διὰ τὸ τῶ βασιλείας ἀσπιδῶν, καὶ αὐτοῖς κτὲν ὄντι Φιλιεῖ γὰρ πᾶσι ἀνθρωπίνη φύσις ἐν τοῖς καθ' ἡδούλω περιτὸ ἀσύμφορον ῥέπειν, καὶ τὲτο μόνον σπουσεν οἰεῖσθαι ὁ καθέρθεν βέλεται ἀποχρῆσται ὑπὸ τῆς ἐπιθεῖν ἀπάτης κεκατηρημένον, ἔτε περιμυθία τινὶ τὸ συμφέρον ἰδὲν διναίαι, ἔτε πείρα κινδύων ἀσπιδῶν περιμυθία τὸ δέον ἀναστῆσαι ὅποιον καὶ τοῖς ἰουδαίοις τότε συμβεβηκέναι ἡγεῖμαι ἰκανῶν ὄντων δειξάντων ὡς χαλεπαίνει τὸ θεῖον ὄντι περιμυθία, πάλιν ἀνήνυσται ἐσπιδῶν λόγος ἐν ἅμα τὲ τὸ δεύτερον ἐνεχέρειν τὰ ἔργα καὶ πᾶσι δειξάντων ἐκ τῶν θεμελίων ἐπὶ ἀνέθορε, καὶ πολλὰς ἀνήλωσε καὶ τὲτο πᾶσι πάντων ἀδελῶς λέγεται τε (πιστεύεται) καὶ παρ' ἑδενὸς ἀμφιβάλλει) πλὴν ὅτι μὴν φασίν, ὅτι βιαζομένης αὐτῆς εἰς τὸ ἱερὸν περιγίναται, φλέξ ἀπανήσασα, τὸ εἶναι μόνον εἰργάσατο οἱ δὲ, ἅμα ἤρξαντο τὸ γὰρ ἐκφορεῖν ἀλλ' εἴτε τὲτε τίς, εἴτε τὸ περιμυθία δειξάντων

δέξατο, ἐκότερον εἰς θαύμα παρὰ πλῆθον
 ἐπιτέτω ἢ καὶ ἄλλο ξυμπέχθη, τὸ παρότερον
 σαφέστερον τε καὶ παρὰ δόξαν αὐτομά-
 τως γὰρ πάντων ἢ ἐδῆς τῶ σημεῖον ἔσται κα-
 λησιμάνθη καὶ τρέπον πνὰ ἀστροσι πεποι-
 κλημένα τὰ ἐσθήματα εἶχον, ὡς διὰ ἰσχυρ-
 κῆς ἀπειρίας καλεσιγμένα ἐκ τέταρτον, τοῖς
 μὴ αὐτὰ ἐκείνη Θεὸν εἶναι τὸν Χριστὸν, καὶ
 μὴ ἀρετὴν αὐτῶ ἀναπέσει ἔσται· οἱ δὲ, ὅσα
 εἰς μακρὰν παρεθέθεντο τῆ ἐκκλησίας ἐμνή-
 σταν, ἔσται ἡμῶν καὶ ἰκεσίαις ἕως τῶν τε
 ἐπισημασμένων αὐτοῖς, τὸν Χριστὸν ἰδασκόντο
 ταῦτα ὅτι πνὰ ἐκαταφαίνε, πνὰ ἔδωσαν
 οἱ παρὰ τῶν θεασαμένων ἀκηκοότες ἐτι τῶ
 θεῶ παρὰ ἰσχυρῶν πνὰ ἔδωσαν ἢ καὶ ἰσχυροὶ καὶ
 ἑλλῆνες, ἡμίελες τὸ ἔργον κατὰ ἰσχυρῶν
 μάλλον ἢ, ἐδῆ ἀρξασθαι ἔργα δυναθέντες.

A admiserit, utrumque parem meretur ad-
 mirationem. Post hæc vero aliud mi-
 raculum accidit, priore illo majus atque
 evidentius. Repente enim omnium ve-
 stes crucis signo insignitæ sunt: & indu-
 menta stellis quibusdam distincta habe-
 re cœperunt, quasi textoris acu artificio-
 se depicta. Eare factum est, ut alii qui-
 dem confestim judicarent Christum De-
 um esse, templique instaurationem ei
 displicere. Alii vero haud multo post
 Ecclesiæ sese adjunxerunt, & suscepto
 baptismo, hymnis ac supplicationibus
 pro iis quæ tentare præsumperant,
 Christum placarunt. Quod si cuiquam
 hæc incredibilia videbuntur, fidem ei
 faciant ij qui ea auditione acceperunt ab
 hominibus qui res ipsi viderant, & qui
 etiamnum superstites sunt. Sed & Judæi
 ipsi ac Gentiles fidem faciant, qui opus
 imperfectum dimiserunt, aut ut verius
 dicam, ne inchoare quidem potue-
 runt.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
 ΕΡΜΕΙΟΥ
 ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ
 ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
 ΤΟΜΟΣ 5.

EJUSDEM
 HERMIÆ
 SOZOMENI
 ECCLESIASTICÆ
 HISTORIÆ
 LIBER VI

Κεφ. α΄.

CAPUT PRIMUM.

Πρὸς τὸν εἰς πέρθεσ ἀκρατίας ἰουλιανῶ, ἢ οἱ ἀπίσθη, ἢ κακῶς
 ἐξήρηθη πνὰ ψυχῆν ἢ οἱ αὐτῶν ἔραφει πνὰ ἢ
 ἀνελότῳ αὐτόν.

De Juliani expeditione Persica: & quomo-
 do superatus, miserabili morte interijt. Et
 quamnam Libanius de ejus interfectio-
 re scripserit.

Ὅσα μὲν δὲ ἐν τῇ ἰουλιανῶ βασιλείᾳ
 συγχερῆσαι ταῖς ἐκκλησίαις ἔργων, ἐν
 τοῖς παρῶθεν δεδήλωται· ἅμα δὲ ἦει δεχο-
 μένω δόξαν αὐτῶ ἐπικρατεῖσαι πέρσαι, ἐν
 τάχει διεῖπεν τὸν εὐφρατίω πόλιμον παρὰ
 φραμῶν τε τὴν ἔδουσαν, διὰ μῖσθον ἰσως τῶν
 οὐκ ἐκείνων, ἐπεὶ δεχθῆεν πανδημεὶ χρεῖσα-
 ῖν ἐν ἔλαχεν ἢ δῆ ἢ πόλις, ἦκεν εἰς κάρρας
 εἶθα δὲ διὸς ἱερὸν εὐρών, ἔθυσσε καὶ ἠύξατο

Uacunque igitur Juliano Imp-
 rium regente Ecclesiis accidisse
 comperi, in superiore libro commemo-
 rata sunt. Ineunte autem Vere, cum
 Persas bello aggredi decrevisset, Eu-
 phratem celeriter trajecit. Et præ-
 tergressus Edessam, propter odium
 forsitan incolarum, quippe ea civitas
 jam inde ab initio univërfa Christi fidem
 susceperat, Carras venit. Ubi cum Jo-
 vis fanum reperisset, hostias immolavit,
 LIII